

Nr 3, 2005 årgång 42
50:- inkl moms

Sökaren

– tidskrift för livsfrågor –

SHRI BHAGAVAN OCH SHRI AMMA

Du kan bli en Kristus, en Buddha, en Shiva

Av Agneta Milde

I en kraftfull andlig rörelse i Indien anses den andlige ledaren Bhagavan (Kalki) ge upplysning till människor genom en fysisk påverkan på hjärnan.

Kristi återkomst har alltid varit aktuell bland de kristna. Men för mig har den varit som en saga som människor valt att hoppas på. Jag har aldrig tänkt att en person, Jesus Kristus, skulle komma till jorden och ställa allt tillrätta. Men kanske är det ingen saga, om många människor skulle höja sitt medvetande och skapa en ny värld genom att själva bli Kristuslika.

Vishnus återkomst

I Indien har man väntat på Vishnus återkomst och läst i den heliga skriften Puranas om någon som skulle komma ridande på en vit häst och ha namnet Kalki. Genom tiderna har många andliga lärare kallat sig Kalki.

Nyligen var jag i Indien och satt i en föredragssal tillsammans med många indier, och mannen som svarade på alla frågorna har av många blivit kallad Kalki.

– Det är inte jag som är Kalki, sa han. Det är ni som skall bli Kalki. Endast då kan vi få en ny, gyllene tidsålder.

Jag var i Indien för att få en lång ayurvedisk panchakarmabehandling, och det var lärjungar till ovan nämnde Kalki, av dem kallad Sri Bhagavan, och hans hustru Amma, som drev kliniken. Inte långt därifrån fanns ett stort kurscenter som kallades Oneness University och två andra kursanläggningar inom gångavstånd. Intill panchakar-

mabyr pågick en 21-dagars kurs för ryssar. Även dessa fick besök av Bhagavan, och jag hade möjlighet att närvara. Med denna publik blev det fokus på Kristus. Nu pratades det plötsligt bara om Kristus.

– När Jesus träffat Johannes Döparen, blev han Kristus, sa Bhagavan. Precis samma kan hända er. Kristus står för kärlek och helande från hjärtat, och världen behöver uppleva Kristi återkomst genom er.

Ville vi hellre bli Maitrea (Buddha) eller Shiva, så gick det också bra. Man kunde lägga in en beställning eller lämna det öppet.

Bhagavan:

– Det är naturligt för en människa att vara svartsjuk och väldigt naturligt för en människa att bli arg. För att höja vårt medvetande över dåliga tankar och låghet, måste vi bli som en Buddha eller en Kristus. Dessa befann sig i ett annorlunda, högre medvetandetillstånd.

– Jag påstår att jag kan ge er det tillståndet. När du väl fått det, har du kärlek och sällhet inom dig.

När Bhagavan svarat på alla frågor, försvann han i en blankpolerad bil från Korea, och de ryska kursdeltagarna fick en liten rast innan de skulle komma tillbaka och få se deeksha av några av Bhagavans lärjungar som speciellt tränats till detta.

Deekshan överför kraft

I ett informationshäfte kunde jag läsa om hur Bhagavan arbetar genom sina närmaste lärjungar. När han överfört kraft till dem, kan de gå ut och lägga händerna på folk, vars hjär-

nor då blir transformerade. Detta är inte en psykologisk utan en helt biologisk process.

Bhagavan:

– Alla läror är verkningslösa. De kan endast göra dig till en sökare. Du måste gå igenom samma neurobiologiska transformation som din lärare gått igenom. Vad det handlar om är neurobiologi. Det vi ger kallas för deeksha. Deekshan överför kraft till vissa delar av hjärnan. Då blir somliga delar aktiverade och andra blir dämpade och du kan uppnå precis det andliga tillstånd som du söker. Det kan vara ett kristet tillstånd eller ett islamskt, buddhistiskt eller taoistiskt. Det är så att varje tillstånd beror på en speciell aktivitet i hjärnan. Jag tillhör alla trossystem. Jag har kristna och muslimer i rörelsen. Så vilket tillstånd du än vill ha, kan jag ge det till dig. Min enda lära är: *Det måste ges till dig.*

Gud i fysisk form

Redan innan Bhagavan startade Oneness University i södra Indien, var han känd för att vara en upplysningsavatar med uppgiften att skapa 60 000 upplysta på jorden före år 2012. Under alla träffar med Bhagavan som jag deltog i, kom frågan om hans gudomlighet på tal. Så här kunde ett svar låta:

– Gud är i grunden omanifesterad. Det betyder att Han inte kan ses och inte tilltalas. Men Han finns där.

– Den Gud som människor vanligen talar om, är den som kallas antaryamin. Det betyder att du kan se Honom inom dig, du kan tala till Honom och Han kan uppenbara sig

för många och försvinna. Det är vad folk vanligen refererar till som Gud. Ibland kan Gud inkarnera i fysisk form. Det kallas för en avatar. Jag är en avatar. I den betydelsen är jag Gud. Men frågar du mig om jag är den omanifesterade Guden i denna stund är jag det förstås inte, eftersom jag är helt fysisk.

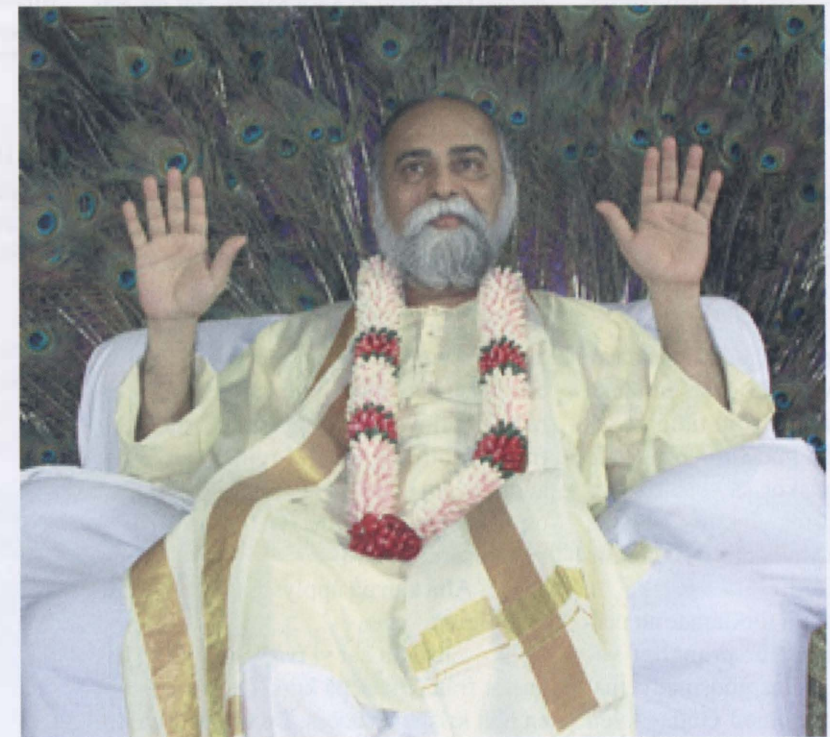
– Jag påstår inte att jag är den enda avataren. Det har funnits avатарer då och då. Världen är full av avатарer genom vilka Gud kan verka.

(Amma är en avatar i lika hög grad som sin man. Men det är först på senare år som hon tagit klivet ut i offentligheten. Nu förestår hon ett eget tempel, där 8000 personer varje vecka får välsignelse och hämtar andlig näring.)

Erfarenheter

Avатарer har god hjälp av tekniska hjälpmedel. Nu finns många videosnuttar inspelade med människor som berättar om hur de blivit bärare av gudomligt medvetande i olika former, och jag lät mig inspireras. Dessa personer såg fullt normala ut bortsett från att de skrattade och var överlyckliga. Jag fick reda på att många upplysta kunde vara personer från lägsta kasten som nu brukade bli inbjudna till förnäma hem för att delge den visdom som helt plötsligt börjat rinna ur deras munnar. Självt besökte jag inte de närmaste byarna, men enligt uppgift kryllade det av upplysta glädjespridare där. Gubbarna fortsatte att ta hand om sina kor och getter, men slutade att slå sina fruar och supa sig fulla.

Den av Bhagavans lärjungar som jag fick bäst kontakt med var 25-åringen Vinodh Krishna. Han hade ansvar för hälsoanläggningen med ayurvedabehandlingar och dessutom ryckte han in som kursledare när det behövdes. Hans kärlek och ödmjukhet var utöver det vanliga. Vinodh Krishna berättade hur det gick till när han två år efter upplysningen också fick motta gudomligt medvetande i form av Vishnu. Denna visa kille var alltså vägledd av Vishnu! Han sa att det var tur, för ibland kunde kursdeltä-

Sri Bhagavan: – Jag kan ge er Upplysning!

garna ställa så besvärliga frågor, som han själv aldrig skulle ha kunnat besvara.

Judith Bourque deltog i en tio dagars process med Vinodh Krishna som ansvarig. Hon fortsatte sedan direkt med 21-dagarsprogrammet, som tränar dem som vill ge deeksha. Där fick hon hjälp att gå ännu djupare in i trauman från barndomen och genombrotten avlöste varandra.

– Trots att jag tidigare arbetat med den rädsla som hörde ihop med ett minne från spädbarnstiden, behövde jag återigen gå in i hur paniken kom när mamma lämnade mig en gång. Det tycktes som om kombinationen med deeksha var den förlösande faktorn i det inre arbetet.

Så här berättar Judith om hur den speciella handpåläggning som kallas deeksha ledde henne vidare efter det återupplevda traumat:

– Direkt efteråt började jag känna en väldig frid och somnade för natten. Men frid har jag känt förut – skillnaden var att då jag slog upp ögonen på morgonen visste jag att jag var annorlunda. Moderskärleken var inte längre något jag längtade efter, den fanns inom mig. Varje cell i min kropp kändes som om den var omgiven av en varm kram. För för-

sta gången förstod jag vad det betydde att tycka om mig själv, älska mig själv. Det var inte längre ett abstrakt begrepp, utan *verklighet*. Jag känner mig nu som en ny människa.

Jag frågade Thomas Westberg om det finns några svenskar med Kristusmedvetande.

– Vad jag vet så finns det inte någon i Sverige som har fått Kristusmedvetande permanent ännu, svarade han. Jag har precis gått igenom en 10-dagars fördjupningsprocess (efter 21-dagarsprocessen) och jag fick en otroligt kraftig nedstigning av Kristusmedvetande och kan nu bened Kristusmedvetande när jag vill. Men det är inte riktigt permanent ännu. Innan det kan bli permanent måste man vara helt "tömd". Bl a måste "självet" vara upplöst.

60 000 gudsförverkligade

Sista kvällen i Indien hade jag turen att få en intervju med Asharya Sammadarshiniji, som kan ses som Bhagavans kvinnliga språkrör. Hon vigde sitt liv åt detta arbete redan som tonåring. Att vistas i hennes närhet är detsamma som att andas lycka och känna sig totalt älskad.

Sammadarshiniji talade om den gyllene tidsålder som skall

Man tror inom rörelsen kring Bhagavan och Amma att upplysningen snart skall sprida sig över hela jorden.

Se även Sökaren 2, 2004.

komma, om allt går efter beräkningarna. Barn kommer att utvecklas till upplyst medvetande helt naturligt, och all rädsla, allt våld och all själviskhet kommer att försvinna. Förhoppningen finns att redan år 2010 skall det finnas 60 000 gudsförverkligade människor så att spridningen till resten av befolkningen skall kunna ske i maximal takt därefter.

Vad menas nu egentligen med gudsförverkligande?

– De gudsförverkligade är fyllda av ett gudomligt medvetande. Du kan tänka på högt stående varelser som tidigare levat; du kan tänka på gudsförverkligande som gick in i människor så som Kristus gick in i Jesus, Maitrea gick in i Buddha och Shiva gick in i Ramana. De kan alla kallas aspekter av Gud.

Sammadarshiniji förklarade att personer som mottagit ett ursprungligt varande på detta sätt kallas gudsmedvetna, och de upplever enhet med Gud. Även ateister kunde genom deeksha få erfarenhet av gudomligt medvetande, fick jag veta.

Självets kärlekslösa natur

Det kan förstås krävas en del arbete med sig själv för att bli mottaglig. Först måste man upptäcka hur självcentrerad man är i varje handling och utan kamp acceptera

att självets natur är kärlekslös. När jag sett sanningen om det som jag trodde var mitt jag, uppstår självförverkligande. Då har till sist alla konflikter och allt motstånd upphört och frid råder. Det är det första steget. Upplysningen har kommit när "jag" har försvunnit.

– När vi säger att du försvinner, betyder det inte att alla minnen suddas ut och något förskräckligt händer. Det innebär bara att illusionen att 'jag är separerad från dig' försvinner. Illusionen om självet är borta. Du kan inte längre vara självcentrerad – det finns ingen separat identitet. Där finns en otrolig omätlig rymd. Det är det andra steget och det kallas upplysning. Det tredje steget är när du fylls av gudomligt medvetande.

Alla kan nå upplysning, oberoende av religion.

– Just nu har vi två biskopar och en pastor från Afrika på kurs. De går igenom en helt kristen process. De tillber Kristus. Kristus har nedstigit i dem.

Bli såsom barn

Freddy Nielsen och Madeleine Rahm har varit i Tanzania och Uganda för att ge deeksha till över 10 000 afrikaner. De berättade för mig att de där helt talade i termer som passade kristna och muslimer och att afrikanerna hade lätt för att komma in i

tillstånd av total frid. Flera av dem blev dessutom friska från svåra sjukdomar.

Har vi något att lära av afrikanerna? Freddy:

– De har en så naturlig oskuldsfullhet. De är nog så nära man kan komma dessa Kristi ord: Om ni inte blir såsom små barn, kommer ni inte in i Himmelen; saliga är de ödmjuka, ty de skall få det som Gud lovat.

När man tänker på de enkla afrikanernas respons i jämförelse med västerlänningarnas, känns det för mig väldigt sant vad som står i Bibeln: *De sista skall vara de första*.

Helt hopplöst är det ändå inte för oss sekulariserade. Jag känner sedan mycket länge en gotlänning, Gunnar Hägg, som nu reser runt på heltid både i Sverige och andra länder för att ge deeksha och healing. Han har alltid tillhört de ödmjuka.

Gunnar:

– När jag ger deeksha märker jag att människor upplever Kristus, och även Shiva har visat sig för en person. När healingen gett allra bästa resultat, har jag upplevt att mitt väsen varit helt övertaget av Kristus. Men det finns oändligt med gudomliga väsen som jag fått kontakt med, såsom Buddha, Lakshmi, Ganesha och Shiva.

Mer information: www.livinginjoy.com och www.onenessuniversity.org

Asharya Sammadarshiniji

Adress	SÖKAREN Box 10 663 21 SKOGHALL
Telefon	054-51 89 00
Fax	054-51 89 02
E-post	red@sokaren.se
PlusGiro	70 60 47-8
Bankgiro	372-8128
Hemsida på Internet	www.sokaren.se
Redaktör och ansvarig utgivare	Sven Magnusson
Prenumeration	Helår (6 nr) 250:- Halvår 150:-
Annonser	Ring för prislista
Tryckeri	Wallin & Dalholm Lund
	ISSN 0038-0504

INNEHÅLL:

Agneta Milde: Du kan bli en Kristus, en Buddha, en Shiva...	2
Doktorn vet bäst...?	6
Nils-Olof Jacobson: Amerikanska flygvapnet stödjer studie av teleportation	7
Jack Houck: Tillämpad psykikinesi Fenomenet PK-partyn	8
Varia	10
Synkroniciteter. Den inre rösten	15
Bokfloden	16
Debatt Dan Larhammar, Lennart Kjellson, SM	22
Läsarforum Erland Lagerroth, Karl-Erik Edris	24
Visdomsbladet	26
Åsa Freij: Inspiratören Stefan Sebö	28
Bengt Petersen, Rutger Bergström	29
Vilsledande och fördömsfullt	30
Vilka är pseudovetenskapare?	34
En förening för "skeptiker"	35
Göran Brusewitz: Bok om pseudovetenskap	36
Vetenskapens verkliga natur	38

Världsbildsstriden

Det finns en sorts antagonism vid universiteten, en sorts slutlig strid mellan en mekanistisk uppfattning av världen och en annan uppfattning, på vilken parapsykologin är ett av symptomen. Det är en strid med en enorm känsloladdning.

Hans Bender, tysk professor och parapsykolog (1978)

Javisst, det pågår en kamp mellan olika världsbilder, nu som förr.

Förr i tiden hade en världsbild grundad på Bibeln och prästernas förkunelse ett övertag över "fritänkarna". Den hade inte bara den politiska makten bakom sig, utan även den lärda världen, eftersom den tidens lärdom var knuten till kristendomen, till universiteten, till klostren och prästerna. Kristendomen predikade om Gud Fader allsmäktig, himmelens och jordens skapare, och Jesus Kristus, Hans son, fullkomlig och världens frälsare. En kristen idealism präglade samhället, åtminstone officiellt. Oppositionen kom från fritt tänkande människor som på rationella grunder betvivlade religionens dogmer.

Oppositionen, skeptikerna, fick till slut övertaget i den lärda världen, eftersom dess metod kom att framstå som överlägsen etablissemangets metod att se Bibeln och den kristna traditionen som den säkra grunden för världsbilden.

Det vetenskapliga sättet att söka förutsättningslöst ledde till en världsbild där mekaniska materiella krafter har frambragt världen. I det dominerande tänkandet i nutidens akademier finns ingen Gud, ingen icke-materiell, andlig skaparkraft; evolutionen är avsiktslös, allt är tillfälligt och i grunden utan mening. Livet är här och nu, inget mer.

Men nutidens självmedvetna sanningsbärare i akademierna är lika dogmatiska som gångna tiders förkunnare. De söker inte förutsättningslöst, utan förkunnar en grundläggande sanning; de har övertagit föregångarnas attityd av tro på en fastställd världsbild. Deras skepsis riktar sig mot det som strider mot deras egen bild av verkligheten – samtidigt som det finns skeptiker, nu som då, vilka riktar sig mot det i tiden dominerade tänkandet, idag det ateistiska-mekanistiska.

Den nya mekanistiska världsbilden omfattas med samma starka övertygelse som den gamla, av samma sorts människor. De tror på tidens auktoriteter, som inte skall, inte kan, ifrågasättas.

Ändå har de sanna skeptikerna i materialismens tid en stark position, sakligt sett. Professor Hans Bender sa, i den intervju som jag gjorde med honom 1978 och som citerat ovan är hämtat från, att "för parapsykologer är ESP och psykikinesi bevisade fakta". Han hade rätt, men idag är meningarna om vad som är bevisat delade bland psi-forskare.

Den absurda materialistiska världsbildens alltjämt starka ställning i den lärda världen förklarar varför den parapsykologiska forskningen har svårigheter vid universiteten. Men dess tid kommer.

Att tänka fritt, att trampa sin egen väg fordrar stort självförtroende, och det slaget av självtillit är inte alltför vanligt.

SM

Doktorn vet bäst...?

Den 22 februari hade Expressen ett uppslag om naturmedel. Informatör var Jan G. Bruhn, farmacie doktor och "ledande expert på växtbaserade läkemedel". Han valde ut 17 medel med bevisad god effekt. Bland dem var Ginseng, Ginkgo Biloba, vitlök, kalcium, zink, Johannesört och tranbär.

– Det är sorgligt att svenska läkare, generellt, saknar kunskap om och intresse för produkterna, säger dr Bruhn.

I Tyskland är det annorlunda. Där har läkare kunskap om naturmedel och skriver ut sådana till sina patienter.

Men man skall vara försiktig med naturmedel, anser dr Bruhn. De är inte garanterat ofarliga, och de kan på ett olämpligt sätt samverka med andra mediciner och mat. Han avråder från att köpa naturmedel på Internet.

Ginseng "förbättrar prestationsförmågan, framför allt den mentala". Ginkgo Biloba är bra mot "minnesbesvär, koncentrationssvårigheter/.../trötthetskänsla." Johannesört kan användas vid oro, nedstämdhet och även svåra depressioner.

På nätet finns en artikel från Aftonbladet 29 maj 2002 om naturmedel. Den bygger på informationer från den engelske forskaren Edzard Ernst, som är professor i komplementär medicin. Han säger att undersökningar av naturmedel alltför ofta är dåliga, men nämner sju naturmedel med bevisad effekt: Ginkgo, vitlök, hagtorn, hästkastanj, sågmalmetto, Yohimbin och Johannesört. Däremot saknas vetenskapliga belägg för bland annat Ginseng.

Ginkgo hjälper mot bl a minnesbesvär, hagtorn mot högt blodtryck och sågpalmetto mot godartad prostataförstoring.

Enligt hemsidan Medical News Today, www.medicalnewstoday.com/

medicalnews.php?newsid=11558, säger Edzard Ernst att allmänheten inte skall lita alltför mycket på att komplementär medicin verkar. Det mesta som sägs om sådan medicin är inte vetenskapligt bevisat. Men några naturmedel har blivit nogtastade och visat sig fungera.

Men örtmediciner, säger professor Ernst, kan störa ortodoxa mediciners verkan.

I Storbritannien arbetar omkring 15 000 personer med healing. Det finns olika slag av healing, såsom reiki, johrei, handpåläggning, förbön, troshelbräddagörelse och fjärrhealing. Många anser sig ha blivit hjälpta av healing.

Professor Ernst säger att det har gjorts dussintals kliniska undersökningar av naturmedicin, men de som utförts på ett metodologiskt riktigt sätt, visar i allmänhet inte mycket. Positiva resultat pekar på att det rör sig om placeboeffekten, det vill säga när någon tror att ett medel är verksamt, påverkar tron kroppen via psyket så att en verklig effekt uppkommer. I USA gjordes nyligen försök med 799 patienter med hjärt- och kärlåkommor. Hälften av patienterna fick förbön under 26 veckor och hälften bara den vanliga behandlingen. Vid slutet av testperioden visade det sig att antalet dödsfall, hjärtattacker och andra allvarliga komplikationer var lika stort i de båda grupperna.

Edzard Ernst och medarbetare studerade ungefär 10 patienter med kronisk smärta. Patienterna fick antingen behandling åtta gånger av fem helare eller av fem personer som utgav sig för att vara helare. Resultatet var häpnadsväckande. Förbättringarna var så stora att flera patienter kunde lämna sina rullstolar – men det var inga skillnader mellan de två grupperna. Resultat som detta pekar starkt på att healing är kraftigt verkande placebo, inte mycket mer.

Professor Ernst är synnerligen kritisk till de metoder för sjukdomsdiagnos som används inom alternativmedicinen. Det finns metoder som helt och hållet skiljer sig från dem som används inom den västerländska skolmedicinen. Bland alternativa diagnosmetoder finns kirlianfotografi, kinesiologi, radioni, irisdiagnostik och håranalys. Edzard Ernst har undersökt några diagnosmetoder inom alternativmedicinen. Resultatet har blivit nedslående.

Som alla vet har experter mycket ofta skilda uppfattningar. Jan G. Bruhn och Edzard Ernst har olika meningar om Ginseng.

Det är inte säkert att professor Ernst är den expert man skall lyssna mest på, när det gäller alternativ/komplementär medicin.

SM

I Danmark får man inte upplysa om vad kosttillskott är bra för. Men detta gör "radiodoktorn" Carsten Vagn-Hansen, och han har för den skull dömts att betala 10 000 danska kronor i böter, vilket han vägrar.

– Det är läkemedlen som är farliga, säger Carsten Vagn-Hansen i en diskussion om kosttillskottens betydelse.

För övrigt är doktorer idag den fjärde största dödsorsaken i USA och orsakar omkring 250 000 dödsfall varje år. Det skriver dr Barbara Starfield vid Johns Hopkins School of Hygiene and Public Health i en artikel i den amerikanska läkarföreningens tidskrift *Journal of the American Medical Association*. I de medicinska dödsorsakerna ingår biverkningar av mediciner, infektioner på sjukhus och olika fel som begås på lasarett.

Amerikanska flygvapnet stödjer studie av teleportation

Kan psykokinesisk kraft användas praktiskt?

I det amerikanska flygvapnet är man inte främmande för den tanken.

Men tillämpad psykokinesi är något för det vetenskapliga eteablissemang idag totalt främmande, ja absurt...

Amerikanska flygvapnet har sponsrat en vetenskaplig studie av teleportation, förflyttning av föremål med mental kraft. En början till vetenskaplig utforskning av fenomenet finns, och en rapport går igenom den forskning som pågår.

Författaren till rapporten är Eric W Davies, och han arbetar i företaget *Warp Drive Metrics* i Las Vegas. Davies går igenom teori och praktik för fyra tänkbare former av teleportation.

Den första är *wm-teleportation*, där man utnyttjar ett fysikaliskt-astronomiskt fenomen som kallas *wormhole* (maskhål).

Den andra formen är *q-teleportation*, där q står för *quantum*. Vi som entusiastiskt följde TV-serien *Star Trek Voyager* är välbekanta med denna metod. "Stråla upp mig!" var kommandot för q-teleportation av besättningen på Voyager. Föregångaren Enterprise hade en mer primitiv version av "transportern".

Metod tre är *e-teleportation*, där man använder extra rymddimensioner eller parallella universa.

Kapitlet om dessa tre tänkbare metoder för teleportation är fantasieggande, men fulla av fysikaliska resonemang och matematiska formler som är rena grekiskan för den oinvigde. Jag hänger i varje fall inte med i mer än en bråkdel av framställningen.

Desto mer intressant ur parapsykologisk synpunkt är kapitlet om den fjärde metoden, *p-teleportation*, där p står för psykokinesi (PK). Det tycks också vara den enda metod som hittills har gett praktiska resultat vad gäller transport av större objekt än atomer och laserstrålar med kodad information. Här ges referenser till psykokinesiexperiment som inte är allmänt kända.

Davies skriver att under de tre senaste årtiondena har *professional aerospace engineer* Jack Houck (tillsammans med pensionerade översten J. B. Alexander) hållit ett antal PK-sessioner, där deltagarna får lära sig att åstadkomma PK-effekt på olika metallföremål (gafflar, skedar etc). Deltagare i dessa PK-sessioner kunde böja eller förvrida metallobjekt utan att använda fysisk

kraft. Ett stort antal vetenskapliga rådgivare och högre militärer deltog i eller bevittnade dessa experiment som bland annat ägde rum i Pentagon. Spontan deformation av metallföremål observerades, vilket vållade en hel del upphetsning bland de närvarande. Tränade observatörer fanns också med och värderade kritiskt resultaten.

Davies refererar också avancerade PK-försök som gjordes i Kina på 1980-talet, där registrering med höghastighetskameror föreföll visa hur olika föremål rörde sig genom väggarna till behållare av glas, plast m m. Försökspersonerna var barn och ungdomar som tidigare hade demonstrerat spontan PK-förmåga, och resultaten var i hög grad upprepbara. Bland de teleporterade föremålen fanns levande insekter, som överlevde försöken till synes oskadade. Vetenskapsmän knutna till den kinesiska militären deltog i en del av försöken. Detta ledde till intresse hos den amerikanska *Defence Intelligence Agency* (DIA), som lät göra en engelsk översättning av den kinesiska originalartikeln.

Davies tycks mena att p-teleportation är den metod som mest troligt kan ge praktiska resultat, och han rekommenderar ett omfattande forskningsprogram för att komma vidare.

Jag tycker att kapitlet om p-teleportation är högst intressant, med delvis förbluffande innehåll. Tänka sig amerikanska generaler böjande skedar med sin mentala kraft... Och de sensationella resultaten vid de kinesiska försöken borde ju locka till upprepning. Men de tycks ha fallit i glömska.

Även om de fysikaliska resonemangen är svårtillgängliga, gör kapitlet om p-teleportation rapporten i hög grad läsvärd. Litteraturlistan har 253 referenser.

Rapporten kan hämtas som pdf-fil på <http://www.fas.org/sgp/eprint/teleport.pdf>

Nils-Olof Jacobson

Tillämpad psykokinesi

Fenomenet PK-party

Av Jack Houck

Under senare år har en del psi-forskare hållit PK-party. Där har personer utan tidigare egen erfarenhet av psi-fenomen kunnat lära sig att böja metallföremål paranormalt. PK-party har en betydelse som är mycket större än förmågan att förstöra silversaker. I det följande beskrivs hur det går till på ett PK-party och vad det har för betydelse för deltagarna och för samhället.

I tre års tid har jag gett 73 PK-party. Mer än 85 procent av deltagarna har lärt sig hur man böjer metall- och plastföremål paranormalt. Böjningen sker genom en process som kallas "varmformering" och som historiskt går under beteckningen böjning medelst psykokinesi (PK).

På de första partyna var jag noga med att presentera alla deltagarna för varandra för att det skulle uppstå en känsla av gemenskap inom gruppen. Därefter ledde jag guidad meditation för att hjälpa alla att slappna av och för att deltagarna skulle få mer mottagliga mediala sinnen. Under senare tid har jag övergett båda dessa procedurer utan att någon märkbar förändring i resultatet har inträffat.

Jag skall nu sammanfatta hur PK-party utvecklades och hur de förhåller sig till min förklaringsmodell för psykiska fenomen. Jag skall visa resultaten av tidigare PK-party och försöka förklara vad som händer inuti metallen genom att använda elektronmikroskopiska bilder med vilka man kan jämföra varmformade föremål med kontrollföremål. Jag skall också beskriva de viktigaste parametrar som vi lagt märke till, nämligen att (1) material som har hög koncentration av förskjutningar och (2) material som är dåliga värmeledare är lättast att varmformera.

Enligt den modell jag beskriver skapar medvetandet en förbindelse med den del av föremålet som skall böjas och "tänder" på något sätt förskjutningarna så att dessa avger värmeenergi. Denna uppvärmning sker utmed gränslinjerna för kornen i metallen och gör att den blir lätt att deformera. Värmen går ut i metallen, vilket kan kännas av den som håller i den, antingen som klubbighet eller som värme. Den tid som metallen befinner sig i detta lätt formbara tillstånd varierar från ett par till omkring 30 sekunder. Nyckeln är att finna den lucka i tiden då metallen går lätt att forma, och utnyttja den. Detta kan inträffa när som helst mellan några sekunder och flera timmar efter det man börjat försöka böja metallen.

På de flesta partyn böjer majoriteten av deltagarna metall inom en halvtimme. Sedan instruktionerna getts kan det ta tre eller fyra minuter innan något börjar hända. Vid andra tillfällen startar böjningen omedelbart. Deltagarna ombeds att låta hela gruppen veta

när böjning sätter igång. Så snart någon börjar böja ett föremål, tycks de flesta människors trossystem förändras, och de flesta börjar själva böja strax efteråt.

Tillvägagångssätt

Innan bestämda instruktioner ges om hur man gör för att böja, flyttar deltagarna sina stolar så att de bildar en stor cirkel. Vi går igenom anvisningarna en gång och ber alla att inte försöka böja förrän de hört den fullständiga vägledningen. Därefter går vi alla igenom proceduren tillsammans.

Instruktionerna är som följer:

1. Håll metallföremålet mellan tummen och pekfingeret och gnid lätt!
2. Koncentrera dig på en punkt i huvudet, nästan tills det gör ont!
3. Flytta sedan denna punkt ned genom hals, skuldror, arm, hand och fingrar så att den till slut befinner sig i metallföremålet! Genom denna process skapar medvetandet en förbindelse mellan hjärnan och en punkt i metallföremålet.
4. Befall därefter verbalt metallföremålet att böja sig! Jag ropar så högt som möjligt: "BÖJ! BÖJ BÖJ!". Man ropar inte bara för ropandets skull, utan för att få hjälp i koncentrationen, i det man med spänd uppmärksamhet befäller metallföremålet att böja sig.
5. Koppla bort denna tanke, luta dig tillbaka, koppla av och använd känslan (t.ex. fingrarna) för att finna den lilla lucka i tiden då föremålet är i skick att böjas! Tryck ibland på föremålet med andra handen för att se om det ger efter för trycket! (För de flesta är det svårt att koppla bort tanken. De tror att de måste fortsätta att koncentrera sig på böjningen. Jag går runt och försöker bryta allas koncentration. För det mesta kan en person böja sitt föremål strax efteråt.)

På ett PK-party brukar vi ha en omgång när vi böjer gafflar eller skedar av rostfritt stål. Eftersom jag har sett över 85 procent av deltagarna lära sig böja, har jag en oerhörd tilltro till detta enkla tillvägagångssätt. Denna tilltro kan också ha betydelse för den framgång vi har på våra partyn.

I stället för att ägna mycket tid åt att iakttä andra och analysera vad som händer skall var och en själv uppleva fenomenet, för endast då är det verkligen övertygande. Över 50 procent av dem som lär sig böja föremål på PK-party kan göra det själva senare. De övriga tycks behöva partys miljö för att få bekräftelse en andra gång.

Sedan en person gjort ett bra jobb och böjt två eller tre metallföremål, erbjuds han en stång av stål eller något annat testföremål.

Ett upprepbart parapsykologiskt experiment?

Ungefär hälften av deltagarna vill gå vidare från bordssilvret till de större stängerna, medan den andra hälften är helt tillfreds med att böja bordssilver.

Efter detta böjande får var och en två gafflar med långa spetsar. Deltagarna kontrollerar att spetsarna ser normala ut. Var och en ombeds sedan att hålla gafflarna nära handtagets nedersta del, mellan tummen och pekfingeret, en gaffel i vardera handen, och de får inte använda den andra handen för att utöva något tryck på gaffeln. Jag står själv i mitten av cirkeln och håller två gafflar på samma sätt och leder det taktfasta ropandet: "BÖJ! BÖJ! BÖJ!" Alla sitter sedan i cirkeln och tittar tysta på sin gaffel eller på de andras. Efter fem minuter brukar några av gafflarna börja böja sig. Detta är ett övertygande experiment, i synnerhet för sådana som trott att de kanske tryckt för starkt på metallföremålen så att dessa böjt sig.

Efter detta tas foton för att dokumentera resultaten. Jag har dokumenterat varje deltagares resultat från alla PK-party.

Deltagarna

20–25 deltagare brukar vara den bästa storleken på ett party. Det är svårt för en person att leda en grupp på mer än 20. Det största antalet deltagare jag haft är 400. Då lyckades endast omkring 50 procent böja. Om det är 25 personer på ett party, behövs omkring 100 metallföremål för en kväll.

Den lämpligaste sammansättningen av ett party är ungefär 25 procent barn eller tonåringar, 50 procent vuxna med öppet sinne och 25 procent med kunskaper om psykiska fenomen. Alla människor, tror jag, kan åstadkomma dessa paranormala fenomen. I många av partyna har några skeptiska, ytterst analytiska personer deltagit. De flesta av dessa har inte lyckats böja, uppenbarligen på grund av att de hela tiden analyserat allt vad som pågår i stället för att koncentrera sig på uppgiften att lära sig böja. En del av dessa människor är benägna att förkasta PK-effekten. När jag märker att denna inställning finns hos en deltagare, försöker jag placera två goda böjare på var sin sida av honom. Detta bidrar till att eliminera negativiteten. En del av dessa personer har till och med böjt sedan jag placerat om deltagarna. För att behålla den mycket höga framgångsprocenten på PK-party (omkring 85 procent) är det bäst att endast ha några få deltagare av denna analyserande typ.

Betydelsen av PK-party

PK-party har varit utomordentligt framgångsrika. Mer än 85 procent av de över 2.500 deltagarna på mina partyn har varit med om att metallen blivit varm och mjuk i deras händer. PK-fenomenen är också upprepbara. Mer än 120 partyn som hållits av andra har gett samma grad av framgång.

Många frågar: "Vad tänker du göra med det som du lär dig på dina PK-party?" och: "Vad är syftet med att böja metallföremål?" För det första, PK-partyt är det första tillförlitliga och upprepbara paranormala experimentet. Det ger enorma möjligheter att göra kontrollerade experiment inom ramen för ett pågående party. Jag har gjort allt fler sådana kontrollerade experiment och anser att här håller vi på att lära oss något betydelsefullt.

Jag tror att jag har lärt mig mycket om människor och hur man kan hjälpa dem att uppleva det ovanliga. PK-party har haft betydelse som en metod att finna människor med exceptionella förmågor, men de visar också klart att praktiskt taget vem som helst kan åstadkomma dessa ovanliga saker.

Det är spännande att se människor vara med om "varm-

Det förekommer alltjämt "skedböjarträffar" i USA. Houck har lett över 300. Om de rapporterade fenomenen är verkliga, finns här ett viktigt och upprepbart paranormalt fenomen. Jack Houcks redogörelse är hämtad från Applied Psi, en seriös tidskrift, som gavs ut under några år på 80-talet. I redaktionen fanns bland andra Jeffrey Mishlove med doktorsgrad i parapsykologi, och Larissa Vilenskaya, amerikansk parapsykolog av ryskt ursprung.

formering" och se dem upptäcka att de kan göra sådant som de trott varit antingen trollkonster (bedrägeri) eller något som bara "speciella människor" kunnat göra. För många har detta blivit en verklig uppenbarelse. De har lärt sig att med den rätta mentala inställningen och tekniken kan de göra vad som helst! De har också lärt sig att var och en är en "speciell person".

Tillämpningar

Syftet med att böja metallföremål på ett PK-party är att man skall lära sig något. De flesta lär sig tekniken på ett enda party. Sedan de en gång tillägnat sig tekniken, bör de kunna förstå hur den kan tillämpas på vad helst de vill göra i livet. Följande är betydelsefullt:

1. Skapa en mental förbindelse med det föremål du vill påverka eller det mål du vill uppnå!
 2. Befall att det skall ske som du önskar och
 3. koppla sedan bort den tanken och återgå till dina göromål i vetskap om att det du befallt kommer att hända! Detta låter alltför enkelt, men det fungerar. Vad kan PK hjälpa oss med i livet? Följande förteckning tar upp några möjliga användningsområden:
 1. Hela andra.
 2. Sätta upp och förverkliga mål i livet.
 3. Minska stressen genom att lära sig koppla bort den (detta är det svåraste att lära för de flesta av oss).
 4. Förbättra idrottliga prestationer.
 5. Böja hotande vapen eller göra dem obrukbara.
 6. Förbättra inlärningsförmågan.
 7. Ha förmågan att lyfta en bil av någon, om det skulle vara nödvändigt.
 8. Göra sitt eget arbete med bilen.
- Listan kan göras hur lång som helst. Tänk på alla de sätt på vilka du kan använda denna förmåga i ditt liv!

Anm. Jack Houck är systemerare, anställd i ett rymdteknikföretag i södra Kalifornien. Han har arbetat med konventionell teknik i 44 år sedan han tog magisterexamen i flyg- och astronautteknik vid Michiganuniversitetet. Han började intressera sig för paranormala fenomen 1975 och arrangerade sitt första PK-party i januari 1981.

Artikeln har tidigare varit införd i Sökaren 8, 1984 – övers. SM – då med tillåtelse av tidskriften Applied Psi.

Djurens rätt

Nödvändiga tidskriften Djurens rätt har från och med i år ny redaktör, nytt mindre format (A 4) och ny utgivningsfrekvens (6 nr per år mot tidigare 4). Rättänkande Ingegerd Erlandsson har i många år stått i spetsen för redaktionen, och under den tiden har Djurens rätt haft en synnerligen hög kvalitet. Hon har nu gått i pension, men fortsätter att jobba mot jakten.

Tack, Ingegerd, för ett mycket gott arbete under många år!

Ny redaktör är djurens vän Henrik Engström. För min del har jag inte reagerat spontant positivt på förändringarna, men hoppas på en god fortsättning för den viktiga tidskriften och önskar den framgång.

SM

Stöd åt skeptikerna

Vilseledande skeptikerföreningen Vetenskap och Folkbildning, VoF, har sina supportrar i massmedia. En av dem är chefredaktören Björn Fjæstad på vetenskapliga etablissemangets tidskrift Forskning och Framsteg, som i nr 2, 2005 meddelar vilka som av VoF utsetts till Årets förvillare och Årets folkbildare 2004. Robert Aschberg får folkbildarpriset, 10 000 kronor. Fjæstad citerar från motiveringen att Aschberg "har för en bred publik avslöjat vattenvirvlar, slagrutegångare, hästpratare, hästhårsanalytiker, s k medier och andra utövare av pseudovetenskap som simpla charlataner". Fast Aschberg har förstås med sina metoder inte avslöjat något alls. Möjligen kan hans insats betecknas som inledande anmärkningar. Men för verkliga avslöjanden fordras mer.

Docenten vid Karolinska Institutet Olle Johansson blir Årets förvillare "för hans mångåriga, lika tvärsäkra som onyanserade varningar för allehanda negativa hälsoeffekter av elektromagnetiska fält. Olle Johansson får priset som en av de främsta representanterna för de alltför många forskare som, för att dra uppmärksamhet och medel till den egna verksamheten, sprider oro bland allmänheten genom att i massmedierna presentera obetyrka hypotser som etablerade fakta." Jag vet inte vad Johansson grundar sina uppfattningar på, men jag är skeptisk till uttalanden som kommer från skeptiker.

Den 19 februari läser jag på LEDARE OPINION i Dagens Nyheter en artikel av feltroende P C Jersild. Han recenserar entusiastiskt den missvisande antologin "Vetenskap eller villfarelse".

Jersild har drabbats av en *tro*. Han har läst denna bok och trott på allt han läst, utan någon kritisk reflexion, utan ifrågasättande på någon punkt. Allt har han tagit till sig som vederhäftigt, som sanning, trots att boken vimlar av sakfel och redovisar dåligt omdöme sida upp och sida ner. Jersild *tror* att antologin representerar vetenskaplig kunskap och gott omdöme. Några egna insikter tycks han inte ha.

Hans slutord är "Man skulle önska att Vetenskap eller villfarelse blev obligatorisk läsning på alla gymnasier. Gärna också

på Journalisthögskolan."

Det vore ett elände om samhället skulle ta ställning i de här kontroversiella frågorna, i synnerhet med tanke på skeptikernas okunnighet och fördomar. Må Herren bevara oss från detta!

Den farliga sjukvården

Användningen av mediciner har ökat starkt i vår tid i jämförelse med gångna tider. På 1970-talet anklagade den radikale samhällskritikern Ivan Illich (1926–2002) det medicinska etablissemanget för att bära huvudansvaret för människornas ökande sjuklighet på grund av den stora utskriften av farliga läkemedel.

(1970 kom Ivan Illichs bok "Den sjuka sjukvården".)

I Illichs efterföljd finns det grupper som hävdar att skadorna av läkemedel ökar och att det ligger en läkemedelsskadad i var tionde sjuksäng.

De syntetiska (konstgjorda) medicinerna finns inte i naturen, så människokroppen är inte anpassad till dem – de ingriper i kroppens naturliga processer på ett onaturligt sätt.

I en rad fall har det visat sig att läkemedel haft så farliga biverkningar att de stoppats. Neurosedynet är det kanske mest tragiska exemplet. Då påstod det medicinska etablissemanget till en början att denna medicin inte hade några biverkningar.

Om det överhuvud taget görs några systematiska undersökningar av syntetiska mediciner för att ta reda på biverkningar vid långtidsanvändning, vet jag inte. Men i många fall har det inte skett. Allmänheten blir försökkaniner.

Ibland kan man läsa i media att vi blir allt äldre och friskare. Men många sjukdomar ökar. Diabetes ökar katastrofalt och går allt längre ner i åldrarna. Hjärtkärlsjukdomar, cancer och allergier ökar. Osv. Vi blir allt mer sjukskrivna och förtidspensioneringarna ökar. Vi blir alltså allt sjukare.

En hälsoförstörare är det fabriksframställda raffinerade sockret, som består till nästan 100 procent av rent socker; det är alltså onaturligt. Läser man ingredienserna på matvaror, finner man att de mycket ofta innehåller socker; till och med vitamin-drycker sockras. Bröd innehåller nästan jämt socker. Det är inte underligt att diabetes (sockersjuka) ökat, utan bara vad man kan vänta sig. (Sockerersättningar kan också vara farliga.)

En annan hälsoförstörare är det stillasittande livet. Människan skall röra på sig för att hålla sig frisk. – Bland annat kan man göra gymnastik i hemmet och på arbetsplatsen.

När skall det medicinska etablissemanget vakna till insikt?

Svensk professur i bl a parapsykologi

Den danske margarinfabrikören Poul Thorsen skrev 1961 ett testamente, där han donerade en stor summa pengar till parapsykologisk forskning. Flera tillfrågade universitet ville inte ta emot donationen. Det gjorde dock Lunds universitet, som kom överens med testator om att pengarna skulle gå till en professur i psykologi med parapsykologi och hypnologi.

Thorsen dog för över 40 år sedan, men pengarna har varit låsta, eftersom en viss avkastning skulle tillfalla efterlevande till Thorsen. Nu har den siste efterlevande avlidit, och Lunds universitet har utlyst en professorstjänst i psykologi med parapsykologi och hypnologi. Den donerade penningssumman är idag 30

miljoner kronor.

I januari meddelades från Lund att lärarförslagsnämnden vid Samhällsvetenskapliga fakulteten föreslår att psykologi-professorn Etzel Cardeña vid University of Texas-Pan American skall få professuren.

Nämnden fann att tre av de sökande var bättre meriterade än de övriga, nämligen docent Adrian Parker vid Göteborgs universitet, Etzel Cardeña och dr Deborah Delanoy vid University College Northampton. Två av tre anlitade bedömare satte Parker i främsta rummet, men efter bl a anställningsintervjuer stannade nämnden för Cardeña, som ansågs ha ett försteg framför de andra avseende samtliga bedömningsgrunder.

"Han uppvisar den största vetenskapliga bredden och har sammanlagt lämnat flest bidrag inom hypnologi, parapsykologi och andra områden inom psykologin. Cardeña har i sin forskning framför allt studerat medvetandetillstånd och dessas förändring. I det sammanhanget har han också undersökt processer som är betydelsefulla inom katastrofpsykologin.

Etzel Cardeña har under kort tid gett betydande bidrag till forskningen och prognosen för hans framtida insatser är mycket god."

Men svenska parapsykologer har uttalat ogillande av valet av Cardeña som inte anses ha tillräcklig erfarenhet av parapsykologi. Han är främst hypnosforskare.

Adrian Parker har överklagat lärarförslagsnämndens beslut. Han skriver bl a att Lunds universitet efter Thorsens död redan 1962 försökte "normalisera" testamentet att gälla en professur i klinisk psykologi. Parker gör kommentaren att missbruk av pengar som donerats till universitet för parapsykologisk forskning nästan är regel. Det enda klara undantaget är Koestler-professuren i parapsykologi vid Edinburgh University.

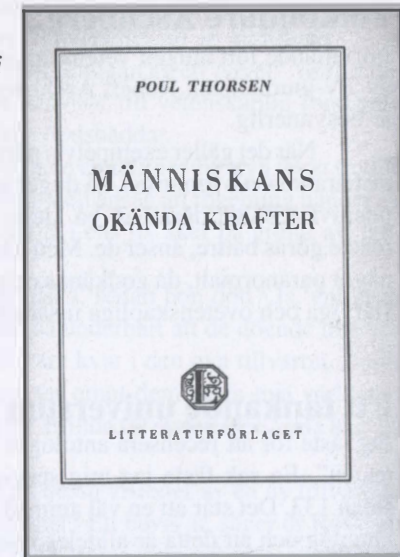
Det råder ingen tvekan om, skriver Parker, att vissa personer vid Lunds universitet vill ha donationen men inte förpliktelsen att syssla med parapsykologi.

Parker omtalar att testamentet riktade sig till flera universitet enligt principen att om ett universitet inte ville ta emot pengarna, så skulle erbjudandet gå till ett annat, och sedan eventuellt ytterligare ett annat efter en lista. Men Thorsen förhandlade tydligen med Lunds universitet om en ändring av texten i testamentet från "parapsykologi" till "psykologi med parapsykologi och hypnologi". En fråga är om Thorsen verkligen hann godkänna ändringen, innan han dog. Papper på godkännandet sägs saknas. Det är uppenbart, skriver Parker också, att Thorsen före sin bortgång inte formellt bestämde sig för Lunds universitet som donationens mottagare. Men eftersom inget annat universitet var intresserat, kan man i Lund ha antagit att Thorsen bestämt sig för Lund.

Nå, det tycks vara rimligt att anta att testators vilja var att Lunds universitet skulle bli mottagaren av donationen till en professur som omfattande bl a parapsykologi och hypnologi. Men det är klart att vad Thorsen ville stödja var utforskningen av paranormala fenomen. Och då gäller det att respektera detta. Men den moralen tycks vissa akademiker ha svårt för.

Nog är det märkligt att universitetsvärlden är så fast rotad i en verklighetsbild som nästan helt utesluter paranormala fenomen, att akademiker i allmänhet inte vill veta av forskning om dessa fenomen.

Poul Thorsens bok "Människans okända krafter" utkom i svensk översättning på Litteraturförlaget 1950. Den visar hans stora och seriösa intresse för "ockulta fenomen".

Det är inte högt till tak vid universiteten, när det gäller fenomen som hotar det idag omhuldade vetenskapliga paradigmet.

Info på <http://soultravel.nu/2005/0225-Lund>

Stor är världen

Tänk så mycket människor det finns! Man går ut i samhället här och ser folk i rörelse överallt, stora och små, unga och gamla. Härmdagen var jag inne i ett köpcenter i staden och stod och tittade på alla färgglada svenska tidningar och tidskrifter, som fanns att köpa. En främling vid min sida var förbluffad över att det finns läsare till allt. Ändå var det där ju bara en liten del av alla Sveriges tidningar. För vi är ett stort land: över nio miljoner invånare, men utgör ändå bara en liten del av jorden, där det bor drygt sex miljarder människor, för att inte tala om alla djur, större och mindre, som också finns. Jorden är en stor planet i ett solsystem, som är en del av en jättelik galax, Vintergatan, som har hundra miljarder solar. Och Vintergatan är en av minst hundra miljarder galaxer i det universum som är känt av oss. Hur stor är sedan den del av världen som vi inte har någon kunskap om? Kanske är det kända universum bara en liten del av hela verkligheten.

Vår Herre har sannerligen inte skapat ett litet hemtrevligt universum! Kunde Han inte ha nöjt sig med en enda liten planet med sådär 275 000 människor, ungefär som Värmland? En värld där alla känner alla. Har Han storhetsvansinne? Eller har allt bara rullat på för Honom, alltifrån Stora Smällen, okontrollerat.

SM

Teosofiska Samfundet startade som en sammanslutning vars främsta syfte var att arbeta för förverkligandet av idén att jordens alla varelser hör samman i ett allomfattande broderskap, och detta syfte gäller fortfarande.

Ur tidskriften Teosofiskt Forum nr 1, 2005

Folkbildare Aschberg...

Förvillande föreningen Vetenskap och Folkbildnings utnämning av TV-journalisten Robert Aschberg till Årets folkbildare 2004 är besynnerlig.

När det gäller exempelvis parapsykologers undersökningar av paranormala fenomen, då duger ingenting åt skeptikerna. Alla positiva resultat döms ut, på klena grunder. Undersökningarna måste göras bättre, anser de. Men när det gäller "avslöjanden" av något paranormalt, då godkänns och beundras även de allra mest slarviga och ovetenskapliga insatser, som Aschbergs.

Ett tänkande universum

Jag läste för att recensera antologin "Forskare klagör myter om maten". En sak fäste jag mig speciellt vid – några ord bara på sidan 133. Det står att en väl ammad ettåring ofta kan vara riktigt knubbig och att detta är alldeles i sin ordning. "Rultiga småbarn till smala ammande mammor – så är det nog tänkt att det ska vara."

Va? ..."så är det nog tänkt..." Vem skulle ha tänkt...?

Författare är barnläkaren och medicine doktorn Annika Jansson – en person med hög akademisk utbildning alltså.

Har hon inte släppt ifrån sig en liten dumhet här? Det verkar så. Inom akademierna hävdas ju med bestämdhet att evolutionen är avsiktslös. Det finns inget tänkande bakom det existerande universum, utan bara slump och naturligt urval. Att påstå något annat, att det finns en tanke bakom, en intelligens (eller en Gud) är ju som att svära i kyrkan. Det är något ytterligt opassande, och man skämmer ut sig själv.

Fast, i alla fall, det är ju så där som människor spontant tänker: De ser meningsfullhet, uträkning bakom alla former i världen.

..."så är det nog tänkt...". Att fåglarna har sina vingar och kan flyga – så är det nog tänkt. Att kameleonten växlar färg efter omgivningen, så att den kan skydda sig... Att ögats pupiller vidgas när det är mörkt för att varelsen skall se i mörkret... Att ögat blinkar innan man hinner se att det kommer skräp farande i luften... Att fingrarna och tårna är skyddade av naglar... Att blommor är vackra för att glädja betraktaren... Att vattnet har sin högsta specifika vikt vid + 4 grader så att 4-gradigt vatten sjunker till botten och hindrar bottenfrysning till lycka för varelser som lever i vattnet ...

Spontant tänker folk att egenskaper i naturen finns för att det skall vara så... *för att det är tänkt så*.

Det är *naturens mening*, säger man också. Det är samma sak.

Folk tar inte på allvar vetenskapares åsikt, att allt detta i grunden beror på slumpen. De tänker spontant på ett klokare sätt.

Såpor för svenska folket

"Såporna är destruktiva" står det som rubrik över en notisartikel i Svenska Dagbladet.

Kristdemokraternas riksdagsledamot vältänkande Mikael Oscarsson:

– Det är inte bara skräp, utan destruktivt. På bra sändningstid pumpar man ut opinionsbildning för social mobbning, alkohol, sexfixering, fult språk. Och det stegras. Det var ju SVT, public service, som för åtta år sedan öppnade för det här genom den första omgången av Robinson.

Rätt till sin text

Ibland, men sällan, skriver jag "insändare" till tidningar. Senast försökte jag mig på litet kritik av en pro-skeptisk artikel på Dagens Nyheters ledarsida. Jag skickade mina reflexioner till ledaravdelningen. Tidningen avböjde publicering. Då sände jag den korta texten till insändaravdelningen. Vad hände? Jo, en del av texten publicerades, flera meningar ströks, tidningen satte en ny och missvisande rubrik samt införde en missvisande illustration.

Det visar sig alltså att en insändarskribent inte har rätt till sin egen text. Det är ett missförhållande. Man har själv vägt ord på guldvåg, sammanställt en text som man tycker är bra – och sedansitter redigerare och stryker och ändrar okänsligt, oskickligt, förmodligen i all hast, och ens eget namn sätts under den förändrade texten.

Jag menar att alla skribenter skall ha rätt till sin text. Det skall inte vara möjligt att utan tillåtelse ändra och stryka i texter som publiceras. En ansvarig redaktör måste alltid ha en skribents tillåtelse för att få göra ändringar.

SM

Buddhistisk tidskrift

Buddhism – nu heter en ny svensk buddhistisk tidskrift. Redaktör är Lisbeth Larsson, och det finns ett redaktionsråd med representanter för olika buddhistiska grupper i Sverige.

Adress Lisbeth Larsson, Kårtorp, Sörgården, 543 93 Tibro.

"Att undvika allt ont, att göra gott, att rena sitt eget sinne – det är de upplystas lära.

Ur Dhammapada 183"

Skratt är bra motion

Skrattets välgörande verkan talas och skrivs det en hel del om. I Svenska Dagbladet 8 mars finns en notis där det sägs att skrott tycks ha samma goda hälsoeffekt på blodkärnen som ett motionspass. Därför rekommenderar amerikanska experter en kvarts skrott varje dag som skydd mot hjärtsjukdomar.

Två intelligenser

I oppositionella tidskriften 2000-Talets Vetenskap (1, 2005) läser vi i en recension av den danske författaren Robby Curdorfs bok "Den tilbakeholdte viden om helbredelser" (Lancelot Media, Herlev, Danmark) att det finns två olika slags intelligens.

Med utgångspunkt i 5000 år gammal indisk visdom "Ut-tala aldrig dessa ord: Detta förstår jag inte – alltså existerar det inte", indelar Robby Curdorf människor i två olika intelligensgrupper. Denna indelning gör han utifrån egen erfarenhet bland annat som föreläsare om olika metafysiska fenomen. När han mött publiken vid sina föreläsningar, har han sett att bemötandet

varit uppdelat i två kategorier: de som har en flexibel intelligens och är nyfikna och de som har en stelrad, eller fyrkantig, intelligens och alltid hela tiden kräver mätbara bevis.

Curdorf illustrerar sitt resonemang med två cirklar, en stor som omfattar allt som vi hört talas om, och där ingår till exempel drömmar, homeopati, reinkarnation, healing, utomjordiska livsformer, kinesologi, antimateria med mera. Inuti den stora cirkeln finns den lilla cirkeln, och där ryms naturfenomen som gravitation, genetik, elektromagnetism, kemisk reaktionslära, astrofysik med mera som fått förklaringar. Den lilla inre cirkeln omfattar vetenskapens bevisade, begränsade värld.

Här ställer sedan författaren den viktiga frågan till läsaren: Är det så att alla företeelser utanför det vetenskapligt bevisade existerar först när vetenskapen har lyckats bevisa dem, eller existerande de redan nu?

De som har en flexibel intelligens kan röra sig fritt inom båda cirkelarna och undersöka olika fenomen och acceptera att ovanliga fenomen existerar och vara nyfikna på dem – även om slutliga bevis saknas.

Människor med den stelnade intelligensen kännetecknas av att deras tanke- och idévärld är strukturerad i ett mönster som inte accepterar något utanför denna struktur. Man stannar därför innanför den lilla, inre cirkeln världsuppfattning och undersöker bara mer och mer i detalj de områden som är accepterade, och det gör man med de schablonmässiga metoder som man inom den egna gruppen kommit överens om. På så vis finner dessa människor en trygghet i att utgå från väl strukturerade bevisade system – och har samtidigt en ängslan att gå utanför den lilla cirkeln omkrets.

Curdorf understryker att människor med stelnad intelligens inte alls är ointelligenta, tvärtom. Och de har många andra värdefulla egenskaper, men det de själva litar på ligger inom den inre cirkeln, och den vill de inte lämna.

Den fyrkantiga, stelnade intelligensen är också den som premieras och förstärks inom all naturvetenskaplig utbildning.

En vetenskapsman bör vara medveten om att hans egen världsbild är avgörande för hur nyheter och innovationer mottas.

Texten om två intelligenser bygger helt på en artikel i 2000-Talets Vetenskap.

Elisabeth Kübler-Ross ur tiden

Beundransvärda amerikanska psykiatern Elisabeth Kübler-Ross avled den 24 augusti 2004.

I mitten av 1960-talet började hon av medkänsla att ägna sig åt den psykiska vården av döende. Till skillnad från de flesta läkare kom hon fram till en positiv syn på döden och döendet. Hon fann att döden kan vara en stor och berikande upplevelse, både för den döende och dennes familj.

Dr Ross stod för en varmt mänsklig, vänskaplig behandling av döende i stället för den kallt tekniska som varit vanlig på sjukhus, där själen med dess problem glöms bort bland apparater som avser att förlänga livet så mycket som möjligt.

I början stötte hennes arbete på motstånd. Hon var mycket ensam i sitt intresse för de döendes situation, men sedan har hennes arbete rönt stor uppskattning. Hennes syn på vården av döende och hur man i mänsklig omsorg bör samtala med dem har haft stort inflytande. Inom vårdyrkena har man tagit upp hennes tankar och metoder, och hennes böcker används som kurslitteratur.

En väsentlig del av Elisabeth Kübler-Ross filosofi kring

döden och döendet var hennes övertygelse att döden inte innebär ett utslöckande utan i stället en övergång till en ny tillvaro.

Hon var övertygad, "utan skuggan av ett tvivel", om att det finns ett liv efter detta. Hon hänvisar till vetenskaplig forskning och till sin egen erfarenhet från dödsbäddar.

Elisabeth Kübler-Ross hade en religiös livssyn. Hon trodde på Gud – "naturligtvis", sa hon – och ansåg att ingenting händer av en slump; de viktiga händelserna i ens liv sker på grund av "gudomlig manipulation".

Vad händer då en människa, sedan hon dött? Ja, enligt Dr Ross kommer man till ett land så underbart att de döende inte vill återvända till jorden utan vill vara kvar i den nya tillvaron. Deras kära, som gått över före dem, tar emot dem i den nya världen – precis så som spiritualismen lär. Blinda får synen åter, lama kan gå osv. Allt blir så bra.

Hur kan man då veta att dessa visioner av en ny tillvaro är verklighet och inte hallucinationer? Ett bevis är, säger Dr Ross, att de personer som de döende ser komma dem till mötes, aldrig är människor som fortfarande är i livet på jorden, utan endast döda personer.

Döden, förkunnade Elisabeth Kübler-Ross, är troligen en höjdpunkt i en människas liv och något mycket vackert. Gemensamt för visioner på dödsbädden, vilka ger en inblick i den kommande existensen, är att de skapar en känsla av frid och lugn. Ingen smärta finns. De som upplevt döden och kommit tillbaka (från ett skendödstillstånd) fruktar den inte.

The Elisabeth Kübler-Ross Foundation har en hemsida: www.elisabethkublerross.com

Är verkligheten en illusion?

Den indiske religionsfilosofen Radhakrishnan skrev: "Den objektiva världen existerar. Den är ingen illusion. Men den är inte den yttersta verkligheten, utan en form, ett uttryck för det yttersta. Att betrakta världen som den yttersta verkligheten är en felaktig föreställning."

Världen av ting, som vi uppfattar med våra sinnen – skogar, berg, hav, jord osv – är verklig för oss precis så som vi uppfattar den. Men det finns mer än det vi kan varsebli, poängterar Radhakrishnan. Ty våra sinnen ger oss endast ett begränsat utsnitt av all realitet, uppfattat i den "vinkel" som våra sinnen bestämmer. Det andra som finns, utanför våra sinnens och vårt förstånds räckvidd, är säkerligen mycket annorlunda i jämförelse med den verklighet vi är vana vid, och med andra "naturlagar".

Gud, om någon, vet hur där ser ut.

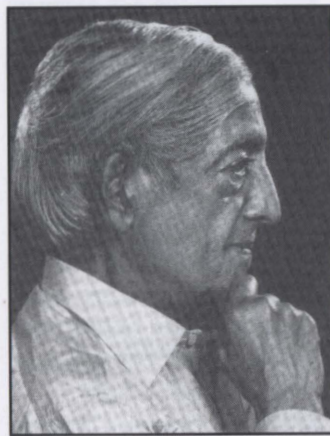
Gud existerar i liten form i alla varelser som Atman. Endast mycket få förtjänstfulla hängivna uppnår denna insikt. En del andra tror att Gud finns någonstans i världen och dyrkar Honom. En del tror inte alls på Guds existens. Det lustigaste är att Gud existerar även i de människor som saknar tro, i form av Atman.

Shri Avadhutaswami Maharaj Limaye

Äntligen! Socker på reträtt

Folk börjar nu undvika socker. Enligt SvD minskade försäljningen av sockrade frukostflingor förra året med 20 procent och av sockrad barnmat med 30 procent. De sötade yoghurtsorterna minskade med ca 20 procent. Tyvärr hann oerhörda volymer socker konsumeras från det att Are Waerland först på plan 1938 publicerade sin sockerbannbulla "Död åt det vita sockret". Han gjorde det samtidigt som sockerindustrin översvämmade landet med flygblad och skrifter om hur förträffligt socker är, särskilt för barn.

Ur Hälso-info, tidskrift från Hälsofrämjandet i Stockholm, Fjällgatan 23 A, 1 16 28 Stockholm.

Meditation

Anbefaller Ni meditation som ett medel att förstå sanningen?

Krishnamurti: Jag anbefaller ingenting. Var och en i denna värld är ytterligt egocentrisk. Att rena denna egocentricitet är i själva verket meditation. Sedan betyder det föga på vad sätt man gör det. Om jag skulle säga att jag anbefaller meditation, skulle ni fråga: "Det finns ett halvt dusin olika meditationssystem, vilket skall vi välja?" Om jag valde

för er, vilket jag inte vill, skulle detta system bli er tyrann och er boja. Jag mediterar själv genom att gå ut på en promenad i skogen, genom att samtala med någon, genom att lyssna till musik, genom att köra bil, gräva i trädgården eller diska. Ni tror att om man kommer tillsammans i ett litet rum, kan man meditera bättre. Då är det mycket lättare att meditera ute i det fria, där livet pulserar, där man varje ögonblick av dagen konfronteras med livet. Meditera inte bara en halvtimme. Är du vis, gör du hela dagen till en enda meditation, full av eftertanke och begrundan.

Vilken är hjärnans uppgift?

Den franske filosofen Henri Bergson tänkte sig att hjärnans uppgift är att sortera bort det mesta av det informationsflöde som omger oss, eftersom vi annars skulle översvämmas av intryck. Hjärnan, trodde han, undanhåller oss alla informationer utom dem som är relevanta med tanke på våra behov.

Hjärnan skulle enligt denna teori inte vara ett organ som skapar medvetande utan som tvärtom begränsar en allomfattande medvetenhet.

Detta tänkande skulle kunna tillämpas på ESP-fenomen. Varje människa kan då framstå som potentiellt medveten om allting i sin omgivning liksom om alla förflutna händelser i sitt liv, men hennes medvetande begränsas av hjärnans konstruktion. Hos vissa människor, till exempel så kallade medier, är andens fängelse delvis genombrutet, vilket ger dessa människor vissa möjligheter att få kunskap om sådant som hjärnan normalt stänger ute.

Minnespanorama i dödens närhet

Att en del människor i plötslig dödsfara ser hela sitt förgångna liv passera revy som på en filmduk är ett känt faktum.

1871 klättrade den schweiziske geologen Albert Heim i Alperna, halkade och föll cirka 20 meter ned på en snötäckt klippavsats. Han skrev senare:

"Jag såg hela mitt förgångna liv utspela sig i många bilder, liksom på en scen på något avstånd från mig. Jag såg mig själv som huvudpersonen i föreställningen. Allting var liksom förklarat i ett himmelskt ljus, och allting var vackert utan sorg, utan ångslan och utan plåga. Minnet av mycket tragiska upplevelser jag haft var klart men inte dystert. Jag kände ingen kamp eller strid; kampen hade förvandlats till kärlek. Upphöjda och harmoniska tankar dominerade och förenade de enskilda bilderna, och liksom storslagen musik svepte ett gudomligt lugn genom min själ."

Heim slogs medvetlös mot snön, men kvicknade snart till. Det han hade upplevt, medan han föll, fascinerade honom så att han sedan samlade berättelser från andra människor som hade varit nära döden – 95 procent av dessa hade haft upplevelser liknande hans egna.

I början av 1970-talet gjorde en psykiater, dr Russell Noyes, en undersökning av personer som plötsligt, oväntat befunnit sig i dödsfara. Han fann att sådana människor upplever tre faser: motstånd, panoramisk översikt av livet samt transcendens. I den första fasen kämpar de frenetiskt mot den hotande döden, men när deras chanser att överleva försvinner, inträder ett tillstånd av frid och lugn. Den andra fasen karakteriseras av ett utanförkroppsligt tillstånd och ofta ögonblickligt panorama över det förgångna livet. Därefter följer i allmänhet ett mystiskt medvetandetillstånd, där en känsla av transcendens över rum och tid är vanlig.

Även Elisabeth Kübler-Ross, Raymond Moody, Karlis Osis, Erlendur Haraldsson och Robert Crookall har konstaterat upplevelser av panoramiskt minne hos människor i dödens närhet.

Källa: En artikel av F. Gordon Greene i vårumret 1980 av den amerikanska parapsykologiska tidskriften *Theta*, specialiserad på dödens gåta.

Muslimska vegetarianer

Det finns vegetarianer bland muslimerna. På den pro-vegetariska hemsidan islamicconcerns.com kan vi bland annat läsa att Islam alltid har betraktat djuren som en speciell del av Guds skapelse. Bland annat i Koranen finns många exempel på vänlighet, barmhärtighet och medkänsla i förhållandet till djuren.

I västerländska djurfabriker, som används i många delar av världen, lider djur ohyggligt när de föds upp för att bli till kött samt producera mjölk och ägg. Detta ger inte bara lidande för djuren utan har också betydelse för uppkomsten av många mänskliga sjukdomar som cancer, hjärtsjukdomar, fetma, högt blodtryck och diabetes.

Det hänvisas till dr T. Colin Campbell, näringsforskare vid Cornell University, vilken säger att det allra mesta av all cancer, av alla hjärt- och kärlsjukdomar och andra former av degenerativa sjukdomar kan förebyggas genom en växtbaserad diet.

Vi läser också att vegetarianer och veganer lever i genomsnitt 6–10 år längre än köttätare.

Synkroniciteter

Vintern 1972. På väg till en festmiddag för en radioamatörkollegas doktorsexamen kom jag på att jag hade glömt säga att jag är vegetarian. För att inte besvara beslöt jag då att jag skulle äta vad som bjöds. När servitrisen sedan kom till mig, hade biffarna på serveringsfatet tagit slut. Hon beklagade att biffen saknades, serverade allt övrigt, och sa att hon skulle hämta biff och komma tillbaka, vilket jag instämde i. Men hon kom inte!

1979. En teosofisk bok översattes och infördes successivt i ett teosofiskt medlemsblad, som jag arbetade med. Jag kom att undra om någon verkligen var intresserad av detta och fick tanken att mitt i texten sätta in orden "Du som läser detta, ring omedelbart red. på telefon, så kommer 10 kronor till dig." Jag avstod från att göra testet, men ett par dagar efter att följande nummer utkommit, ringde telefonen. Det var en medlem i Kortedala, som jag sett någon enda gång, men inte kände. Hon sa: "Förlåt, men jag vill bara tacka för Teosofiskt Medlemsblad. Det är så underbart att få varje gång det kommer!" Det var enda gången under tolv års arbete med medlemsbladet som något liknande hänt.

1996. Vi skulle ha tre dagars samvaro i Krishnamurti Center i Roslagen. För att kunna resa dit gemensamt med bil skulle de intresserade vara vid Mörby C vid en viss tidpunkt. Jag var försenad och skulle knappast hinna till spårvagnen i tid och därmed gå miste om sammankomsten. Men så snart som jag kommit ut på min gata, körde en bil fram till mig och en för mig obekant förare frågade om jag skulle till Alvik. (Därför kunde jag sedan resa med tunnelbanan och vara framme i Mörby i tid.) Det är enda gången som något liknande hänt.

November 1996. Efter en operation låg jag i ett rum för 4 patienter. I sängen bredvid låg en professor vid Handelshögskolan. När jag hörde hans namn, frågade jag honom om han hade skrivit en artikel på DN-debatt riktad mot filosofidocenten Torbjörn Tännsjö.

– Torbjörn Tännsjö, ja! Det har jag.

– Då har vi talat med varandra tidigare, för jag ringde dig då och tackade för det!

2002. Min hustru Eija landade i Paris och tog tunnelbanan. En man erbjöd hjälp med att placera hennes väskor och frågade varifrån hon kom.

– Från Finland.

– Åh, Finland är ett underbart land för arkitekter! Jag kommer just från Hannover och har där sett den finska arkitektoniska utställningen på Expo 2000

Då kunde Eija inte låta bli att berätta att det var hennes son som med sin fru hade ritat och stått bakom den finska delen av Expo 2000.

Gunnar Larson

Den inre rösten

Den berömde schweiziske psykologen C G Jung har berättat om hur han förde en dialog med sin inre röst, vilken han kallade Filemon: "Psykologiskt representerade Filemon en högre insikt. Han var en mystisk gestalt för mig. Vissa tider tycktes han mig vara helt verklig, som om han var en levande personlighet. Jag gick fram och tillbaka i trädgården tillsammans med honom, och för mig var han vad indierna kallar en guru..."

Det finns en inre röst hos varje människa, säger den amerikanske journalisten James Bolen, som upplyser att den inre rösten är en vis följeslagare, en ovärderlig ledare. I alla tider har det funnit en tro att svaren på viktiga livsfrågor finns inom oss själva, och denna inre kunskap kan vi få del av genom den inre rösten. Han förtydligar att det inre rör sig om *samvetet*, som påverkar vårt moraliska handlande.

För att komma i kontakt med den inre rösten måste man tro att det inom en själv finns en visdomskälla som kan ge ledning. Man måste också vara beredd att gå in i en medveten dialog med den inre rösten och ha tilliten att den kommer att svara. Man skall koppla av, gärna med slutna ögon, göra sig fri från ovidkommande tankar och försätta sig i en mottagande sinnestämning. Den kritiska, analytiska, dömande delen av sig själv skall man skjuta åt sidan och i stället öppna sig för de skapande krafterna i sitt inre.

Man inleder dialogen genom att ställa en fråga, till exempel "varför känner jag mig nere idag?" eller "hur skall jag lösa det här problemet?". Därefter väntar man på svar, med tålmod, öppen och medan man lyssnar inåt. – Men tro inte att svaret måste komma omedelbart, och försök inte pressa fram det! Samtala med den inre rösten precis som med en vän. Bed om förtydliganden och ytterligare informationer, om det behövs!

Men låt inte den inre rösten ersätta utan *komplettera* förnuftsstänkandet. Använd de svar du får tillsammans med det du kommer fram till genom ett klart, logiskt tänkande. Prova om de råd du får är goda! Du väljer själv om du vill följa dem.

Vad är då den inre rösten, och varifrån kommer den? Den har getts många namn, Gud, den Helige Ande, kosmiskt medvetande, det kollektivt omedvetna, det högre jaget, ledaren med mera. En svårighet är att skilja den frånegots röst. Men med uppmärksamhet torde man kunna lära sig detta.

Ett exempel på den inre röstens visdom är skriften A Course in Miracles (som nu finns i en svensk översättning) vilken dikterats av en inre röst för den amerikanska psykologen Helen Schucman.

Jag skulle vilja tillägga en sak till James Bolens synpunkter, och det är att det nog behövs en *angelägenhet* för att få svar. Svaret måste vara något mycket viktigt för en själv.

SM

Nordisk mytologi

Asa-Tors hammare – gudar och jättar i tro och tradition är titeln på en ny bok som kommit på Hjalmarsson & Högberg Bokförlag med folklivsforskaren Ebbe Schön som författare.

Boken är uppdelad i två avdelningar, en som tar upp den norröna mytologin enligt främst Snorre Sturlasson, och en som behandlar sägner vari mytologiska gestalter (gudar och jättar) figurerar, vilka upptecknats av svenska etnologer under perioden 1850–1950. Syftet är att utrona hur mycket av den hedniska världsåskådningen som ännu fanns kvar i folkminnet vid det moderna industrisamhällets början.

Frågan kompliceras av att det knappast är troligt att Snorres helgjutna och välordnade mytologiska världsbild någonsin har varit var mans egendom. De isländska gudasagorna har sin upprinnelse i muntliga berättelser, vilka kan ha funnits i en mängd varianter och traditioner. Snorre har samlat ett stort material, som han och hans medhjälpare har redigerat, och de har gjort sig mycken möda att få berättelserna att hänga ihop. Schön lyfter gärna fram motsägelser i myterna, vilka tyder på att olika versioner har existerat, och han visar att gudarna ibland överlappar varandra på ett sätt som väcker frågor om deras identitet. Gränserna mellan dem har varit flytande. Det är i detta sammanhang särskilt värdefullt att Schön så kunnigt redovisar vad forskningen tror sig veta rörande den muntliga berättarkulturens villkor.

Hur mycket av den hedniska tankebyggnaden är det då som finns bevarad i det sentida uppteckningsmaterialet? Frågan har inget enkelt svar, men i varje fall det genomtänkta mytologiska system som de fornisländska källorna förmedlar, tycks vara spårlöst borta. (Kanske har det heller aldrig existerat annat än som litterär konstruktion, påpekar Schön.) Tor och Oden, och någon gång Freja, förekom visserligen ännu på

1900-talet i åtskilliga folksägnar, men dessa berättelser står för det mesta utan egentlig mytologisk förankring. Även om Tor fortfarande kunde förknippas med åska och gudar ibland beskrevs på traditionellt vis, var de inte på minsta sätt gudalika. Man anar att de hade blivit folktroväsen av samma skrot och korn som lyktgubbar och gästar.

Slutsatsen blir att den hedniska gudarvärlden nog var glömd då folklivsforskningen i Sverige tog sin början vid 1800-talets mitt. "Däremot är vissa grundföreställningar rätt lika i äldre och nyare tid: såsom att någon form av öde styr tillvaron, att en kamp mellan gott och ont pågår, att landet från början har varit bebott av jättar och att jorden kommer att gå under i en katastrof." (s. 180) Men detta är idéer som lätt låter sig förena med den kristna mytvärlden; jättarna finns t.ex. omnämnda i första Mosebok. Den "hedendom" som överlevde var alltså den som lättast kunde inlemmas i det kristna trossystemet. Dock skulle den starka ödestron kunna tyda på en kvardröjande hednisk mentalitet – försvärit inte förklaringen enbart ligger i det faktum att de otrygga levnadsomständigheterna i äldre tid har gynnat ett fatalistiskt synsätt.

Kanske skulle det ha varit möjligt att följa gudarnas spår något längre än vad Schön försöker göra. Man kan fråga sig i vilken grad hednagudarnas karaktärer har vävts in i den rika floran av naturväsen som ännu fanns vid 1900-talets början. Har inte näcken och bäckhästen drag av Oden? Och Tor verkar väl vara idémässigt besläktad med den urstarke men lättretade tomten, hemmets och gårdens beskyddare? Schön nämner hur asarna demoniserades av kyrkan, men han frågar inte i vilken utsträckning deras väsen också kan ha infiltrerat den nya tron. Man tycker sig skönja att Jesus själv under den katolska tiden blir en Oden-gestalt, medan hans protestantiska motsvarighet är en Tor-liknande Kristus och att den gamla rivaliteten mellan dessa båda gudar alltså får en fortsättning i den lutherska reformationen. Men denna fråga finns inte belyst i det sentida sägenmaterialet och faller därför utanför undersökningens ram.

Sammanfattningsvis kan sägas att det är en mycket bra och läsvärd bok som Schön har skrivit. Dessutom är den vacker med åtskilliga illustrationer, i synnerhet av konstnärer från årtiondena kring det förra sekelstiftet.

Sven Rosén

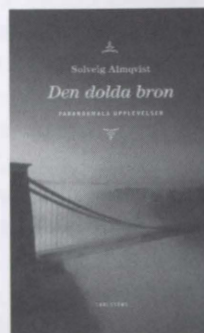
När kärleken väljer

Om det käraste av alla ämnen och ständigt lika aktuellt, kärleken, handlar Cornelia Södergrens bok (Pinestream Publishing, 152 sidor) *Låt kärleken välja*. Författaren är coach, skribent och föreläsare i livs- och relationsfrågor.

I boken varvas dikter, exempel, övningar, egna och andras tankar. Mycket handlar om att vara närvarande i en relation, om förväntningar och hur vi väljer vår partner. Om kärleken som lidande och boja, om äktenskap, barn, svartsjuka och skilsmässa.

Det ställs frågor till läsaren i boken, många frågor. Så många att jag ibland upplever läsningen som ett förhör. Men grundtonen är klart positiv och syftet med boken är gott, att få människor att öppna sig för kärlekens väsen och mötas i tillit och glädje. Kärleken styrs inte av yttre omständigheter utan finns inom oss alla. Enligt Cornelia Södergren och många andra är valet vårt eget mellan kärlek och lidande. Det valet är enkelt och det finns ingen ursäkt att inte välja kärleken; att alltid sätta kärleken i första rummet är bokens grundmantra.

Eva Jagrell

Paranormalt

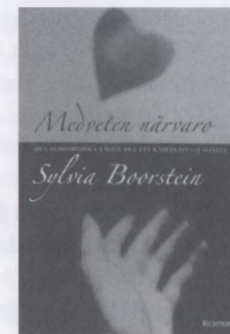
Solveig Almquist har i år utkommit med en andra bok i populär stil om paranormala upplevelser. Berättelserna ser mest ut som skönlitterära prosastycken, och kritiska reflexioner saknas. Boktiteln är *Den dolda bron* och förläggare som tidigare Carlssons förlag.

Solveig Almquist, som 1984 blev fil. dr i religionshistoria med en avhandling om gengångarföreställningar i svensk folktro, meddelar i förordet att "berättelserna bygger på vad människor berättat för mig om oförklarliga upplevelser de varit med om". Hon bedömer berättelserna vara trovärdiga, även om de inte är bevisande. Solveig Almquist berättar väl, och en del av historierna kan mycket väl i allt väsentligt vara sanna. Men i många fall har man svårt att tro på dem, till exempel "en märklig taxiresa", där en död man kör en taxi med berättaren som passagerare och där till sist både den döde och bilen försvinner i intet.

Jag antar att boken kan vara till glädje för många, eftersom den antyder att livet har en fortsättning efter döden.

Men den som uppmärksam och ivrigt söker sanningen får finna annan litteratur som seriös grund för sina bedömningar.

SM

Buddhistisk kärlek

Medveten närvaro. Den buddhistiska vägen till ett kärleksfullt hjärta. Sylvia Boorstein. Övers. Birgitta Karlström. Richters 2004.

Sylvia Boorstein är lärare och en av grundarna till Spirit Rocks meditationscenter i Kalifornien, där buddhistiska retreatar arrangeras för intresserade. Den svenska titeln syftar på sati, en meditationsform som handlar om att vara uppmärksam i nuet på sina egna känslor och tankar inför allt som sker.

Med utgångspunkt från tio dygder, s. k. paramitaer – generositet, etik, uppgivande, visdom, energi, tålmod, sanningsenlighet, beslutsamhet, metta (allomfattande kärlek) och jämnmod – har författaren indelat boken i tio avsnitt som avhandlar dessa. Till varje kapitel kopplas en enkel meditationsövning.

Boken resonerar föga kring teoretiska begrepp eller kring buddhistisk tradition, utan lägger tonviken vid hur buddhis-

tisk disciplin och insikt kan användas i vardagslivet.

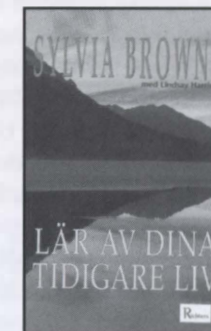
Boorstein tar utgångspunkten från sitt dagliga värv på kursgården, associerar till händelser i sitt och sina vänners liv, och tolkar dessa med hjälp av den buddhistiska ideologin stöpt i en fri kalifornisk form. Författaren är, berättar hon, dessutom utövande jude, vilket dock inte verkar skapa någon inre konflikt hos henne.

Hon inkluderar frimodigt flera episoder ur munken Buddhaghosas sedelärande Jatakaberättelser, där Buddhas tidigare inkarnationer som olika djur avhandlas. I en signifikativ sådan låter Buddha, i formen av en klok ledarapa, sin 80.000 individer stora flock fly över floden Ganges då kungens jägare vill äta upp dem. Han skapar en bro av sin egen rygg, en växtanka och en trädgren på andra sidan floden. Med bruten rygg berättar apan (dvs den kommande Buddha) för kungen, att han inte lider eftersom hans undersåtar får förbli fria. "Kom ihåg", förmanar han kungen, "att det inte är ditt svärd som gör dig till kung, utan enbart din kärlek."

Kärnan för Boorstein, som för de flesta skolor, är den kanon som på palispråket kallas Tipitaka, nedteknad vid tiden för vår tidräknings begynnelse. En invändning mot boken är frånvaron av sortering, värdering och källhänvisningar. Att exempelvis Buddhaghosa levde cirka tusen år efter den historiske Buddha nämns inte. Få partier i boken antyder att det finns otaliga divergerande former och tolkningar av buddhism, att exempelvis den i boken refererade Dalai Lamas moderna pragmatiska buddhism är milsvida från fabelskronorna hos Buddhaghosa och från den folkliga tibetanska traditionen med dess myller av demoner och gudagestalter. Boorstein har emellertid inget sådant uttalat akademiskt syfte, och låt oss därför behandla boken för vad den är, och inte vad den kunnat vara.

Att ständigt söka upprätthålla en medveten närvaro är – som bekant för de flesta som försökt – ingen lätt uppgift. Boorstein nämner flera av sina egna tillkortakommanden, vilket gör boken sympatisk i sin attityd. Målet kan te sig väl abstrakt, ja omöjligt att nå, men ständig strävan mot målet omskapar sinnet i rätt riktning, det blir min slutsats av läsningen.

Gunnar Martin Aronsson

Reinkarnation en viktig sanning

Lär av dina tidigare liv. Sylvia Browne med Lindsay Harrison. Övers. Anita Sandberg Richters. Ny pocketutgåva 2004, ursprungligen 2002.

Sylvia Browne är verksam som medium och hypnoterapeut, och i den egenskapen har hon, enligt eget vittnesbörd, fört hundratals människor tillbaka till upplevelser av reella tidigare liv. Personerna har haft liv i helt olikartade kulturer och dessutom växlat kön.

Brownes livsåskådning är följande: Vi har ett andemedvetande som överlever döden. När vi dör utan att ha kunnat lösa upp exempelvis ett trauma – kanske döden kommit snabbt och överraskat oss – följer "det traumatiska programmet" med i andekroppen, vilken i samband med nästa liv kommer att "ladda" våra cellminnen med själva traumaprogrammet. Vid en kritisk episod i detta livet kan händelsen aktivera cellminnena till att blockera sinnet och den fysiska kroppens funktionalitet.

Klienterna i "Lär av dina tidigare liv" har ofta först gått till läkare och psykologer, men varken fått tillfredsställande förklaringar till problemen – som är såväl av fysisk som psykisk art – eller kunnat få dem lösta. De har då istället prövat Brownes reinkarnationsterapi, varvid orsakerna blottlagts och läkning inträffat.

Framgångshistorier fyller boken.

Browne för klienterna via hypnosen till "ingångspunkterna" i det liv då mönstret präglades in i andekroppen. Andra liv kan återspegla och upprepa traumat men en terapeutisk behandling där har, vad jag förstår, inte samma effekt som vid det första tillfället, själva "ur-scenen". När man kommit till den primära ingångspunkten ber Browne den Helige Ande att blockeringen måtte lösas upp, då insikten nu via erinringarna kommit den sjuke till del, och då missionen hos cellminnena (och därmed ifrån de karmiska mönstren) är slutförd.

Frågan om reinkarnationsterapiens re-

sultat ökar sannolikheten för att reinkarnation finns har tidigare diskuterats i Sökaren. Förutom Sylvia Brownes egen hypotes kan minst tre andra exemplifieras. För ateisten handlar "minnena" av tidigare liv blott om fantasier under suggestiv påverkan från hypnotisören. För den till andliga världar skeptiske som samtidigt dock menar att det existerar ett psykologiskt undermedvetet kan terapieresultatet tolkas som gestaltningar av omedvetna processer – önsketänkande, farhågor, projektioner, undertryckta och förvrängda minnen – som klienten kommer i beröring med under hypnos. För den som accepterar möjligheten till reinkarnationen, men som inte anser att könsbyte verkar rimligt torde klientens ut-sagor kunna tolkas som att klienten under hypnos delvis kan uppfatta fragment av sin egen andliga historik, och delvis kan uppfatta brottstycken av andra, diskarade människors, andliga biografi (eller fantasier) men då tolka dessa externa historier såsom tillhörande den egna biografien. Ungefär som en radio ibland växelvis kan få in signaler från två näraliggande stationer, där den ena signalen stör den andra.

Brownes redovisning är rakt på sak och utan mjukgörande antaganden: hon menar att detta är sanningen. Hon är också medveten om det finns ett massivt motstånd i samhället mot dessa tankar, men tar detta om inte med ro, så i alla fall med munter stridbarhet.

För den presumtive läsaren finns i vilket fall som helst en lättläst bok som troligtvis sätter fart på idéflödet och spekulerandet hos den som ännu inte riktigt bestämt sig för om reinkarnation är en möjlighet att räkna med.

Gunnar Martin Aronsson

Den rena källan

Marie-Louise Hahn är sjuksköterska, men arbetar idag främst som konstnär och "medial rådgivare". Hennes man Robert är läkare och forskare, professor i anestesi och intensivvård på Karolinska Institutet. De har

tillsammans gett ut två tidigare böcker: *Klara svar från andevärlden* 1997 och *Sjä-lars samband* 2000. År 2004 kom deras tredje bok, liksom de tidigare hos förlaget Energica. Den heter *Den rena källan*.

Den nya boken har tillkommit på samma sätt som de tidigare. Marie-Louise försätter sig i ett särskilt medvetandestillstånd, där hon upplever kontakt med en kunskapskälla, som omväxlande kallas Anden och den Helige Ande. Från denna källa förmedlar hon svar på frågor som hon själv eller Robert ställer. Robert skriver ner svaren, direkt eller efter bandinspelning. Det finns också kommentarer av ibland Marie-Louise och ibland Robert, som sedan har redigerat hela texten.

Resultatet har blivit en bok på 340 sidor, fördelade på 47 kapitel samt förord mm. Kapitelrubrikerna rör ofta familjens liv med vardagliga problem, sjukdom hos dem själva och husdjuren, den handikappade dottern Maria.

Andra kapitel handlar om världshändelser eller har personliga andliga teman som författarnas tidigare liv, karma och uppgifter i det nuvarande livet, eller hur Roberts far upplever andevärlden efter sin död. Det finns också kapitel om allmänna andliga frågor.

Kapitlen är likartat disponerade och anger ofta först den situation som föranleder att man söker vägledning hos Anden. Frågor och svar refereras, och kapitlet kan sluta med en kommentar. Texten är välskriven och lättläst. Också Andens svar är redigerade så att de är lätta att läsa.

Vilket är då Andens budskap? Det handlar t.ex. om andevärldens växelverkan med vår värld, om människans utveckling här och efter döden i andevärlden, om tidigare liv och karma och om hur vi bör leva. För mig framstår det som allmänt spiritualistiskt, liknande vad jag har läst i många andra böcker. Ibland uttalar sig Anden mycket konkret i praktiska frågor. Han kan också ha politiska åsikter, t.ex. att "Bush är en president som alltigenom inte är bra för USA".

En vanlig invändning inför påstådda budskap från andevärlden är att de "bara" kommer från en delpersonlighet inom mediet, alltså Marie-Louise. Frågan kommenteras i boken med att "Svaren kommer väldigt snabbt. Andligt högstående svar som hon inte kan hitta på." Hur mycket kunskap som kan finnas i en förmodad delpersonlighet hos någon kan vi inte veta, det är en trosfråga. Om vi utgår från att andevärlden inte finns får vi ett svar, om vi antar

att den finns och kan "kanaliseras" får vi ett annat.

Avgörande för Robert blev att "Anden på ett övertygande sätt diskuterat hans inre konflikter och problem, sådant som ingen annan vet om. Svaren ger uttryck för en sammanhängande världsbild." Här kan skeptikern givetvis invända att Roberts hustru kanske visste eller anade mer om hans inre problem än vad han trodde.

Är då Andens budskap "sant" eller inte, är det "rätt" eller "fel"? Det kan vi inte veta, det är också trosfrågor. Boken redovisar ett sammanhängande perspektiv på livet och döden. Man kan välja andra perspektiv, som kan ge minst lika mycket livsglädje.

Läsaren får ta det i boken han/hon känner inspiration av och låta resten vara. Det andliga budskapet får jag alltså välja att ta till mig eller inte. Det för mig mest intressanta i boken är i stället skildringen av växelspelet mellan de andliga kontakterna och familjens vardagsliv med alla dess problem och glädjeämnen – hur familjens liv påverkas av denna kontakt med en instans som de upplever finns i andevärlden. I epilogen sägs att kommande böcker ska fokusera bl. a. på Marias helande.

Robert kommenterar: "Vägen framåt är tillsammans med Maria. Jag är en professor vars lärare är ett autistiskt barn. Den resan har bara börjat."

Den reseberättelsen ser jag fram mot att följa.

Nils-Olof Jacobson

Mat och hälsa

Forskare klargör Myter om maten är en antologi utgiven av förlaget Formas 2004. Den ingår i en pocketbokserie Formas Fokuserar, som är ett led i förlagets arbete med att "kommunicera forskningsresultat". Projektledaren heter Birgitta Johansson.

Länge har den vegetariska rörelsen stått för den mest värdefulla kunskapen om sambandet mellan livsföring och hälsa. Det

vetenskapliga/medicinska etablissemangen har legat efter och även bromsat den goda utvecklingen. Men visst har det länge funnits viktig kunskap om vägar till hälsa även inom forskarsamhället, där insikterna alltjämt ökar.

Här litet information om och några kommentarer till "Forskare klargör Myter om maten".

Vi får veta att svenskarnas fettkonsumtion minskar men att vi samtidigt paradoxalt nog blir allt fetare. Det sägs att sockret är en huvudorsak till detta. "De söta läskedryckerna är den riktigt stora boven." Och, vill recensenten tillägga, brödet som nästan alltid sockras.

Ja, framför allt det raffinerade sockret bör nog i stort sett förbjudas, men så långt går inte de forskare som medverkar i boken.

"Det finns inga genvägar till vikt-nedgång. Det enda som fungerar är att äta mindre och röra sig mer", läser vi. Men det finns andra åsikter, som inte är ogrundade: Äter man mycket fett, så ger det en mätt-nadskänsla och ökar dessutom förbränningen i kroppen med följd att man går ned i vikt.

Själens intelligens

Sju steg mot själslig intelligens. Författare Richard A. Howell. Översättare Kjell Waltman. Richters Förlag 2005.

Boken är baserad på hypotesen att det hos människan förutom IQ (kognitiv intelligenskvot), EQ (emotionell intelligenskvot) även finns SQ eller en själslig intelligenskvot, med hjälp av vilken man skapar meningsfullhet i tillvaron. I Sverige har tidigare Susanna och Martin Ehlin publicerat *HQ – den mänskliga helhetssynen* på samma tema, men där H:et står för "holistisk" kvot.

Då någon enhetlig tolkning av SQ inte finns, formar Howell tesen efter sitt eget huvud och nyttjar därför en egen terminologi. Han stöder sig på argument från bl. a. filosofen Ken Wilber, psykologen R. D. Laing och neurofysiologin och exemplifierar med träffsäkra episoder från sitt eget liv, studier av vishetslärare som Dalai Lama samt scener ur kända biofilmer som Lawrence av Arabien, Gandhi och Schindlers list.

De sju stegen mot ökad själslig intelligens, här kategoriserade som insikt, mening, utvärdering, centrering, vision, projektering och mission, får var sitt kapitel, vilka avslutas med föreslagna övningar i syfte att avveckla gamla hämmande tankemönster till

Den nutida välvärdens farlighet påpekas. "Alla etniska varianter av *Homo sapiens* (människan) blir åderförkalkade, överviktiga och insulinresistenta när de övergår till en modern livsstil." Ja, det är tragiskt att västerlänningen, som på många sätt är ledande, omedvetet lurar på u-ländernas folk en skadlig livsstil.

Ökad fysisk aktivitet rekommenderas. Men här bör nog samhället ryta till ordentligt för att verkligen få folk att röra på sig.

Det måste ske radikala livsstilsförändringar för att bryta den nedåtgående hälsokurvan för västerlandets människor. Det är ofrånkomligt att sambandet mellan livsföring och hälsa i grunden utreds och diskuteras. Kan vi, som Are Waerland uppmanade oss, avskaffa livsföringsfelen, så kommer sjukdomarna att försvinna. Det uttalandet är nästan alldeles sant.

På senare tid har ju den tanken framförts att stenalderkost borde vara den rätta för oss, eftersom våra kroppar fungerar ungefär som på stenåldern. Då åt människorna inte smörgås och drack inte mjölk. Bönor och andra frön fanns inte heller i maten. Docent Staffan Lindeberg gör jämförelser

mellan primitiv kost och den nutida civilisationskosten. Urbaniserade folkslag är sjukare än de inser, konstaterar han. Åderförkalkning drabbar alla i i-länderna över 65 år. Fritt levande däggdjur drabbas däremot inte – i fångenskap blir de åderförkalkade om de får mat som inte finns i deras naturliga miljö.

Naturfolk har normal kroppsvikt, normalt blodtryck och blodsocker, medan vi civiliserade människor har för högt blodtryck och blodsocker och är för feta.

Så, vi lever mycket fel. En ändring av vår livsstil är enda vägen bort från den ökande sjuklighet som snart raserar vårt lands ekonomi.

Stephan Rössner påpekar att det inte är lätt att ändra folks kostvanor. Men det gäller nog i första hand att påverka ICA och Konsum. Folk äter vad som säljs i affärerna.

Till sist: stenalderfolken "motionerade" i helt annat utsträckning än vi. De fick verkligen röra på sig för att klara livnaden. De kunde inte ta bilen till stormarknaden, köpa sin mat och sedan köra hem och äta och dricka gott och därefter slå sig ned i ro framför TV-apparaten.

SM

förmån för ett utvecklande av SQ-intelligen-sen. Bowells sansade framställning känns välgörande i tider då andligt orienterad literatur ofta proklamerar (alltför) sensationella resultat bara läsaren vinnlägger sig att följa metod och lära. Materialet är pedagogiskt välstrukturerat och inkluderar tydliggörande grafiska figurer. Översättningen är högkvalitativ och behaglig att läsa.

Gunnar Martin Aronsson

Kristen antologi om livskonst

Konsten att leva. Verktyg för en befriande andlighet. En antologi redigerad av Harry Månsus. Libris 2005.

Harry Månsus, baptistpastor och författare, tog initiativet till Brommadiologen. Därmed skapade han en mötesplats för människor över konfessionsgränserna och utanför den ordinarie kyrkliga agendan i syfte att under avspända förhållanden arrangera samtal om existentiella frågor.

I "Konsten att leva" har han i egen-skap av redaktör samlat tretton texter kring teman som mening, helhet och hälsa. (Av dessa har Månsus själv bidragit med tre.) Här finns ett avsnitt om civil olydnad och

den kristna Plogbillsrörelsen, om dansen som "andlighetens instrument" och om Howard Clinebells Wellbeingkoncept, som nu har omplanterats i svensk miljö med hjälp av prästen Jan Olof Nordström. Centralt i Wellbeing är att få "livets sju dimensioner" andlighet, själ, kropp, nära relationer, arbete, lek och humor samt omvärld att samverka.

Mest intresseväckande är, tycker jag, den omsorgsfulla kartläggningen av hur Anonyma Alkoholisters tolvstegsprogram konsekvent är sammanlänkat med kristen ideologi och författarnas övertygelse att modellen går att använda som ett "andligt verktyg" för alla sorters negativa beroenden.

Ett sympatiskt drag i boken är inkluderingen av förslag till mötesupplägg (samt rörelseövningar) för de som själva känner sig inspirerade att starta en grupp inom något av ovanstående områden. Dock understryks, att formen är underordnad detta att skapa ett rum och en tid för själen.

Överlag ger antologin en god inblick i de uppfriskande vitaliseringstendenser som finns inom den svenska kristenheten idag.

Gunnar Martin Aronsson

Feng shui i hemmet

Agneta Nyholm Winqvist har arbetat i många år som föreläsare i "vardagspsykologi och personlig utveckling". Numera ägnar hon sig åt en lära som kallas feng shui. Hon har studerat vid flera feng shui-skolor utomlands, och själv grundat Nordic School of Feng Shui. Agneta har gett ut tre böcker om detta. Den första heter *Feng Shui för svenska hem*. Dess första upplaga kom hos förlaget Prisma 2001. Boken har tydligen gått bra, tredje upplagan kom 2004. Det är en vacker bok i stort format med 186 sidor och mängder med utsökta färgfoton, även många teckningar och skisser.

Vad är då feng shui? Agneta förklarar i inledningen:

"Feng shui är en mycket gammal österländsk lära som beskriver hur vi påverkas av vår omvärld – av färger, former och material, och formationer i landskapet omkring oss. Det handlar också om hur vi påverkas av de synliga och osynliga energifält som omger oss. – Feng shui har funnits i den österländska kulturen i minst tretusen år."

Feng shui innehåller grundstenar som också är bekanta för studerande av traditionell kinesisk medicin, som livskraften chi, de fem elementen samt de universella polerna yin och yang.

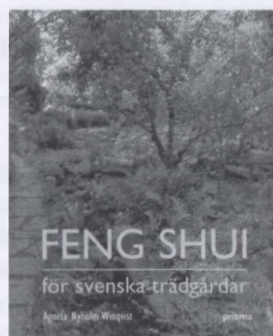
De kinesiska tecknen feng och shui betyder vind och vatten. "Budskapet är att vi ska färdas fram likt ett sakta flödande vatten." Hur kan då detta tillämpas i ett svenskt hem? Det handlar om att göra miljön i hemmet harmonisk. Målet för feng shui är att chi ska kunna flöda fritt och lugnt i vår omgivning.

Boken beskriver hur detta går till i praktiken. Agneta förklarar först de grundläggande begreppen, och går sedan igenom bostaden rum för rum. Hon diskuterar hur val av färger och de fem elementen påverkar upplevelsen av rummet.

Också olika typer av arbetsrum diskuteras. En specialitet för feng shui är "baguan", en sorts karta över väsentliga aspekter i livet som man lägger ut över bostaden. Den tycker jag verkar mest krånglig och svår att tillämpa. Annars är Agnetas råd och synpunkter lätta att förstå, instruktiva och inspirerande. Första läsningen av boken gav direkt inspiration till saker som borde ändras här hemma. Att se på den invanda hemmiljön med "feng shui-glasögon" gav nya impulser, som ska förverkligas "när vi får tid". Rättare sagt, när vi prioriterar att göra detta framför allt annat.

De många vackra bilderna inspirerar också, med exempel på "före och efter". De visar att det inte behöver vara så konstigt att tillämpa feng shui, och att det inte behövs våldsamma förändringar för att ge en mycket mer harmonisk upplevelse av miljön.

Jag tycker det är en bok att både njuta och inspireras av.

Feng shui i trädgården

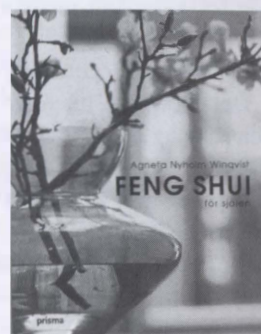
Agneta Nyholm Winqvists andra bok heter *Feng shui för svenska trädgårdar*. Första upplagan kom på Prisma 2003, andra 2005. Boken har 157 sidor i samma format som hemboken.

Jag väntade ivrigt på den här boken, som var slut på förlaget innan den nya upplagan kom. Första intrycket var nästan bedövande, med mängder av utsökta färgfoton och en del teckningar.

Texten innehåller en massa information om feng shuis läror om trädgårdar. Men hur tillämpa dessa i en fyrkantig svensk normaltomt i ett villakvarter i stan? Huset ligger där det ligger, träden står där de står och soptunnan ska enligt överhetens påbud stå vid gatan i varje fall när den ska tömmas. Dessutom är stengången från gatan rak i stället för mjukt svängd som den bör vara. Jag känner mig snarast tyngd av allt som enligt boken skulle behöva änd-

ras i trädgården för att chi ska flöda lagom och huset få sin "kraftposition", där det helst bör finnas en kulle bakom och ett vatten framför huset. Och i avsnittet "En levande trädgård året om" skriver Agneta: "Ordna en skön plats i trädgården där du kan vila dig under vintermånaderna, och ljuset (yang-energin) kommer att hjälpa dig att må bättre." Brrr...

Denna blir snarare en bok att bläddra i, njuta av bilderna och hitta de guldkorn i texten som kan inspirera: "Sist men inte minst: Ha tålmod med din trädgård och visa den vördnad. Gör inget överilat, ta dig tid att lyssna in naturens egna krafter."

Feng shui i livet

Agneta Nyholm Winqvists tredje bok om feng shui har annan karaktär. *Feng shui för själen* utgavs av Prisma 2004. Innanför det milt rosafärgade omslaget finns 166 sidor. Boken är liten i formatet, och har så liten stil att den är näst intill svårläst. Det finns några diagram, annars inga bilder.

Här berättar Agneta om sitt liv, där en livshotande sjukdom vid nitton års ålder blev en vändpunkt för henne. Hon blev sjuk i Thailand, vårdades länge på ett sjukhus där och vägde 40 kilo när hon kom hem till Sverige. Hon återhämtade sig sakta under lång tid, utbildade sig inom friskvård och personlig utveckling, och kom senare i kontakt med feng shui.

Här ger hon först en överblick över grunderna i feng shui, mer allmänt än i de tidigare böckerna. Sedan följer femton korta kapitel om hur feng shui kan tillämpas i livets skiften, bokstavligen från vagn till graven. Det är en mer filosofisk framställning; hon hänvisar till de tidigare böckerna för praktiska anvisningar. Här handlar det om att med enkla medel finna en jämvikt i livet, genom att göra sig av med överflödigt gods – både andligt och fysiskt. I stället kan vi välja att låta våra sinnen ta in all den skönhet som finns

omkring oss.

Denna blir en tankebok att belysa i korta avsnitt, kanske invända mot ibland och annars inspireras av.

Feng shui med nya ögon

Birgitta Tryberg arbetade som städerska och sjukvårdsbiträde innan hon utbildade sig till sjukgymnast. Genom studier i kinesisk traditionell medicin kom hon i kontakt med feng shui. Hon har studerat vid Agnetas nordiska feng shui-skola och är nu själv lärare där, och arbetar som feng shui-konsult.

Birgittas första bok heter *Se ditt liv med nya ögon – Feng shui som livsguide*. Den är utgiven av förlaget Energica 2005 och har 168 sidor. Formgivningen är enkel och tilltalande, med teckningar och små texter i marginalerna.

Boken sammanfattar på sitt lilla utrymme liknande material som ryms i Agnetas tre böcker. Den är skriven mycket personligt, med humor och pregnanta formuleringar. Birgitta utgår från sina livserfarenheter, inte minst av att arbeta som städerska i olika länder. Hon kommenterar hur hon i Australien blev bemött som städerska, och hur det ändrades när chefen fick veta att hon i själva verket var utbildad sjukgymnast. Hon påpekar att städning är det viktiga första steget i feng shui (se rutan).

Boken ger enkla praktiska idéer om hur feng shui kan tillämpas både i hemmet och i livet. Det finns många korta fallbeskrivningar och skisser.

Jag rekommenderar gärna Birgittas bok som den första att läsa för den som är allmänt nyfiken på feng shui. Den ger en överblick och impulser som läsaren genast kan tillämpa, om lusten finns.

Den som vill ha mer detaljerade praktiska anvisningar kan sedan gå vidare till Agnetas hembok, och den filosofiskt lagda kan läsa hennes livsbok. Trädgårdsboken kanske har mest att ge den som bor i ett hus på landet.

Nils-Olof Jacobson

För att åstadkomma en förändring i livet är det enligt feng shui följande strategi som gäller:

- Den första rekommendationen är att städa.
- Den andra är att göra sig av med onödiga saker.
- Den tredje är att skapa fria ytor så qi kan cirkulera fritt.
- Som fjärde moment tillför du färger och föremål med ett för dig starkt symbolvärde.

Ur Birgitta Tryberg: *Feng shui som livsguide*

Feng shui på kinesiska. Det övre tecknet betyder feng (vind). Det undre betyder shui (vatten).

Med vackra arrangemang runt komposten och soptunnan balanseras den mindre goda energi som kommer därifrån. Ur *Feng shui för svenska trädgårdar*. Foto Kerstin Engstrand. I boken är fotografierna i färg.

Svar på läsarbrev från leg läkare Lennart Kjellson i Sökaren 1/2005

Lennart Kjellson inleder med att fastslå att "Vi måste sluta tala om slump nu när vi har DNA. DNA är en skrift som talar om hur biologiska kroppar byggs." Emellertid är det endast en mycket liten andel av arvsmassan i ryggradsdjur, inklusive människan, som innehåller sådan information, kanske bara ca 2%. Dessutom bär såväl den biologiskt betydelsefulla andelen som återstoden av arvsmassan tydliga spår av slumpändelser. Exempelvis har människan lika många icke-fungerande gener som fungerande gener. Om Kjellson anser att alla dessa felaktiga gener tillkommit genom en skapande kraft bör han begrunda om de uppstått på grund av den skapande kraftens slarv eller dess cynism. I ljuset av evolutionen behövs inga mytologiska spekulationer om skapande krafter.

Många organ och biologiska funktioner kan vid en ytlig betraktelse förefalla alltigenom perfekta. Vissa organ kan vara svåra att föreställa som resultat av gradvis evolutionärt urval. Många design-troende påstår att organen måste vara perfekta från början för att överhuvud taget kunna fungera. Det mest använda exemplet på detta är förmodligen ögat. Men varje öga i djurvärlden har sina begränsningar och visar dessutom spår av en evolutionär process. Välkända exempel är däggdjurens försämrade färgseende (jämfört med andra ryggradsdjur) och människoapornas sentida evolution av röd-grönseende för blott ca 30 miljoner år sedan.

Lennart Kjellson beskriver i sitt inlägg ett annat organ, testikeln, och fascinerar av dess utvecklingsbiologi som han påstår att evolutionen inte kan förklara. Den utvecklingsbiologiska process som innebär att testiklarna vandrar från njurarna utmed gubernaculum ned i pungen kan verka onödigt komplicerad. Men varför skulle detta innebära att den inte uppkommit genom evolutionen? Och varför skulle en spekulativ "medveten avsikt" göra processen begriplig? En "medveten avsikt" borde ha kunnat pla-

cera testiklarna direkt i pungen utan en komplicerad vandring som ibland misslyckas. Eller ännu hellre gjort så att spermieproduktionen kunnat fortsätta vid den temperatur som råder inne i bukhålan.

Det är trots vad Kjellson hävdar mer logiskt att förklara testiklarnas vandring ned i pungen med stegvis evolution än med en styrd vilja vars syften är höljda i dunkel. Det naturliga urvalet kan endast ske utifrån de förutsättningar som råkar föreligga. Förmodligen skedde evolutionen av testiklarnas vandring parallellt med att deras spermieproduktion blev mer optimal vid den något lägre temperatur som råder i pungen. Andra däggdjur har kvar testiklarna i bålen. Dessa arter har i allmänhet något lägre kroppstemperatur vilket förmodligen är gynnsamt för spermiebildningen. Exempel är elefant, dugong och klippgrävling vilka för övrigt är närmre släkt med varandra än med övriga ordningar av däggdjur. Att flera olika strukturer påverkar organens vandring är inte ovanligt. Många celltyper, som exempelvis de i testiklarna, producerar flera olika receptorer som kan reagera på yttre signaler.

I valar har testiklarna förlorat förmågan att vandra. Att detta skett sekundärt styrks av att gubernaculum bildas i valfoster trots att det inte behövs. Sådana rudiment är inte ovanliga, exempelvis har vissa valar rester av lårben eller bäckenben och pytonormar har ett rudimentärt lårben. Om en "medveten avsikt" ligger bakom detta så har den uppenbarligen ansträngt sig för att få det att se ut som en evolutionär process.

Dan Larhammar, professor i molekylär cellbiologi
Ted Ebendal, professor i miljömedicinsk utvecklingsbiologi
Båda är verksamma vid Institutionen för neurovetenskap på Uppsala universitet.

Replik från Lennart Kjellson

För mej kvarstår gubernaculum som ett unicum i skapelseprocessen – en bildning som uppstår i mitten av graviditeten och försvinner vid dess slut bara för den enda uppgiften att dra ner testiklarna. Jag har faktiskt svårt att tänka mej att den bildats slumpvis. Men var och en blir ju salig på sin tro.

Larhammar nämner i sitt svar ögat. Det är kanske det mest komplexa av alla organ. Det räcker inte med ett öga, inte ens två. Det fordras dessutom en enormt stor apparat för att skapa våra synintryck. Storhjärnan består av ca 15 miljarder nervceller och ungefär 2 av dom miljarderna går åt till synapparaten. Att en miljard celler i ena hjärnhalvan är perfekt sammankopplade med en miljard celler i den andra går emot alla odds.

Det är heller inte så enkelt som de flesta tror att vi ser bilden i ögat som en homogen bild. Vänstra hälften av synfältet behandlas i högra delen av hjärnan och vice versa. Ändå ser vi ingen gräns mellan fälten.

Arne Wyller, som är astronom i Canada, har tänkt nedanstående fascinerande tankar som Larhammar också kan tänka över:

"Perhaps the time has come for biologists to expand their mental universe and admit into their ken the possibility of a consciousness existing within the groups of cells as a whole, even in such a 'lowly' creature as the Venus Flower Basket. Why not embrace the hypothesis that this unfolding of creative inventiveness is indicative of an overarching intelligence, 'playing' thoughtfully, slowly maturing in concepts and solutions as it moves from discovery to discovery."

Wyller, Arne A.: The Planetary Mind. 1996 s 82-83

(Fritt översatt: Kanske har tiden kommit för biologerna att vidga sitt tänkande och ta till sig idén att det finns ett medvetande i cellvärlden, även i en sådan "lågt" stående varelse som Venus Flower Basket.) Varför inte anta hypotesen att denna uppfinningsförmåga i naturen tyder på en övergripande intelligens, som tankfullt "leker" under ett sakta mognande av begrepp och lösningar, när den gör upptäckt efter upptäckt.)

x) En mycket primitiv svamp som lever i djuphavet i Ostindien.

Ingen intelligent faktor?

Jag har tidigare skickat Dan Larhammar kopior av artiklar från Sökaren som jag anser visar att det finns en intelligent faktor bakom evolutionen och att en uteslutande mekanistisk förklaring av världen inte är möjlig. Han svarade då bara att resonemangen inte var intelligenta. Nu har han i alla fall samlat sig till ett svar. En del av hans argumentation är att det i bl a människokroppen finns en mängd överflödiga icke verksamma gener (fast det ännu är långt ifrån utrett hur generna arbetar) – om det existerade en intelligent skapande kraft, skulle dessa onödiga gener inte finnas, anser han och tänker sig kanske som motsats till slumphypotesen en Gud Fader allsmäktig som arbetar med ett enkelt skapande "varde". Men saken är väl den att det förutom mekaniska krafter och slumpändelser också finns en intelligent styrande eller strävande faktor i universum. En allsmäktig människoliknande Fader i himlen existerar nog inte. "Gud är anorlunda" kan det heta, dvs det som ibland kallas Gud är inte riktigt det som vi kan föreställa oss.

En medveten avsikt borde ha kunnat placera testiklarna direkt i pungen, menar Larhammar, ty en intelligent skaparkraft skulle göra allting perfekt från början – alltså finns ingen sådan kraft, ingen medveten avsikt.

Men det synes finnas ett intelligent skapande under *en lång evolutionsprocess*.

Som en motsats till en avsiktslös evolution, som han själv tror på, talar Larhammar om "en styrd vilja vars syften är höljda i dunkel". Nej, vad som har eftersträvat är inte dunkelt utan alldeles tydligt: i detta fall en bestämd metod för fortplantning.

Larhammar tar också upp ögat och menar att det inte är alldeles perfekt. Det är ett besynnerligt påstående. Alla djur tycks ha det seende som de behöver, inte minst människan.

En viktig del i Lennart Kjellsons resonemang, som Larhammar inte tycks förstå, är den nödvändiga olikheten i kvinnans och mannens parallella utveckling, där slutresultatet synes vara eftersträvat och alltså styrt av en högre intelligens.

Det kan vara tjugat, men jag vill ändå här upprepa *ett av de många goda argumenten* för tron på ett intelligens bakom evolutionen:

Drosera är en liten daggört som växer på mossar. Den har en fångstapparat med vilken den kan fånga och smälta insekter. Om vi tänker oss tillbaka till den tid när daggörtens förfäder ännu inte hade någon sådan fångstapparat, vilka krafter kan då tänkas ha satt igång och fullbordat utvecklingen av ett sådant organ? Slumpen?

För att den process som till sist gav upphov till fångstapparaten skulle komma igång, krävdes först något slags medvetande om att det fanns insekter, att dessa innehöll ämnen som det vore nyttigt för en växt på den mineralfattiga mossen att komma åt, och slutligen att insekten under vissa betingelser skulle kunna fångas, smältas och upptas som näring av växten. Utan en sådan förhandskunskap fanns ju ingen anledning att det nya organet skulle eftersträvas eller av sig självt börja utvecklas. Vem kan ha haft denna kunskap? Slumpen? Icke! Växten själv? Tror någon det? Det fordras ett medvetande som i grunden känner såväl växten som dess omgivning och dessutom har kraft att styra utvecklingen, förändra arvsmassan.

Kan fångstapparaten ha utvecklats plötsligt, på en gång, hos

Detta är Lennart Kjellsons läsarbrev i nr 1:

Sista numrets tema darwinism fick mig att önska ställa en fråga till professor Dan Larhammar och be honom förklara hur Gubernaculum testis utvecklats och fungerar. Vi måste sluta tala om slump nu när vi har DNA. DNA är en skrift som talar om hur biologiska kroppar byggs. Slump är ett matematiskt begrepp som vi använder när förhållandena är så kaotiska att vi inte kan överblicka detaljerna. Slump kan aldrig vara någon orsak.

En av de många detaljer i vår utveckling som inte kan förklaras av darwinismen är bildandet av testikeln. Testiklarna anläggs hos fostret intill njurarna. De kan inte producera spermier vid temperaturer över 35°. I bukhålan är det 38°. För att kunna fungera måste de vandra ner till pungen som är gjord av hud som är utan underhudsfett och försedd med "kylflänsar", rynkorna. De skall vara framme där vid födseln.

Fostret utvecklas i början från *tre* s. k. groddblad kallade ekto-, meso- och endoderm. Från ektoderm bildas huden och sinnesorganen. Från endoderm bildas de inre organen och nervsystemet och alltså även testiklarna. Från mesoderm skelett och muskler och muskelsträngen Gubernaculum testis, som är den muskelstruktur som genom rytmiska sammandragningar drar ner testikeln till pungen. Hos mannen bildas också den muskelkanal – inguinalkanalen – som bildar det hål i nedre bukväggen som testikeln måste passera. Av Gubernaculum testis återstår hos den vuxne mannen bara en liten sammanväxning mellan testikeln och Periorchium – den vävnadshinna som omger testikeln.

Kvinnan har ingen inguinalkanal, hon behöver ingen.

Den här bildningen uppstår alltså från *tre olika samverkande håll*. En medveten avsikt måste ligga bakom. Inguinalkanalen och pungen bildas helt oberoende av testikeln men är ändå nödvändiga för dess funktion. En sådan här mekanism kan inte utvecklas genom "trial and error". Den måste vara perfekt från början annars blir det ingen avkomma och ingen utveckling. Inga årtusenden kan få förlöpa innan konstruktionen är färdig. Den måste vara färdig för funktion vid första samlaget.

Hur förklarar Larhammar detta?

Lennart Kjellson

en individ? Skulle slumpen klara det? Eller har organet blivit till genom gradvisa förändringar? I det senare fallet borde en halvfärdig fångstapparat ha varit till hinder för individen och inte någon positiv överlevnadsfaktor.

Detta resonemang om drosera finns hos Gunnar Brenning: "Är kristendomen sann?" (1953). Jag tycker att Brennings tankar är starkare, och klarare, än Larhammars. Brennings slutsats att det finns en intelligens bakom evolutionen torde vara tvingande.

SM

Tro och sökande

Av föreningen Vetenskap och Folkbildning blev jag utsedd till Årets förvillare 1998 för mina "enträgnade försök att göra en ytligt mystifierande attityd till naturvetenskapen akademiskt respektabel". Av Sven Magnusson tilldelades jag Sökarens kloppris 2003 för att jag "kunnigt informerat om nya, viktiga tankar inom vetenskap och världsåskådning". Och med anledning av min senaste bok *Bortom Darwin och DNA* har jag nu i samma tidskrift (nr 2, 2005) av Karl-Erik Edris förebråts för att jag vänder ryggen mot "mysteriets port" och uppmanats att i nästa bokprojekt vända mig åt rätt håll. "För varför frukta mötet mellan vetenskapen och tillvarons stora mysterium?" Till detta kommer att jag i Helsingborgs Dagblad (19.12 2004) av biologen Olle Holmqvist fick veta att "skoldarwinismen" fortlever i högönsklig välmåga – ett inlägg i samma anda som utnämningen till förvillare. Men Holmqvist hade missat det första ordet i titeln: "*Bortom*".

Vad skall då en stackars fattig gosse göra? Och tro?

Jo, jag vet nog vad jag skall göra; värre är det då med tron.

Det finns en gammal historia om Skylla och Charybdis, de två vidundren vid det farliga sundet som lurar på de sjöfarande och som det gäller att navigera emellan, något som Odysseus lyckades med. Och "Navigare necesse est", att segla är nödvändigt. Javisst, det är nödvändigt att ständigt röra sig framåt, och då är det angeläget att inte fångas upp av ensidiga ytterligheter utan i stället hålla kurs mot nya horisonter.

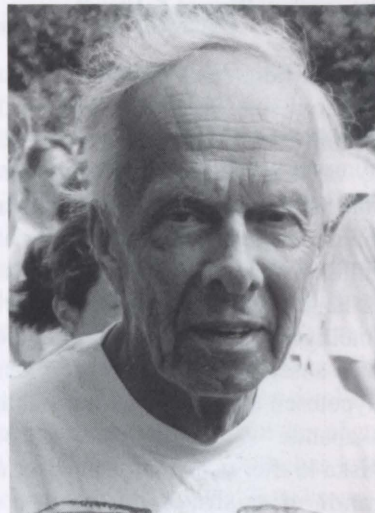
Edris förebrår mig också att jag låtit mig "förhäxas" av Ilya Prigogines upptäckt av "dissipativa strukturer", självorganiserande system. Men jag är inte ensam. För det österrikisk-amerikanska universalgeniet Erich Jantsch blev denna upptäckt den stora uppenbarelsen i livet, en uppenbarelse som kom honom att skriva boken *The Self-Organizing Universe* (1980, på tyska 1979), en bok som betecknats som en av de två mest betydelsefulla under 1900-talet och som förändrat mångas liv, inklusive mitt (se recensioner på bokförlaget "Amazons" hemsida). För här öppnas en port ut från reduktionismens och determinismens stängda värld. Det är inte mysteriets port, men för oss som inte blivit delaktiga av den rätta tron, inte som Martinus fått del av "det kosmiska medvetandet", är det stort nog.

Men detta räcker inte för Edris, och han hänvisar till Jan Adrianson, som visat att "denna typ av teorier [...] [är] behäftade med alla de brister som de teorier de kritiserar". Javisst, jag känner väl igen mig, inte bara från mina egna tidigare granskningar av två av Adriansons böcker, utan också från ett replikskifte på The Divine Life Society i Rishikesh i Indien 1993. Jag frågade där gurun Krishnananda: "När Prigogine nu har visat att världen skapar sig själv, då behövs väl ingen Gud?" Svaret kom blixtnabbt: "Även en värld som skapar sig själv måste en gång ha blivit skapad."

Javisst, svårigheten är bara att veta hur och av vem eller vad? Jag känner ingen som har säkra underrättelser om den saken, och allra minst har jag det själv. Att bara *tro* det ena eller andra fögnar mig inte. Så jag lämnar det därhän och gläder mig över de väldiga framsteg som har gjorts i den nya vetenskap som jag sedan tjugo år håller på att introducera och diskutera.

Men jag vänder faktiskt inte ryggen mot "mysteriets port". I min näst senaste bok *Sökandet är vårt största äventyr* ägnar jag mer än åttio sidor åt tänkaren och mystikern Ken Wilber. En svårighet var när jag kom till hans "transpersonella medvetande-

Erland Lagerroth är öppen för nya tankar men saknar en bestämd mening om hur världen ytterst skall förklaras.

stadier", men den löste jag på ett sätt som jag alltså är stolt över: jag förklarade mig *inkompetent*. Jag hade inga sådana erfarenheter – "ingen annan än den starka upplevelsen att leva i en värld som förtjänar kallas gudomlig" (s. 168). Därefter ägnas dock stor uppmärksamhet åt vad Wilber har att säga om de stora mystikerna genom tiderna och "den nya guden vid historiens gräns". Så jag är inte alldeles förstodig. Och i den bok Edris har läst citerar jag en dikt som jag gärna skulle se i min dödsannons, Heidenstams "Gravskrift":

Mig förunnades det ofattbara

Att som människa

få leva några år på jorden.

Gläd dig du, som än ser solen.

Men Edris har tydligen långt mer av mystikens erfarenheter, och det får man lyckönska honom till. Själv tycker jag dock att han – vars visdom jag en gång prisat (SDS 17.5 1988) – i dag har blivit för absolut, för ensidig. I sin senaste bok ... *men vad går det ut på egentligen – livet alltså* (2004) framstår han mer och mer som teolog, för att inte säga prästerlig. Mot slutet av boken framförs en lära som hämtat mycket av sitt tankegods från Gamla testamentet och som pretenderar på att vara den absoluta sanningen. Som så många förkunnare före honom vet Edris vad som är sant och riktigt och vad vi har att rätta oss efter. Det är för mig stötande.

Hans recension är dock friskare, mindre unken, och jag tackar för den. Fyndig är hans tillämpning av gåtan om vad det är som går och går men aldrig kommer till dörren. Det är "Lagerroths tankar [som] går och går och går. [...] Men han kommer aldrig fram till 'dörren' " – dörren som tydligen är "mysteriets port". Och finurligt och förrädiskt låtsas han som om det självspelade pianot skulle vara ett exempel på självorganiserande system – det har naturligtvis inte organiserat sig självt – för att så kunna konstatera, att förklaringen är inte att det är självspelade, "utan att det är konstruerat för att fungera som det gör". Javisst, och konstruktören är tydligen den gud som vi alla söker och som Edris – men inte jag – har funnit, han som döljer sig bakom "mysteriets port".

Men jag är inte ledsen för det. Det fria sökandet är ändå livets stora äventyr.

Erland Lagerroth
www.lagerroth.com

Lagerroths husgudar

Efter att ha begrundat Erland Lagerroths genmäle på min recension av hans bok *Bortom Darwin och DNA* i *Sökaren* 2:2005 vill jag göra några förtydliganden. Och låt mig då först understryka att jag både förstår och sympatiserar med Lagerroths ogillande av den reduktionistiska materialism som dominerar vår tid. Men jag delar inte Lagerroths uppfattning att Prigogines upptäckt av dissipativa strukturer (självorganiserande system) "öppnar en port ut från reduktionismens och determinismens stängda värld".

Det Lagerroth gör i Erich Jantschs efterföljd är att ladda denna upptäckt med allsköns magiska och metafysiska föreställningar som får en enkel materiell mekanism att framstå som nyckeln till tillvarons mysterium. Dessutom kamouflerar han denna manöver genom att påstå att motståndarna till teorin om de självorganiserande systemens magiska och världsskapande kraft inte är fria nog i sitt sinne för att kunna förstå den moderna vetenskapens underbara upptäckter.

Detta sätt att tänka har, som jag ser det, sitt ursprung i vetenskapens under upplysningstiden inledda vendetta mot en förstodig religion. I segerens rus fick vetenskapens företrädare för sig att det går att klara sig enbart med vetande – att tron alltså skulle vara överflödig. Denna hållning innebar i praktiken att vetandets företrädare började leka blindbäck med sig själva och smugglade in sina förträngda och förnekade trosuppfattningar i sina förment fullständigt fakta- och vetandebaserade ståndpunkter. Man laddade helt enkelt en eller annan mekanisk mekanism med samma förmågor som tidigare tillskrevs den allsmäktige skaparguden. Man började med atomerna, och för tillfället är gennerna och de s. k. strängarna mest populära som skaparguds-substitut, även om de dissipativa strukturerna också har sina tillskyndare. Och över alltihop svävar den verkliga räddaren i den metafysiska materialismens nöd: Slumpen.

Denna sammanblandning av tro och vetande, av fysik och metafysik har central betydelse för att vår tid domineras av en mångfacetterad men i grunden simpel metafysisk materialism som har upphöjts till "religion", men kallas vetande. Denna manöver har allvarliga och icke erkända konsekvenser för hur vi människor gestaltar vårt liv på planeten. Vi styrs nämligen långt mer av våra medvetna och omedvetna trosföreställningar än av vårt vetande. Och det är också därför som den gamle romerske poeten Vergilius så klokt har sagt att "vi formar vårt öde genom vårt val av gudar", dvs. vårt val av metafysiska trossystem och världsbilder.

Den av vår filosofiska och ekonomisk-politiska elit för-givettagna metafysiska materialismen utgör det "centrallås" som gör att vi inte kan ta oss ur den nuvarande destruktiva galopp som präglar vår värld. Denna till vetande förklädda metafysiska lära manar oss t.ex. att tro att vår frenetiska ekonomiska expansionism är klok och rationell, och att vi på ett individuellt plan måste döva vår existentiella ångest med kemikalier om vi inte lyckas göra det med personliga ambitioner och konsumtion.

Och de mest arroganta företrädarna för denna till vetande förklädda religion ägnar sig åt "häxjakt" på alla som vågar det allra minsta ifrågasätta den enda rätta läran. Erland Lagerroth har själv varit tillräckligt skarpsynt och insiktsfull för att komma i skottlinjen som s.k. "förvillare", vilket naturligtvis är högst hedrande.

Mot denna bakgrund är det för mig svårt att förstå varför

Karl-Erik Edris har en tro om det stora livsmysteriets förklaring.

Lagerroth så ivrigt försvarar sin variant av sammanblandning mellan tro och vetande, och samtidigt driver tesen att han inte alls sysslar med tro, för genom att inta denna ståndpunkt lierar han sig motsägelsefullt nog med dem som han skarpt och berättigat kritiserar. Det är som att Lagerroth tror att endast den som svär sig kemiskt fri från tro är eller kan bli betraktad som respektabel.

Enligt min mening går det inte att lösa upp den rådande materialistiska och mänskligt och samhälleligt djupt destruktiva tankekrampen genom att peka på olika förment trosbefriade vetenskapliga rön. Det har kanske en verkan på marginalen, men förr eller senare måste man ta tjuren vid hornen och frilägga trosinnehållet i den reduktionistiska materialism som dominerar de flesta människors livshållning och samhällsfilosofi. Därefter kan man börja diskutera hur en rimligare tro skall se ut.

I min senaste bok ... *men vad går det ut på egentligen – livet alltså* (Caduceus 2004) har jag något berört dessa frågor genom att låta tre fiktiva personer diskutera dem. I dessa samtal skisseras också en livshållning som respekterar vetenskaplig kunskap utan att blunda för vårt behov att finna ett förhållningssätt till de djupaste frågorna om livets yttersta natur, mening och mål. Lagerroth har tydligen under läsningen känt lukten av unken teologi och hävdar att jag "pretenderar på att framföra den absoluta sanningen". Denna tolkning uppfattar jag som helt uppåt väggarna. Tänk så mycket enklare allt hade varit om jag hade haft vett att tro på de Lagerrothska husgudarna Prigogine och Jantsch. Då hade jag säkert fortfarande fått min visdom prisad.

Karl-Erik Edris
www.edris-ide.se

Uppenbarligen finns en universums självorganiserande förmåga, bortom den blinda slumpen. Jag kan inte förstå annat än att denna förmåga förutsätter en intelligens. Min mening är att förklaringen till självorganisationen ligger i att det andliga inte är ett bifomen i utvecklingen av ett materiellt universum utan i stället själva världsgunden.

SM

Visdomsbladet

Medvetande om vår absoluta gränslöshet

När man identifierar sig med sitt ego, då har man en grundkänsla av sin egen begränsning, av att vara instängd. Men när muren, som omger egot, faller, då får man plötsligt på en djup nivå en mirakulös känsla av sin egen absoluta gränslöshet. Det är detta som är upplysning: Insikten att medvetandet är gränslöst. Detta förändrar allting. Och när vi börjar tänka över de viktiga livsfrågorna i ett uppvaknat medvetande om gränslöshet, kommer de svar vi får alltid att bli helt annorlunda än när vi ställer frågorna medan vi tror på vår medfödda begränsning.

Andrew Cohen

Livet är vad vi gör det till.

William Shakespeare

Inget lidande drabbar den som inte räknar något som sitt eget.

Dhammapada

Det är inte fria val utan vanan som styr den tanklösa massan.

Wiliam Wordsworth

Om en människa vill vara säker på att beträda den rätta vägen, måste hon sluta ögonen och vandra i mörkret.

Johannes av Korset

Bara att vara är en välsignelse, bara att leva är heligt.

Rabbi Abraham Heschel

Det viktiga är att inte sluta ställa frågor.

Albert Einstein

Varje samhälle ärar sina levande konformister och sina döda "bråkmakare".

Mignon McLaughlin

Fastän åtskilligt är alltför underligt för att kunna bli trott, så är ingenting alltför underligt för att kunna ha hänt.

Thomas Hardy

Bevare oss för falsk kunskap. Sådan är farligare än okunnighet.

George Bernard Shaw

Vart du än går, ta med dig hela ditt hjärta.

Konfucius

Alla vackra känslor i världen väger mindre än en enda vänlig handling.

J R Lowell

Hundar skäller på det som de inte känner igen.

Plutarkos

Tiden stannar tillräckligt länge hos den som vet att använda den.

Leonardo da Vinci

Början är den viktigaste delen av arbetet.

Platon

En tusenmilafärd börjar med ett steg.

Lao-Tse

Vi kan bli gamla vid unga år genom likgiltighetens försoffning.

Börje Brilioth

Alla människors vinster är frukter av det de vågat.

Herodotos

Två huvuden slår ihop, men två hjärtan smälter samman.

Satchitananda

Vi upptäcker att universum visar tecken på en skapande eller kontrollerande kraft, som har någonting gemensamt med våra egna individuella tankar.

Sir James Jeans

Modern fysik har eliminerat begreppet materia... Tanken är det första och mest direkta i vår upplevelse... Jag betraktar materian som härrörande från Medvetande... Den gamla ateismen är borta.

Sir Arthur Eddington

Den enda verkliga världen är den andliga världen... Sanningen är att varken materian, kraften eller någonting fysiskt, utan själen, personligheten, är den centrala faktorn i universum.

J B S Haldane

Det Blå Ljuset Diamanthjärtat

Av Eivor Hansson

Hur böckerna har använts i helande syfte
En healing-bädd är 4–8 böcker

Tips! Öppna böckerna och lägg dem en och en öppna i A4-kuvert så skyddas de och varar längre.

Healingbädden är även bra för sjuka husdjur enligt läsare. Healingbädden består numera av 4–8 böcker Diamanthjärtan.

AVSTÅNDSHEALING

Jag träffade Marianne i maj 2002 och hon visade mig sin rygg som var uppsvälld i den högra rygghalvan. Det ryggpartiet var hårt som cement och längst ned en knytnävesstor förhårdnad som om den vore utväxt från skelettet. Marianne är i 70-årsåldern och har sökt många läkare för sin onda rygg. Ingen har kunnat hjälpa henne eller ställa diagnos.

Marianne och jag kom överens om att jag skulle sända avståndshealing till henne. I februari 2004 kunde vi konstatera att ryggen var helt perfekt.

Bekräftar ovanstående: Maria Rohdin, Sälen.

KONTAKTHEALING

En rullstolsbunden kvinna kom på benen efter ett års healingbehandlingar med **Det Blå Ljuset** efter nio år i rullstol. Troligen ALS – Amyotrofisk Lateral Skleros – vilket innebär att nervcellerna, som styr muskelcellerna, efter hand dör.

BREV

"Jag upplever min healing-bädd med Eivors böcker som mycket rogivande och avstressande. Under den sköna vilan som bädden ger, dyker det ofta upp konstruktiva idéer och lösningar.
Maria H."

"Jag kom i kontakt med Eivor Hansson i början av april 1994. Jag hade kämpat med min cancer i ett år och fått negativa besked av läkarna. När jag ringde upp Eivor förklarade hon för mig att hon ej får ge behandling mot cancer men genom bestrålning med Det Blå Ljuset blir kroppen starkare. Jag var mycket trött, matt och deprimerad och orkade ej resa till Stockholm för behandling. Jag beställde boken "Det Blå Ljuset" av Eivor Hansson och hade läst och "använt" den i två veckor, när jag började känna mig lugn och fridfull och ovanligt pigg. När läkare tittade på ultraljudet märktes ingen tumör. I början av maj gick jag en kurs hos Eivor Hansson. Senare fick jag behandlingar av Eivor och känner efter detta att jag verkligen är frisk.

Det var en otroligt kraftfull energi som strömmade in i min kropp genom Eivors händer. Hela min kropp vi-

brerade! Det var en kraft som gav mig livet tillbaka. Jag vitaliserades och kände livsglädjen strömma in i mig och fyllde varje cell i min kropp med ljus och energi.
Gudrun Högström"

Förlaget "Det Blå Ljuset", Nickelgränd 18 D, 1tr., 162 56 Vällingby eller per beställningstelefon 08-877741, sommarbostad 031-97 10 12.

Diamanthjärtat, antalà 250 kr plus frakt

Det Blå Ljuset, antal à 250 kr plus frakt

Namn.....

Adress.....

Tel.....

Gamla råd blir som nya hos inspiratören STEFAN SEBÖ

Av Åsa Freij

Svenska "inspiratören" inom personlig utveckling Stefan Sebö är bosatt i Amerika. Men i januari är han hemma i Sverige och framträder inför en fulltallig publik i Stockholm. Det finns ett stort intresse för metoder att leva livet bättre.

Han pratar om hur vi hindrar oss själva att nå längre och hur vi kan peppa oss att satsa högre med våra liv.

Det handlar mycket om vanlig hederlig ansträngning och uthållighet och sunt förnuft – fast i kombination med visioner och målsättningar som är litet utöver de vanliga.

Stefan nämner Walt Disney som en uthållig och visionär människa som blev mycket rik och berömd på sin vision; och vetenskapsmannen Thomas Alva Edison kom efter många många försök fram till den upptäckt som gav oss glödlampan.

Och se på alla elitidrottare, säger Stefan, såsom Kajsa Bergqvist och Annika Sörenstam och andra som envetet kämpat sig till framgång, ibland trots motgångar. Bakom en framgång finns alltid en kämpe som inte tappat modet.

Stefans föredrag handlar mycket om positivt tänkande – alltså något som är välbekant för alla som länge varit intresserade av området personlig och andlig utveckling och "sprungit på" många kurser och föredrag och läst många böcker om hur man blir sin egen lyckas smed. Så egentligen var ingenting nytt i Stefans framställning. Nästan allt hade vi hört eller gjort förut – såsom att massera varandras ryggar och finna att vi främlingar så lätt kan komma varandra närmare och göra något gott för varandra.

Och där var den välbekanta övningen där man vrider sig så långt man kan – och sedan finner hur mycket längre man

kan vrida sig, om man har en starkare tro på det man kan göra – alltså har en annan mental inställning.

Men, säger Stefan, det är inte sant att viljan kan förflytta berg, som det heter bildligt. Och det lät faktiskt litet nytt och annorlunda, litet tvärtemot vad andra sagt och vad han precis själv höll på att tala om.

Men Stefan kom med ett förklarande tillägg. Och vi i publiken liksom andades ut ett "aha" efter att ha hållit andan ett ögonblick i förvåning.

HA EN VISION MED DITT LIV
OCH FÖLJ DEN!

TANKEN ÄR DEN STARKA FAK-
TORN.

DET GÄLLER ATT GE HJÄRNAN
RÄTTA BILDER.

Nej, det är tanken, TANKEN bakom som är den starka faktorn, sa Stefan. Vi kan vilja sluta röka hur mycket som helst, eller vilja bli världsmästare i något hur mycket som helst, men det hjälper föga om vi inte TÄNKER att vi kan. Ofta har vi helt omedvetna och starka tankar och bilder (hjärnan gör bilder av allt) som verkar mot våra goda intentioner. Det gäller att ge hjärnan rätta bilder!

Och Stefan ställer den retoriska frågan till åhörarna: "Tror ni inte att inte Walt

Disney SÅG Disneyland framför sig, långt innan det var förverkligat?"

Och så spann han vidare på Disney-tråden och detta med positivt kontra negativt tänkande. Han berättade om när Disneyland skulle invigas och Walt hade dött strax innan och hans bror Roy ledde det hela: En "negativt tänkande" journalist frågade mitt i visningen: "Men är det inte tragiskt att Walt Disney själv inte får se det här?"

Då svarade brodern: "Han har redan sett det, i många år! Det är du och jag och andra, som får se det först nu..."

Walt Disney hade visionen och den äkta drivkraften, och den ledde honom till framgång med det han ville skapa.

Det fanns mycket upprepningar i det som Stefan sa, bland annat av sådant som vi sett och hört förut. Detta upplevde vi, jag och min medföljande väninna, först som en brist i framställningen, men vid eftertanke tyckte vi att detta kanske var den största förtjänsten med Stefans föredrag. Ty vi behöver uppenbarligen höra självklarheter och sådant som vi faktiskt egentligen redan vet, om och om igen, och gärna på nya sätt. Stefan Sebö hade en del nya grepp och var rolig och hade träffande liknelser.

Kroppen följer knoppen, sa Stefan också bland annat, Och han berättade hur han själv verkligen jobbade och förberedde sig – och tog sig över trötthet, negativitet och annat motstånd – med sina egna metoder, innan han skulle hålla en kurs eller ett föredrag. Det var inte alltid som han själv var fylld av sådan vitalitet som han ville lära ut till andra, utan han fick jobba för att skaffa sig energin. Och det var också till hjälp att höra för att inte gå hem och tänka: den som ändå vore lika inspirerande som han!

Bengt Petersen

Min barndom och tidiga ungdom led brist på mycket, bl a kultur och bildning. Det var den språkliga fattigdomens, den andliga nödens och de instängda känslornas tid. I början av 70-talet lades nycklar i min hand, dörrar öppnades, inre och yttre spärar släppte och jag fick se att det fanns okända vägar för mig att vandra och nya land för mig att upptäcka. Genom min egen erfarenhet kan jag intyga den rent av livsavgörande kraft som ett möte med böckernas värld kan innebära. I böckerna fann jag mina egna känslor beskrivna – jag var alltså inte ensam. De författare som jag då mötte – Jan Fridegård, Harry Martinson, Vilhelm Ekelund – lever ännu kvar inom mig, som goda vänner, som ljusa och starka makter.

Det är hög tid nu en bit in på det nya seklet att vi sätter oss ned och tänker över vart vi är på väg och vad vi vill med våra liv. Människan tycks ha blivit ett försumbart bihang till den nya tekniken med de mest fantastiska finesser. Jag hoppas och tror att glädjen över dessa materiella ting – den teknokratiska paradisdrommen – snart kommer att vissna ner. Förtjusningen över alla tekniska apparater är faktiskt av mycket begränsad omfattning och löper alltid risk att slå över i leda och depression. De kulturella och andliga intressena däremot blir bara allt rikare ju mer man fördjupar sig i dem. Jag ser kulturen som en omvandlande och förvandlande kraft och inte bara som ett tunt lager fennissa ovanpå det vanliga egot. I framtiden kommer förmodligen de stora livsfrågorna att bli än mer aktuella och även där finns det anledning att vända sig till kulturen. Inte minst poesin har en brinnande förmåga att gestalta frågorna om livets mening och mål. Poesin håller dessa eviga frågor levande, vattnar dem som blommor, men ger oftast inga direkta svar.

"Människan sitter vid Diktens port, hon är kommen en gång från en okänd ort. Hon har gått genom piska och pest och brand och ökensand..."

Nils Ferlin

Bengt Petersen

Rutger Bergström

Upplevelsen som lärde mig att se DET GUDOMLIGA I ALLT

I närheten av Helsingborg finns ett gammalt gods. På dess stora odlade marker inryms också ett område bestående av mycket gamla ekar. När man går där bland dessa, får man en känsla av att ha förflyttats tillbaka i tiden några hundra år. Inom detta markområde brukar godsets kor få vara. Ibland kan man också upptäcka rådjur där. Det är en ljuvlig plats att få besöka ibland.

Jag vill börja min lilla berättelse på detta sätt, ty historien har sin beröring med denna händelse.

För rätt många år sedan hade jag en natt som lokförare kört ett tungt lastat godståg till Nässjö. Stora förseningar rådde vid tillfället och framkommen till staden, där avlösning brukade ske och några timmars vila, fick jag en order att omedelbart köra ett annat försenat tåg tillbaka till Helsingborg. En hel natts tröttande loktjänst fick mig att skyndsamt ta mig hem för att sova ut. Men just som jag skulle gå till sängs, började morgonsolen synas som ett eldrött klot på himmeln. Jag tog då med mig en filt och körde ut till denna ensliga ekskog. Det var ju sommar och härligt. Framkommen bredde jag ut min filt och försjönk omedelbart i slummer under en av ekarna. Allt kändes paradiskt skönt. Plötsligt blev jag medveten om att något okänt, sublimt, kom i min närhet och en röst manade mig att se och uppleva det gudomliga i allt.

Åren har runnit iväg. Ibland har jag mött kloka och visa människor som velat dela med sig av sina sanningar till mig. Jag har också försökt förstå en del av dem, men ändå, om något kommer till mig utifrån som tillhör någon annans liv, så är detta ändå inte mitt.

Men jag har min upplevelse kvar, och det har med åren blivit allt lättare för mig att se "det gudomliga i allt". Så blev upplevelsen under ekarna mig till mycket välsignelse och glädje.

Rutger Bergström

Vilseledande och Fördomsfullt (VoF)

På Leopard förlag har i år utkommit en skeptisk antologi med titeln *Vetenskap eller villfarelse*. Redaktörer är Jesper Jerkert och Sven Ove Hansson, ledande i föreningen Vetenskap och Folkbildning (VoF).

Här är mina kommentarer till de olika uppsatserna i den ordning jag valt att läsa dem.

UFO

Skeptiska tankar om UFO redovisas i en uppsats av Dan Tilert, som är civilingenjör. Hans utgångspunkt är att alla UFO-rapporter kan förklaras "naturligt" och att det då gäller att visa att det inte rör sig om något utomjordiskt.

En stor del av framställningen tar upp UFO-iakttagelser på himlen, vilka han anser kan förklaras som Venus, meteor, rymdskrot, ballonger m m. – Men dessa observationer tillhör inte de verkligt intressanta.

Tilert skriver bl a att det saknas fysiska UFO-bevis, men det finns flera fall med brännmärken på mark och vegetation och på människor. Det finns också en rad fall där en bilmotor stannat, när ett UFO varit i närheten; och flera fall där personer, som rapporterat att de bortförts till UFO, har fått oförklarade små föremål införda i kroppen, vilka sedan opererats bort av läkare. Föremålen är ännu oförklarade (R K Leir: "The Aliens and the Scalpel" och www.sokaren.se/INDEX27.HTML)

Tilert skriver två meningar om en rapport från en missionär på Nya Guinea 1959. "Rapportören säger sig ha sett ett UFO landa i närheten, och även sett och vinkat till rymdvarelser – varpå han går in och äter middag." – I verkligheten sågs aldrig UFO landa, men det iaktogs, med vinkande varelser ombord, under flera timmar av prästen; och av flera infödda, vilka sedan oberoende av varandra ritade likartade skisser av luftfarkosten som de sett. Att vittnena efter ett tag gick in och åt, berodde på att de då trodde att det var en jordisk luftfarkost av okänd typ, som visade sig – så har vittnet fader Gill förklarat det.

Tilert skriver att UFO aldrig syns på radar. Men det finns sådana fall, bland annat i Condon-rapporten.

I en not skriver Tilert att "avancerade avtryck i sädesfält" sedan många år är en uppklarad men vittspridd bluff, "ganska enkel att åstadkomma med ett par plankor och lite tålamod" – ett skattretande påstående. Med kunskap om fenomenet är det lätt att se att de bästa piktogrammen inte kan ha åstadkommit av människor utrustade med plankor och tålamod.

(Så en allmän reflektion om UFO-fenomenet. Det anges ofta höga tal för antalet förklarade fall, ibland 98 procent. Men långt ifrån alltid rör det sig om övertygande förklaringar. Det finns säkra förklaringar, sannolika förklaringar och möjliga förklaringar. Många är av den senare sorten. Man bör titta kritiskt på "förklaringar". Då kanske t ex en del "Venus" faller bort. Men skeptikernas kritik brukar rikta sig åt ett enda håll, så även när det gäller UFO.)

Mirakel eller bedrägeri?

En av bokens redaktörer, filosofen Sven Ove Hansson, har ett tunt kapitel om påstådda mirakler, bl a ett litet stycke om Sai Baba och ett om Uri Geller.

Om Geller skriver Hansson att denne bara åstadkommer sådana fenomen som illusionister kan utföra. Men i boken "The Geller Papers" (red Charles Panati) där olika forskare och illusionister rapporterar om experiment med Geller och iakttagelser av denne, finns en del som ligger utanför illusionisters förmåga; det är också vad några skickliga illusionister själva säger i boken.

Hansson skriver att Gellers metoder har avslöjats. Men det har aldrig skett. Däremot har illusionisten James Randi visat att han med trick delvis kan åstadkomma till synes samma fenomen som Uri Geller. Men Geller har aldrig direkt beslagits med fusk. Det finns till exempel inget bildbevis mot honom trots att filmkameror ofta har följt hans händer nära.

Om Turinsvepningen, som sägs visa Jesu anletsdrag, skriver Hansson att den är en förfälskning. "Det räcker att veta hur blod och svett sprider sig på tyg för att man ska kunna konstatera att den detaljrika bilden på detta tygstycke inte kan ha uppstått genom att det har använts som liksvepning." Enligt Hanssons mening har också skeptikern Joe Nickell demonstrerat att bilden är en förfälskning. "Man sträcker ett fuktat tyg över en staty eller eller planrelief föreställande en korsfäst man. När tyget torkat gnuggar man det med färgämne. På detta sätt får man en 'negativ' bild som saknar penselspår och som även i övrigt har Turindukens egenskaper." Men den bild som Nickell fick fram har bara en avlägsen likhet med bilden på den heliga svepningen.

Hansson nämner att med kol-14-metoden har tygstycket daterats till 1200–1300-talet. Det kan tyckas vara ett avgörande argument, men som läkaren Lennart Kjellson har visat i Sökaren nr 6, 2003, och på Sökarens hemsida, finns det trots allt en del som pekar på svepdukens äkthet. Så man skall nog inte utesluta att kol-14-metoden ibland kan vara grovt missvisande.

Kreationismen

Sverker Johansson, universitetslektor i fysik, bidrar med en kritisk granskning av kreationismen, dvs uppfattningen att mekaniska processer inte kan förklara universum, utan att det i stället rör sig om en *intelligent design*. Granskningen är upplagd så att motsatserna är (1) en ateistisk-mekanistisk-evolutionistisk förklaring till universum, där utvecklingen är blind, dvs saknar syfte och (2) en tro på en Skapare enligt religionerna, bl a kristendomen med dess bibliska skapelseberättelse enligt vilken jorden är cirka 6000 år gammal. Med detta upplägg gör Johansson det lätt för sig. I själva verket är det (1) mekaniska processer och (2) ett intelligent skapande som är alternativen. Man kan också säga: (1) intelligens eller (2) slump. Alltså: antingen är universum en idiot eller också har det en intelligens. (Om världsgunden är mental, är den medveten och intelligent.)

När man menar att det finns en intelligent faktor i världen, bestrider man inte att en evolution äger rum. Det är rimligt att tänka sig en intelligent styrd (eller påverkad) evolution.

Men en intelligent skapelse kräver inte "en skapare". Den kräver en skaparkraft, som inte nödvändigt beskrivs som ett väsen i singularis.

Ateisterna har den metafysiska utgångspunkten att universum inte skall förklaras med ett intelligent målinriktat skapande, utan i stället med uteslutande mekaniska processer. Denna utgångspunkt är godtycklig. Att förklara den intelligenta designen hos människor, djur och växter genom mekaniska processer är knappast lyckat. Att exempelvis människokroppen är ett intelligent bygge framstår som näst intill självklart. Men det betyder inte att den har skapats fix och färdig. Skapelsen sker av allt att döma under mycket lång tid: evolutionen.

Johansson karakteriserar intelligens i universum som något "övernaturligt". Och något övernaturligt vill han inte tänka sig. Han kan inte se att intelligensen i världsalltet synes vara en del av dess natur.

Man läser ofta hos författare som pläderar för intelligent design att det i stort sett saknas fossil av övergångsformer, som visar en evolution. Men Johansson skriver att det faktiskt finns "öräknliga fossil av övergångsformer". En R. J. Cuffey har en tabell med cirka 200 övergångsformer (tja, 200 kan man räkna till...). Johansson skriver att övergången från kräldjur till däggdjur visas genom en anmärkningsvärt komplett fossilkedja. Vad som är sanning om antalet existerande övergångsformer, vet jag inte.

Johansson har gjort det mycket lätt för sig, när han angriper den egendomliga tron att en evolution aldrig har funnits, utan att världen skapades för cirka 6000 år sedan. Han kunde i stället ha granskat begreppet intelligent design utan att koppla det till Bibelns skapelseberättelse. Ett gott argument för intelligent design är ett debattinlägg av Lennart Kjellson, som återges i detta nummer av Sökaren.

Pseudovetenskap vid universitet

Sven Ove Hansson har en uppsats om pseudovetenskap vid svenska universitet, ett ämne som ligger honom varmt om hjärtat. Bland annat beskriver han den positiva litteraturen om healing som pseudovetenskaplig och säger att det saknas belägg för att healing skulle vara effektivt. Men som vi visat i Sökaren finns en god mängd forskningsrapporter som redovisar positiva resultat av healing. Denna forskning underkänns av skeptikerna, eftersom de inte vill tro på sådant som healing och eftersom den mycket sällan har publicerats i de mest ansedda vetenskapliga publikationerna, ett argument som är av minst sagt tveksamt värde.

På ett ställe skriver Hansson att en student, som arbetade med en magisteruppsats om mediala kvinnor, borde ha fått hänvisning till "den moderna vetenskapliga litteraturen" om parapsykologi. Ja, men den litteraturen är ju skriven av parapsykologer, vars kompetens Hansson inte erkänner! Så troligen avser han skeptisk litteratur om parapsykologi av sådana som Alcock och Hyman, vilka inte är parapsykologer.

Jag delar Sven Ove Hanssons uppfattning om paret Hahns böcker om kontakt med andevärlden.

I förbigående nämner Hansson att bl a "sädescirklar" sedan länge har en naturlig förklaring, ett uttalande som är klart felaktigt men nog visar Hanssons benägenhet att göra svagt underbyggda uttalanden utifrån sitt eget önsketänkande.

Leopard förlag meddelar att "Vetenskap eller villfarelse" kommer att användas som kurslitteratur vid Stockholms Universitet, KTH och Luleå Tekniska Universitet. Man undrar: i vilka ämnen? Eftersom boken innehåller en rad allvarliga sakfel jämte redovisning av dåligt om-döme sida upp och sida ner vore det förödande för studenters kunskaper om hotet blir verklighet.

Kvacksalveri och alternativmedicin

Dan Larhammar skriver i inledningen av sin uppsats om kvacksalveriet att svensk lag inte innebär att vi som patienter kan vara säkra på att inte behöva utsättas för överksamma eller direkt skadliga behandlingar av icke-legitimerade sjukvårdsutövare. Det är alltså tillåtet men kan vara farligt att gå till dem som inte har legitimation.

Men det kan sannerligen också vara farligt att gå till legitimerade läkare. De syntetiska (onaturliga) mediciner som läkare skriver ut ger biverkningar, inte sällan svåra sådana. Skolmedinen är nog i det avseendet farligare än alternativmedicinen. (Därmed inte sagt att inte syntetiska mediciner i svåra fall kan vara lämpliga eller nödvändiga.)

Larhammar skriver bl a att de behandlingar som ger alltför stora biverkningar eller medför alltför stora risker bör upphöra. Men det är ju just sådana risker och svåra biverkningar som är karakteristiska för skolmedicinens läkemedel! Han nämner också det välkända kravet att all behandling skall vara grundad på "vetenskap och beprövad erfarenhet". Det där är ju en märklig skrivning! Vem skall kunna skaffa sig ny erfarenhet, om endast *beprövad* erfarenhet får vara grunden för behandling? Får den vanlige läkaren inte alls göra experiment, inte skaffa sig ny kunskap på egen hand?

Det som kallas alternativmedicin eller komplementär medicin är inte baserat på vetenskap och beprövad erfarenhet, påstår Larhammar. Men det är väl så att erfarenhet kan finnas fast den inte har erkänts av det (konservativa) medicinska etablissemang.

I förbigående nämner Larhammar bl a böner som något som ännu inte visats ha några effekter. Men goda undersökningar visar börens verkan, och det finns all anledning att ta dem på allvar.

Dan Larhammar tar särskilt upp homeopati, iridologi, massage, akupunktur och blodgruppsdiet. Han upplyser att forskning visat att behandling med homeopatisk medicin inte ger bättre resultat än placebo. (Samma kan väl sägas om åtskilliga av skolmedicinens läkemedel?)

Olika slag av alternativ behandling bör studeras vetenskapligt, tycker Dan Larhammar, och det sker ju också.

Eldgång

Sven Ove Hansson har en uppsats om eldgång (glödvandring) och liknande företeelser. Jag har ingen invändning. Det rör sig om ett naturligt fenomen.

Skeptikerna är hårt bundna till en verklighetsbeskrivning där psi-fenomen inte ingår. Inför ett påstått fenomen av något slag, exempelvis fjärrsyn, har de i själva verket bara en tänkbar förklaring: fenomenet finns inte – varav följer att det är något fel i en undersökning som visar på fenomenets existens. Skeptikerna saknar frihet i sitt ställningstagande. Vi andra har alltid friheten att dra slutsatsen att det påstådda fenomenet finns eller inte finns.

Astrologi

Astronomen Curt Roslund bidrar med en uppsats "Astrologi – vår äldsta vidskepelse". Den innehåller läsvärda partier, men på ett ställe skriver han att astrologerna tror på "ett inflytande från stjärnorna". Men man kan höra från astrologer att det inte alls rör sig om en *påverkan* från stjärnhimlen, utan i stället om ett samband enligt principen att stjärnvärlden, som den syns från jorden, motsvarar förhållanden på den här planeten. Detta blir ju orimligt om man utgår från en mekanistisk förklaring av universum. Men en sådan förklaring är absurd; universum som det är förutsätter en Intelligens bakom. Och då kan man mycket väl tänka sig att Intelligenen har lagt in dessa överensstämmelser i världen enligt principen så som på himlen så ock på jorden.

Allt pekar på att astrologin saknar verklighetsunderlag, skriver Roslund. Men det är knappast riktigt sant. Jag har hört personer, som alls inte är några notoriska flummare, säga att astrologins personlighetsbeskrivningar stämmer bra på dem själva och deras närmaste. Själv tycker jag att det som sägs om personer födda i mitt stjärntecken stämmer riktigt bra på mig, medan andra stjärntecken inte är relevanta.

Ja, det är välkänt att många människor har lätt för att identifiera sig med sitt stjärntecken. Detta bör man ta på allvar och inte bara sopa undan med litet kreativ skepsis.

Utan att "tro" på astrologin är jag ändå inte beredd att avfärda den som orimlig. Jag tror det är möjligt att där finns en verklighet som ännu ingen har förstått, varken astrologer eller andra, och som inte har något alls att göra med påverkan från himlakroppar.

En intressant bok är "Astrologi. Vetenskap eller vidskepelse?" av H J Eysenck (professor i psykologi) och D K B Nias.

Kan själen lämna kroppen?

Dan Larhammar skriver om ut ur kroppen-upplevelser (UKU). Det finns som bekant en rad rapporter om att människor (bland annat nära döden) har upplevt att medvetandet lämnat kroppen, sett den från en position ovanför den och även korrekt iakttagit vad som hänt med och kring kroppen, t ex upplivningsförsök. Dessa upplevelser, som synes trovärdiga (fastän inte vetenskapligt avgörande) vill Larhammar förklara bland annat neurofysiologiskt och gör för den skull en rad påstående utifrån sitt eget skeptiska tänkande och några andra vetenskapares kritiska bedömningar. Utan att gå till källorna kan läsaren ofta inte avgöra värdet av informationerna. Något av kritiken kan ha en viss

relevans, såsom när en undersökare kommit fram till att "orden yttrades i inledningen av operationen innan Reynolds var ordentligt sövd och nedkyld", men det betyder inte att upplevelsens medvetande inte kan ha varit utanför kroppen. UKU kan ju ha inträffat just före nedsövningen.

Larhammar gör gällande att det i litteraturen finns förvånansvärt få väldokumenterade UKU-berättelser där unika detaljer kunnat kontrolleras på ett sätt som uppfyller vetenskapliga kriterier; frågan är om det finns någon enda. Andra bedömare, som Göran Grip (Sökaren 6, 2001) drar andra slutsatser. Han skriver bland annat om Michael Saboms bok "Vi upplevde döden" att författaren har tio fall som är så väl dokumenterade som är möjligt. "I dessa tio fall stämmer *samtliga* de ungefär hundra-talet uppgifter som det i efterhand gått att dokumentera med vad som verkligen inträffade." – "Fallet Maria", som Larhammar helt kort nämner, har Göran Grip ingående analyserat, och han har kommit fram till att de kritikiska undersökare som Larhammar åberopar inte har gjort ett övertygande arbete.

Jag menar att Grip är mer objektiv än Larhammar, som har en negativ inställning från början. Som brukligt är bland skeptiker litar Larhammar blint på vad andra skeptiker har skrivit, utan att ifrågasätta detta.

Om man ser till helheten av de många UKU-fall som beskrivits, blir det ytterst svårt att tro annat än att medvetandet under UKU faktiskt har befunnit sig utanför kroppen och gjort korrekta iakttagelser av omgivningen. Man skall också förstå att det inte bara är strikt vetenskaplig granskning som betyder något; även rapporter av till exempel journalistisk typ kan ha tyngd.

En sak för sig är upplevelserna av en annan värld, med bland annat ljusgestalter, som kan följa efter iakttagelsen av omgivningen; detta är det kanske omöjligt att bedöma.

Larhammar kommer i sammanhanget in på fall som tyder på reinkarnation och skriver att "noggranna efterforskningar har i några fall kunnat påvisa att berättelserna i själva verket härrör från specifika källor som böcker och visor vilka kommit att tolkas som autobiografiska händelser från tidigare liv". Men detta gäller en del fall där *hypnos* har använts för att föra en person tillbaka till tidigare liv, och inte fall där barn i tvåårsåldern spontant börjar prata om ett tidigare liv och där minnena blivit bekräftade; där har hypnos inte använts. Om fall av den senare typen skriver Larhammar att "noggrann granskning har visat att även dessa har påtagliga luckor". Utifrån några fall med påstådda "påtagliga luckor" generaliserar han felaktigt: "...även dessa...".

Många av de fall som Ian Stevenson har undersökt torde inte kunna förklaras naturligt. (Stevenson är skeptisk till fall där hypnos har använts.)

Arkeologi och helig geometri

Arkeologen Jes Wienberg belyser hur flytande gränsen ibland kan vara mellan seriös arkeologi och pseudoarkeologi. En arkeolog med djärva idéer kan vara akademiskt accepterad, medan en amatör, som tänker på liknande sätt, kan betraktas som en oseriös pseudovetenskapare. Det är, hävdar Wienberg, inte alltid entydigt var en rimlig gräns går mellan vetenskap och pseudovetenskap.

Wienberg:

"Beteckningen 'hypotesernas utmarker' uppträder när nya forskningsresultat uppfattas som ytterst tvivelaktiga. Orden mer

än antyder kritik. Men att något ligger ute i hypotesernas utmarker kunde också vara en hedersbetygelse, för det är här vid yttersta gränsen för det etablerade som ny kunskap kan erövrast. Det är här nya frågor, perspektiv, metoder och källor kan undersökas för att godkännas eller förkastas. Utan överraskande hypoteser kommer forskningen blott att upprepa det välkända."

Wienberg påpekar också att vetenskapens resultat hela tiden är provisoriska och tillägger att just den oskolade amatören kan ha de bästa förutsättningarna för att se saker med friska ögon, för amatören är inte bunden av etablerade föreställningar. "Men samtidigt", skriver han, "fordrar kreativitet djup kunskap."

Wienbergs slutord är att vi behöver både visionärer och skeptiker, både teoretiker och empiriker.

Jes Wienberg visar en öppenhet som kan vara förebildlig och som akademiska skeptiker kunde ta intryck av.

Slagrutan

Jesper Jerkert, vilken såvitt bekant aldrig gjort några egna experiment med slagruta, tar upp slagrutan i en ganska omfattande uppsats med 87 källhänvisningar. Han inleder med en historisk översikt, som visar slagrutans goda anseende i gången tid, och övergår sedan till forskning.

Han berättar helt kort om en rad experiment med slagruta som alla gett slumpresultat.

Samtidigt finns det på andra håll en lång rad rapporterade fall där slagrutan sägs ha fungerat. Hur skall man förklara dessa motsatta bilder? Är de "anekdotiska" rapporterna värdelösa? Det är inte alls säkert.

Man kan i sammanhanget tänka på det fakum att det ibland inom den parapsykologiska forskningen har visat sig att skeptiker får negativa resultat vid experiment, medan mer förutsättningslösa forskare får positivt utfall vid exakt lika utförda experiment. (Man vet också att vissa experimenterorer inom parapsykologin sällan eller aldrig får positiva resultat, medan andra ofta får det. Detta kallas försöksledareffekten.) Med hänsyn till detta tycks det vara en god regel att vara skeptisk till experiment som leds av skeptiker. Dessa tycks negativt påverka känsliga paranormala fenomen, vilka har sin rot i det mänskliga sinnet.

Kan det alltså vara så att när skeptiskt inställda forskare är närvarande vid experiment med slagruta, så fungerar metoden inte? Det är en rimlig fråga, som skeptikerna naturligtvis avvisar.

Att slagrutan verkligen slår inser Jesper Jerkert. Men han tror inte att den visar någon kunskap; utslagen beror på omedvetna, betydelselösa muskelrörelser. För min del lutar jag åt att slagrutan verkligen kan fungera så som sägs; man kan dock notera att det inom stora områden finns vatten i marken nästan överallt.

Jerkert skriver helt kort om Jens Tellefsens och Nils-Olof Jacobsons (prisbelönade) test av det av Göte Andersson upptäckta "psi-spåret", som är ett tankespår. Han skriver att undersökningen håller mycket låg metodologisk kvalitet och saknar vetenskapligt värde. Någon argumentering för detta omdöme redovisar han inte. Men jag har i skeptikernas tidskrift *Folkvett* lidigare läst hans åsikter, som hade mycket liten tyngd till skillnad från Göte Anderssons starka genmäle i Sökaren nr 3, 2004.

Den svenska undersökningen samt Göte Anderssons redovisning av egna upplevelser pekar mycket starkt på att psi-spåret är ett verkligt, och oerhört intressant, fenomen.

Fjärrsyn

I en uppsats skriver Jesper Jerkert om hur man bör undersöka kontroversiella fenomen. Som ett exempel på en bristfällig undersökning tar han upp Russell Targs och Harold Puthoffs tio experiment med paragnosten Pat Price, vilken skulle beskriva en plats där fyra personer befann sig utan att han visste var de var. Bedömare skulle sedan jämföra olika nedskrivna platsbeskrivningar och ta fram den som bäst beskrev målplatsen. Om det var paragnostens beskrivning som stämde bäst med verkligheten, hade experimentet fått ett positivt resultat. Jerkert finner en del att anmärka på, som han anser har gjort experimentet otillförlitligt, såsom att Price fick åka ut till målplatsen efter varje försök i stället för till alla i ett sammanhang, sedan försöksserien avslutats. Detta kunde hjälpa bedömarna. Men man skall veta att i flera experiment av denna typ har paragnoster ritat så träffande bilder av målplatserna att detta starkt pekar på att fenomenet fjärrsyn är verkligt.

Den kände kritikern av parapsykologin psykologen Ray Hyman tar i en uppsats i boken upp fjärrsynsexperiment och påpekar att flera försök i en serie inte görs oberoende av varandra utan i ett sammanhang, varför bedömarna utifrån tidigare experiment kan dra vissa slutsatser beträffande de senare. Invändningen kan vara relevant, men, som sagt, träffande teckningar av målplatsen pekar på fjärrsynsfenomenets verklighet.

Boken innehåller ytterligare några uppsatser, som jag inte tar upp här, eftersom de inte har varit intressanta för mig.

Jag anser att skeptikerena är fel ute. De tror på en helt igenom mekanisk värld, utan en inneboende intelligens och utan en andlig icke-materiell dimension. Det är ett grundläggande misstag. Men jag menar också att det är nödvändigt att det finns skeptiker som granskar olika företeelser från en tvivlande ståndpunkt. Fast vi behöver *intelligenta* skeptiker. Enligt min mening saknas i hög grad sådana i Sverige. Det är den fördomsfulla varianten av skeptiker vi har.

Till ovanstående kan tilläggas att många människor har egna upplevelser av det som skeptikerna dömer ut. Själv har jag haft upplevelser av telepati, förutvetande, healing och UFO. Det är lätt att inse att egna erfarenheter kan ha en avgörande betydelse och slå ut vetenskapliga bedömares tankar.

SM

Sven Ove Hansson skriver i sin uppsats om pseudo-vetenskap vid svenska universitet att hans granskningsverksamhet bekräftar hur farligt det är att ersätta kritiskt och vetenskapligt tänkande med tilltro till vetenskapliga titlar och auktoriteter. Men karakteristiskt för skeptikerna själva är just att de gärna kritiskt accepterar vad andra skeptiker har skrivit och ställer sig bakom etablissemangets auktoriteter. – Skeptikernas ifrågasättanden är alltför ensidigt riktade åt vissa håll.

Vilka är pseudovetenskapare?

På skeptikerföreningen Vetenskap och Folkbildnings hemsida finns en artikel av deras svenske chefsideolog professor Sven Ove Hansson: "Vad är pseudovetenskap?". Eftersom Hansson inte exemplifierar vad han menar är pseudovetenskap, finns kanske inte så mycket kritiskt att säga om hans text.

Han återger en definition från *The Oxford English Dictionary*: "låtsas- eller falsk vetenskap, en viss mängd samhöriga trosföreställningar om världen som felaktigt anses grundade på den vetenskapliga metoden eller ha den ställning som de vetenskapliga sanningarna nu har."

Pseudovetenskap är icke-vetenskap som framställer sig som vetenskap. Enligt en Brian Baigrie är "det anstötliga med dessa föreställningar att de uppträder som äkta vetenskapliga".

Pseudovetenskapare försöker skapa ett intryck av att det de håller på med är vetenskap.

Ja, ja, det finns många exempel på pseudovetenskap.

I antologin "Vetenskap eller villfarelse" exempelvis görs en lång rad påståenden där författarna vill ge intrycket att deras bedömningar har vetenskaplig grund. Men i själva verket är dessa ofta inte baserade på god vetenskap, utan istället många gånger på dålig kännedom och fördomar – de är alltså pseudovetenskapliga! När Dan Tilert och Sven Ove Hansson till exempel skriver i antologin att piktogrammen i sådesfält är förklarade, gör de anspråk på att detta är ett vetenskapligt grundat påstående. Men så är inte fallet. Någon förklaring till "cirkelarna" finns ännu inte.

I flera sammanhang har Sven Ove Hansson sagt och skrivit att parapsykologin är en pseudovetenskap. Uttalandet är pseudovetenskapligt, eftersom det inte är grundat i god kännedom om psi-forskningen.

Dan Larhammars negativa uttalanden om ut ur kroppen-upplevelser är pseudovetenskapliga, eftersom de inte är grundade i god kännedom om belysande fall, utan på hans egna subjektiva åsikter.

På punkt efter punkt finner man att skeptikerna i "Vetenskap eller villfarelse?" sysslar med — pseudovetenskap.

Antologin gör betydande skada, vilken kan komma att bestå i årtionden – boken skall användas som kurslitteratur vid svenska högskolor! Pseudovetenskap som gör gällande att den är vetenskap, kan få ett starkt genomslag, när pseudovetenskaperna har en ställning i den akademiska världen, t ex som professorer.

Hansson, Jerkert & Co har tagit ett veritabelt stryppgrepp på den vetenskapliga utforskningen av flera viktiga nutids-företeelser.

De vill visa, förklarar de, vad vetenskapen säger om vissa olika företeelser. Det är ord som förpliktat men som de inte förstår att leva upp till.

Av riktig vetenskap fordras mycket mer än vad våra skeptiker brukar åstadkomma, när de kritiserar vad de betecknar som pseudovetenskap.

Vi får nu se om jag (SM) och Göran, har lyckats reta upp någon skeptiker med detta nummer, eller – som en gudarnas gåva – fått dem att tänka till. Men svenska skeptiker brukar visa en trankil tystnad i förhållande till denna tidskrifts innehåll. Dan Larhammar har varit ett undantag.

Sorgligt!

I Dagens Nyheter 18 mars finns en stor kulturartikel som okritiskt hyllar Jerkerts och Hanssons antologi "Vetenskap eller villfarelse". Den är skriven av Karin Johannisson, professor i idé- och lärdoms-historia, som tror att antologin står för "naturvetenskaplig rationalitet och skarpslipat intellekt". När man läser hennes artikel, förstår man vilket övertag över meningsmotståndare som professorerna Hansson och Larhammar och deras meningsfränder har. De tillhör det vetenskapliga etablissemangen och blir därför trodda av många som saknar egen gedigen kunskap på de områden som angrips av antologins "skeptiker". Hansson, Jerkert & Co handlar utifrån sin övertygelse, men de gör stor skada genom sin okunnighet och oförmåga att ifrågasätta etablerade trosuppfattningar om världen.

Johannisson beskriver parapsykologin som "en seg och historiskt sett rik föreställningsvärld som inbegriper fenomen som spirism, telepati och telekinesi (förflyttning av föremål med tankekraft). Som regel faller hela verksamheten på att de experimentella resultaten sällan låter sig upprepas". Detta är naturligtvis en galen beskrivning av parapsykologin, som i sina bästa delar är en viktig och noggrann seriös vetenskap, vilken långsamt ringar in det paranormala men kämpar mot starka fördomar i nutiden.

I Aftonbladet 21 mars hyllar den gamle journalisten Gunnar Fredriksson i en egen kolumn skeptikerantologin och skriver att när man kollat fjärrskådare och parapsykologer visar det sig att de troende noterar lyckträffarna och nonchalerar motexemplen. Den mannen är alltså totalt okunnig om hur parapsykologisk forskning går till. Men en spalt har han i Sveriges största dagstidning, där han kan få sin okunnighet att för den okunnige se ut som insiktsfulla påpekanden.

Sorgligt!

Äkta skepsis och pseudoskepsis

Vad skiljer äkta skepsis från pseudoskepsis?

En äkta skeptiker ser till att vara välinformerad. En pseudoskeptiker håller till godo med fragmentarisk kunskap och läsning av meningsfränders skrifter.

En äkta skeptiker riktar primärt sin skepsis åt alla håll i en stridsfråga – en pseudoskeptiker åt endast ett håll.

En äkta skeptiker är förutsättningslös. En pseudoskeptiker har en tro av något slag.

En äkta skeptiker redovisar goda sakska. En pseudoskeptiker gör påståenden utifrån förment kunskap eller klokhet hos sig själv eller andra.

En äkta skeptiker är en sökare, medan en pseudoskeptiker anser sig redan sitta inne med svaren.

Pseudoskepsis är ingenting annat än en negativ inställning till vissa saker samtidigt som vissa andra påståenden kan godtas helt utan kritik.

Åtskilliga vetenskapsmän har en pseudoskeptisk inställning till paranormala fenomen. Det ideal av fullständig öppenhet och fördomsfrihet, som man väntar sig av vetenskapsmän, påträffas sällan i verkliga livet.

En förening för "skeptiker" Vetenskap och Folkbildning

I december 1982 bildades föreningen Vetenskap och Folkbildning (VoF) efter ett uppdrag i bl a Läkartidningen, undertecknat av 10 personer.

En förebild för VoF var amerikanska CSICOP, en kommitté för vetenskaplig undersökning av påstått paranormala fenomen – med en mycket negativ inställning till det paranormala.

Så här lød texten i uppdraget:

"Upplysningsfilosofernas och de stora folkbildarnas verk är inte slutfört. Tvärtom finns det starka tendenser i samhället till vetenskapsfientlighet. Pseudovetenskapliga och mysticistiska riktningar verkar på en del håll att bemötas med ökad respekt.

Det finns de som anser att man inte ska göra något åt detta, eftersom det är ofarligt. Vi delar inte denna uppfattning. Pseudovetenskapen är farlig när den lockar människor till kvacksalveri i stället för sakkunnig vård. Mysticismen är farlig när den utnyttjar människors svaghet till att dra in dem i ett auktoritetsbundet beroendeförhållande. Misstron mot vetenskap och förnuftskaal är på sikt en fara för det demokratiska förhållningssättet, som bl a bygger på respekt för det mänskliga förnuftet.

Det finns de som ändå anser det lönlöst att bekämpa irrationalismen, eftersom förnuftsargument inte förefaller ha någon verkan. Vi delar inte denna bedömning. Vi tror att människors motståndskraft mot irrationalismen kan ökas genom kunskap om vetenskapens metoder och resultat.

Organisationer som bekämpar irrationalism finns bl a i USA och Australien. Vi anser att det även i Sverige finns behov av ett kontaktnät för detta arbete. En sådan organisation bör byggas upp av människor som har den politiska demokratin, folkbildningsidealet och försvaret för den vetenskapliga kunskapsvägen som gemensam grund. Vi vänder oss med detta uppdrag till likasinnade som vill vara med om att bilda en sådan organisation. Upplysningstraditionen måste föras vidare!"

Undertecknare var
Berndt Brehmer
Bengt Göransson
Sven Ove Hansson
Arne Helldén
Ulf Ivarsson
Hans Lindquist
Gerdt Sundström
Svante Svensson
Per Thiman
Nils Trowald

I tidskriften Fib Kulturfront intervjuades Sven Ove Hansson. Artikeln har rubriken "Försvara Galilei mot 'New Age'". Hansson menar att man måste slå vakt om den naturvetenskapliga kunskapsvägen, rätten att undersöka – så som Galilei gjorde – istället för att spekulera, som han anser att New Age-tänkarna gör.

Helhetssynen inom New Age-rörelsen innebär ett steg tillbaka, menar Hansson. I stället för att spekulera gäller det "att just dra de slutsatser som fakta medger, varken fler eller färre. Om man föreställer sig att man kan få veta något om den yttre verkligheten genom något slags inre reflektion eller 'enhet med världssjäl', så är man inne på farliga vägar". Hansson vänder sig också mot idéerna om en enklare livsstil, som han tror att medel- och överklassen kan komma att utnyttja mot de svaga i samhället.

Det är starka och självmedvetna ord av Hansson och hans meningsfränder. "...att just dra de slutsatser som fakta medger, varken fler eller färre", är stort och krävande – kanske omöjligt. Har "folkbildarna" levt sig upp till sin princip? Knappt. De har bl a den godtyckliga utgångspunkten att det skall finnas mekaniska förklaringar till allt, aldrig ett medvetet skapande.

Skeptikerna ser sig som företrädare för rationellt tänkande, det enda hederliga sättet att tänka. Men det finns tankar av annan typ som är väl så förnuftiga som de strikt naturvetenskapliga. Att utesluta dessa kan leda till svåra felbedömningar. Det finns exempelvis ett andligt skådande som präglar vedanta-filosofin. Man ser att atman (den individuella själen) är identisk med brahman (världssjälens). Det är en stor och betydelsefull iakttagelse, som kan göras alldeles vid sidan om det strikt rationella tänkandet men som ändå för många bär sanningens prägel.

Skeptikerna binder sig så hårt vid en mekanistisk förklaring av världen, att de totalt irrationellt brukar avvisa tanken att det finns en universums intelligens, som är en styrande faktor under evolutionen, och likaså totalt irrationellt avvisa allt som visar existensen av paranormala fenomen.

De har en trovisshet i sin naiva materialism som bör stöta bort varje vän av verklig rationalitet.

Skeptikerna har en helt negativ bild av new age som en flummig, antivetenskaplig rörelse. Andra ser att new age bl a bär fram nya djupa tankar av stort intresse, en frisk fläkt i det mänskliga tänkandet som kan visa sig ha stort värde.

Karakteristiskt för skeptiker är att de nästan bara tar del av forskning vars resultat de gillar och av vad uttalade meningsfränder till dem har skrivit. Annat vill de bortse de från. De vill ogärna ta del av positiva framställningar av sådant som de är skeptiska till. Deras beläsenhet blir därför ensidig och deras uttalanden ofta missvisande. I deras förhållningssätt kan ligga en rädsla för att nya kunskaper kan leda till att de tvingas ompröva grundläggande trosuppfattningar som de har. De har en stelhet i tänkandet som inte riktigt är anpassad till verkligheten. Öppenhet för nya tankar kallar de godtrogenhet.

Gudskelov att vi inte har en materialistisk enhetskultur i Sverige, inga trospoliser, utan att människor får söka sig fram till sanning på sina egna vägar!

SM

Bok om pseudovetenskap

Göran Brusewitz

Svenska skeptiker har sammanställt en antologi om vad de tycker är pseudovetenskap och hur detta skall bemötas vetenskapligt. Det rör sig om ett polemiskt verk utan större trovärdighet.

Föreningen Vetenskap och Folkbildning (VoF) presenterade den 16 mars den nya boken *Vetenskap eller villfarelse* (Leopard Förlag) på Tekniska Högskolan (KTH) i Stockholm. Det skedde på ett seminarium med den något provocerande titeln "Vart tog förnuftet vägen?", samma rubrik som DN använde när tidningen den 19 februari hade en anmälan av boken på ledarsidan, där P C Jersild höjde den till skyarna. På seminariet var det rektor för KTH, Anders Flodström, som var moderator och därmed gav boken stor tyngd. Arrangör var KTHs öppna debattforum Pro et contra.

Antologins redaktörer Jesper Jerkert, civilingenjör och ordförande i VoF, samt Sven Ove Hansson, professor i filosofi på KTH, inledde seminariet. Sedan fick de cirka 60 åhörarna möjlighet till frågor och diskussion.

Boken sägs vara "den första samlade översikten på svenska över pseudovetenskapen och hur den kan bemötas från vetenskapliga utgångspunkter". Men är det pseudovetenskap som tas upp? Håller boken vad den lovar? Går den att lita på? De stickprov jag gjort visar att boken lämnar mycket övrigt att önska.

Jag brukar vara kritisk när jag granskar påståenden från VoF. Jag skulle gärna vilja hålla med, för vi har samma grundsyn; jag är också medlem i VoF och menar liksom skeptikerna att man ska pröva ovanliga fenomen och påståenden med empiriska metoder. Men gång på gång drar jag andra slutsatser än de, mycket på grund av att jag tar del av och granskar annan forskning än de gör.

Skeptikerna presenterar i boken sin kritik på ett sådant sätt att den låter mycket insiktsfull och vetenskaplig. Men jag konstaterar att de gör samma misstag som de kritiserar pseudovetenskapen för, nämligen att låta vetenskapliga utan att vara det. P C Jersild, som är en person som många skattar högt, faller här helt i farstun och låter sig övertygas, liksom Karin Johansson i DN den 18 mars och Gunnar Fredriksson i AB den 21 mars. Det är en risk att många som inte är insatta i gränsvetenskaper låter sig övertygas, eftersom boken låter så vetenskaplig och förnuftig. VoF har här ett oerhört ansvar att presentera en allsidig bild av den forskning de granskar, och det gör de inte.

Redan för två år sedan, när jag först stötte på deras idéer att sammanställa en antologi, granskade jag lite av vad de börjat skriva och påpekade flera onyanserade eller felaktiga påståenden. Jag fick mycket sparsamt med svar. De flesta bristerna kvarstår.

Så till skälen varför jag inte litar på boken. Jag har granskat tre forskningsområden, slagruta, reinkarnation och parapsykologi, som jag är relativt väl insatt i.

Skeptikerna gör samma misstag som de kritiserar pseudovetenskapen för, nämligen att låta vetenskapliga utan att vara det.

Om slagruta. Jag har börjat värdera Jerkert på ett positivt sätt, sedan han per e-post uppmärksammat mig på brister i flera av de slagrutereferenser jag använt mig av i min egen bok, referenser som jag fått av DN:s och SvD:s vetenskapliga spalter. Jerkert fick mig att se att man inte helt kan lita på att dessa vetenskapliga redaktörer (på 80- och tidigt 90-tal) upptäckt och förmedlat metodiskt riktiga rapporter. Jerkert återger i boken rikligt med exempel på experiment som gjorts, även sådana med positiva resultat, som jag tidigare tagit del av under arbetet med min bok. Men alltför enkelt avvisar han experiment, som jag känner väl till, exempelvis det så kallade psi-spåret (forskare: Nils-Olof Jacobson och Jens Tellefsen) så jag blir högst osäker på hur han viktar och väger olika aspekter. Jag känner också till konstnären Göte Andersson, som upptäckte psi-spåret och har gjort en lång rad egna försök, vilka borde vara tillräckligt utmanande för att inspirera till nya ännu mer vetenskapligt kontrollerade experiment. Den del av slagrute-fenomenet som är *map dowsing*, att få utslag över en karta, nämns bara i förbigående. Kanske betraktas detta som alltför märkligt för att ägnas mer utrymme?

Jag har hela tiden min skepsis till skeptikerna i bakhuvudet när jag ser hur Jerkert bedömer kritik från olika håll. Vågar man lita på att befogad kritik mot skeptiker tas på allvar?

Ointresset för Göte Anderssons egna försök påminner om det främlingskap jag tror att Jerkert och skeptikerna i VoF känner inför "amatörers" försök att göra vetenskapliga experiment.

En kritik jag har mot kapitlet om slagruta är att Jerkert sannolikt bara tagit del av denna forskning via litteraturen. Jag tror inte att han själv gjort några försök, inte pratat med några sansade "anhängare". Stämmer detta? Min fråga är om det är rimligt att avfärda ett fenomen utan att alls ha gjort några egna försök, inte pratat med några förespråkare? Otaliga är exemplen på skeptiskt lagda personer som själva varit med om att slagrutan vridit sig runt i deras händer och gjort dem övertygade om att det inte bara handlar om omedvetna muskelrörelser styrda av förväntan. Ska VoF helt nonchalera dessa personers erfarenheter, personer som en gång delat VoFs skepsis men övertygats av egna erfarenheter? Det kan vara så att alla dessa med egna erfarenheter lurar sig själva, att alltså VoF

Det finns en förtroendeklyfta mellan förespråkare och skeptiker. De förra litar inte på de senare.

har rätt. Men det kan också vara så att de har skaffat sig erfarenheter som fått dem att till egen förvåning överge sin skepsis. Är det inte lite förmätet att bara påstå att de alla har lurat sig själva?

Vad jag kan förstå har det inte gjorts några mer omfattande vetenskapliga försök att *förutsättningslöst* studera slagrutan. De försök med negativt resultat, som Jerkert räknar upp, räcker inte för att skapa förtroende hos mig. Han verkar dock vara öppen för att verkligen undersöka dessa fenomen, inte bara läsa om forskning på området. Men det kan vara lämpligt att uttala skeptiker inte är närvarande vid experiment, eftersom försökspersonerna kan uppleva sig störda av deras närvaro. En forskare som enkelt avfärdas är Dick Sjöberg. Hans experiment sägs "helt sakna vetenskapligt värde". Men jag tycker de avfärdar honom alldeles för lätt. Jag känner hela tiden en osäkerhet och misstänksamhet inför skeptikers bedömningar. Det finns en förtroendeklyfta mellan mig och skeptikerna, när det gäller uttalanden om paranormala företeelser. Jag litar inte på dem.

I debatten om det paranormala är det ofta förespråkare som har "anekdoter" att berätta, det vill säga egna och andras icke-vetenskapliga erfarenheter, och mot dem står skeptiker, som är teoretiker och hänvisar till forskning som de ibland inte själva har deltagit i men som gett negativa resultat.

Så länge VoF och deras anhängare endast uppehåller sig vid att förklara att utslagen bara beror på förväntan, utan att kunna hänvisa till egen forskning, når de inte fram. De var på seminariet bekymrade över klyftan mellan vetenskapen och "folket". De menar att folk ofta inte känner till vetenskapens slutsatser. Visst, folk drar ofta egna slutsatser och ser inte vissa skeptiska vetenskapsmän som auktoriteter. Bland allmänheten finns det, liksom bland forskarna, skilda meningar. Några undrar varför det fortfarande finns folk som tror på slagruta, andra ser det som självklart att den fungerar. Inom VoF är de bekymrade och frustrerade över att inte nå fram till dem som har "tron" på slagruta och störzoner, curry- och hartmannlinjer. Tror de att de kan överbrygga förtroendeklyftan med den nya boken? Har de den ambitionen? Jag tror inte att deras bok lyckas överbrygga denna klyfta. För det behövs det dialog och att möta förespråkare i diskussion. Jag tror inte VoF är intresserade av detta. För många kan det säkert vara så att man tror för att man vill tro, men andra kan ha egna upplevelser av att ha hittat vatten med slagruta, där de för länge sedan har uteslutit möjligheten att det skulle bero på förväntan.

Om reinkarnation. Professor Dan Larhammar avfärdar reinkarnation, eller som de intresserade kallar det, "past life memories", på några få rader. I samband med att Sällskapet för Parapsykologisk Forskning för några år sedan arrangerade en konferens om just denna forskning, fick Larhammar av mig några representativa rapporter som antydde reinkarnation. Jag vet inte om han läst dem, det verkar inte så. Jag har uppmärksammat honom på att pionjären Stevenson för några år sedan utkom med två gedigna böcker om barn som hade födelsemärken och födelsedefekter, vilka speglade minnen från föregående liv, båda rikligt illustrerade med fotografier av dessa märken och defekter, böcker som vi köpt in och har i vårt bibliotek. Dessa verk kommenterar han inte alls. Han skriver att "ett antal fall har anförts vara väldokumenterade, men noggrann granskning har visat att även dessa har påtagliga luckor". De fall han syftar på finns i Stevensons första bok 'Twenty cases', som utkom 1974. Larhammar verkar inte alls beakta alla de fall och rapporter som publicerats sedan dess, inklusive de två digra böckerna om födelsemärken och -defekter ("biologiska minnen"!)). En granskning han hänvisar till

publicerades av Angel i tidskriften *Skeptical Inquirer*, vol. 18, fall 1994. Läsaren har inte en chans att bedöma om kritiken är rimlig, utan får bara ta del av Larhammars slutsats. Där finns alltså ingen redovisning av Stevensons reaktion på kritiken. Larhammar borde i objektivitetens namn ha nämnt *något* om det som publicerats senare och antyda *något* om de problem och frågor som diskuterats i denna debatt. Men han vill bara kort avfärda det på två rader. Konsekvensen blir att läsaren får en felaktig bild av forskningen kring reinkarnation. Risker finns att samma gäller för andra fenomen som tas upp i boken om "pseudovetenskap". För mig medför detta att boken inte har någon större trovärdighet i beskrivningen av forskningen inom aktuella områden. Läsaren får en sådan bild av forskningen som Larhammar vill ge, och den stämmer dåligt med verkligheten.

Den elev som läser boken som kurslitteratur får en alldeles felaktig bild av forskningen kring ovanliga fenomen!

Parapsykologi. Om denna forskning har man två kapitel, ett av James Alcock om parapsykologins problem, ett av Ray Hyman om parapsykologiska experiment. Värt att notera är att Alcocks kapitel är hämtat ur ett specialnummer av *Journal of Consciousness Studies* (JCS), vol. 10, nr 6-7, 2003 om parapsykologisk forskning. I detta nummer har de tre redaktörerna var sitt förord, en av dem är Alcock, som råkar vara god samarbetspartner till den mer öppna, men likväl kritiske Adrian Parker i Göteborg. Utöver detta skeptiska inlägg finns i JCS fem kapitel om experiment gällande psi av bland andra de välkända parapsykologerna John Palmer, Adrian Parker, Simon Sherwood och Chris Roe. Med detta upplägg kan alltså läsaren ta del av olika synpunkter och själv dra slutsatser. Men Jerkert och Hansson har alltså valt att i sin antologi bara ta med de två kapitlen av Hyman och Alcock, ingenting av någon förespråkare. Läsaren ges då ingen möjlighet att själv ta ställning, han får bara två skeptikers syn på olika aspekter av denna forskning. Det är deras uppfattning man vill förmedla. Om bara den gäller, kan det vara rimligt att förhålla sig skeptisk till parapsykologisk forskning, men så är det nu inte. Andra synsätt och tolkningar är fullt rimliga.

De hade kunnat göra en *Skeptikers handbok* och låta texten leda ledande företrädare för parapsykologin på ett balanserat sätt redogöra för möjligheter och problem inom parapsykologin. Det hade gett ett visst förtroende.

VoF satsar med denna bok på en bredd som innebär att flera områden presenteras, men klart ensidigt och alldeles för kortfattat, så att det blir den bild VoF vill sprida; inga motsägelser tillåts.

Jag läser alltså boken med stor osäkerhet, men kan med den kunskap jag har, inte ha någon större tilltro till den.

Avslutningsvis kan jag dock notera att framför allt Jerkert verkade öppen för att granska dessa fenomen vetenskapligt, inte bara försöka förhindra sådan forskning. Det senare har Hansson antytt, då han sagt att de ansvariga i Lund borde ångra att de tagit emot pengar för professuren som ska ha inriktning mot parapsykologi. Jag vill slutligen lyfta fram Jesper Jerkerts slutkapitel "Att undersöka kontroversiella fenomen", ett synnerligen riktigt och viktigt kapitel. Tänk om de kunde tillämpa detta tänkande och denna noggrannhet på rätt sätt!

Vetenskapens verkliga natur

Forskningen arbetar på ett sätt som har få likheter med den idealiserade bild som omhuldas av läroboksförfattare, anser ett par amerikanska vetenskapsjournalister.

VETENSKAP är något mycket fint, den mänskliga kulturens kanske yppersta uttryck, ett sanningens lysande spjut som kastas genom okunnighetens, önsketänkandets och inbillningens dimslöjor. Vetenskapen är hederlig, logisk och intelligent. Den skiljer sig från vidskepelse och illusion som dag skiljer sig från natt.

Vetenskapsmännens sätt att tänka är föredömligt, och genom deras samfälliga ansträngningar kan det fastslås vad som är sant. Sedan detta skett, heter det: "Vetenskapen säger...", och för det har vi andra att böja oss.

Vetenskapsprocessen är inte känslobetonad, men den har *en passion*: det objektiva sökandet efter sanning.

Så ser den prydliga, officiella bilden av vetenskapen ut, den idealbild som visas upp för studenter, politiker och allmänheten.

Men i verkligheten är vetenskapen inte alls så utmärkt och ren, utan tvärtom ganska sjaskig. Om detta – och om fusk inom vetenskapen – berättar de amerikanska vetenskapsjournalisterna William Broad och Nicholas Wade i "Betrayers of the Truth" (Sanningens förrädare) som kom ut i USA 1982 och i Sverige 1983 på förlaget Mannerheim & Mannerheim. Den svenska titeln har dramatiserats till "Sanningens dödgrävare". Översättningen är gjord av Tönis Tönnisson.

Broad och Wade menar att förståelse av hur vetenskapen verkligen arbetar kan vinnas genom ett studium av vetenskapliga bedrägerier: genom att studera vetenskapens patologi kan man nå kunskap om den vetenskapliga processens natur.

Åtskilliga bedragare

Det har varit flera uppmärksammade fall av fusk inom vetenskapen. USA har haft en rad. Broad och Wade menar att detta fusk inte bara har berott på enskilda individers bristande hederlighet, utan att fusk ganska naturligt föds ur det sätt på vilket vetenskapen idag arbetar. Det är i den vetenskapliga världen en hård kamp om forskningsanslag, utnämningar, belöningar och anseende. Många forskare känner en press på sig att åstadkomma goda resultat, och i den situationen kan fusk vara en väg ur bekymren, i synnerhet som det kan vara mycket enkelt att fuska, att litet grand bättra på erhållna värden, ja till och med att publicera helt påhittade experiment. Kontrollen är ofta obetydlig.

Är den vetenskapliga världen medveten om fusk som ett problem? Nej, vetenskapens ledande talesmän uppfattar inte detta som något allvarligt. De envisas med att se de avslöjade fallen ur individualpsykologiskt perspektiv: bland den stora mängden vetenskapsmän som idag finns, måste några vara rötägg, men deras bedrägerier avslöjas förr eller senare, eftersom det inom vetenskapen finns självkorrigering mekanismer. Men Broad och Wade anser att dessa mekanismer fungerar dåligt. (De avslöjade fallen av fusk är bara "toppen på isberget".) En intelligent fuskare löper mycket liten risk att bli ertappad. Idealistiskt sägs det att rapporterade forskningsresultat kontrolleras av andra forskare, som upprepar undersökningarna. Om resultatet blir detsamma, får man en bekräftelse. Men Broad och Wade gör gällande att reproduktioner av försök

sällan görs, eftersom detta är ett mödosamt och otacksamt arbete – ingen ära tillkommer den som upprepar en annans resultat. En stor mängd forskningsresultat kontrolleras aldrig någonsin genom upprepning. Ofta är det också svårt att göra en exakt kopia av ett försök på grund av att den publicerade redogörelsen inte är fullständig i alla detaljer. Och de originaldata som en rapport bygger på är i allmänhet inte tillgängliga för andra än forskarens närmaste medarbetare. En undersökning visade att flertalet forskare inte kunde eller inte ville lämna ifrån sig sitt originalmaterial. 37 författare till uppsatser i psykologiska facktidskrifter ombads att lämna ut de rådata som uppsatserna hade baserats på. 32 svarade. Av dem meddelade 21 att deras data hade kommit bort eller förstörts av misstag! (Fenomenet att forskares rådata så ofta är utsatta för olyckor av olika slag har ironiskt kallats "Andrea Doria-fenomenet".) Endast nio forskare ställde sina rådata till förfogande utan villkor. Sju av dem inkom i tid med materialet. Tre av dessa hade grova fel redan i den statistiska bearbetningen. Det var alltså färre än en forskare på fyra som lämnade ut sina rådata utan villkor, och nära hälften av de data som kunde analyseras visade på stora fel i redovisningen.

Kontrollen av rapporterade resultat är, som sagt, obetydlig. Dessutom kan falska resultat stå oemotsagda även när de inte kunnat upprepas. Det är vanligt att forskare misslyckas med att upprepa andras försök, och ofta publiceras aldrig sådana misslyckanden.

Dock: tiden korregerar till slut

alla fel, ty på lång sikt fungerar inga dåliga teorier.

Ett problem inom vetenskapen är den stora mängden forskare. Det har beräknats att 90 procent av alla forskare som någonsin levat, lever idag. Av dessa bidrar endast ett fåtal till vetenskapens framsteg. Det finns en oerhörd mängd vetenskaplig litteratur – exempelvis minst 8 000 medicinska tidskrifter. Det existerar ett hav av meningslösa och olästa vetenskapliga rapporter. De publiceras därför att det är status bland forskare att ha publicerat mycket. En forskares meritförteckning omfattar bland annat hans publicerade arbeten.

Ju fler sådana arbeten, desto större kan chansen vara att få en högre befattning, exempelvis en professur. Blir en artikel refuserad av en tidskrift, tas den säkert in av någon annan, hur betydelselös den än är.

Även rena falsifikat kan publiceras.

Den stora mängden publicerade artiklar underlättar fusk, eftersom mycket få av alla gjorda undersökningar någonsin kontrolleras av andra forskare. Det är också möjligt att i eget namn publicera en artikel som skrivits av en annan forskare – risken att plagiatet upptäcks är liten.

Broad och Wade menar att fusk är långtifrån ovanligt inom vetenskapen. För en pressad eller äregirig forskare kan det ligga frestande nära att "låta resultaten framstå som bara aningen tydligare än de egentligen är, eller att bara välja ut de 'bästa' siffrorna vid publiceringen och bortse från sådana data som inte 'passar in'".

Flera av dem som avslöjats har varit högt begåvade, "lovande" vetenskapsmän. Och även några av forskningens stora har fuskat eller blivit skäligen misstänkta för fusk. Men de hade trots allt rätt, och därför förlåter vi dem.

Bedrägerierna inom vetenskapen kan förklaras, anser Broad och Wade, om man förstår vilka motiv som i verkligheten ligger bakom vetenskaplig forskning. Det är inte bara en idealistisk och objektiv strävan efter vetenskaplig kunskap. Det är även, hos många, ett starkt behov av framgång och erkännande.

Inte alltid objektivitet

Vetenskapen har ett objektivitetsideal: endast kalla fakta skall räknas, egna förväntningar och förhoppningar skall sakna betydelse. Men det är ett ideal som är svårt att uppnå när hård konkurrens råder och resultat är det som räknas.

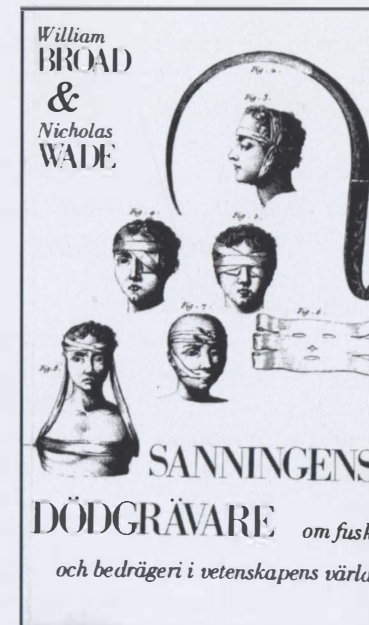
Och objektivitet är inte nödvändig för framgång inom forskning. De flesta forskare har en stark tro på det de håller på med och på att deras metoder och teorier är riktiga, och det är detta som driver dem framåt. I sitt arbete bortser de gärna från sådant som strider mot deras teorier. Ja, med mycket stark övertygelse kan de omfatta doktriner, som de i vetenskapens namn också vill sprida till andra. "Under de senaste hundra åren har det vetenskapliga kollektivet gång på gång tillåtit dogmatiker som ger sig ut för att vara forskare att höja vetenskapens fana i sina egna föga ärofulla strider."

Inte bara logik

Vetenskapsfilosoferna beskriver vetenskapen som en rent logisk process. Detta är enligt Broad och Wade en myt. Vetenskap är i stället en verksamhet där icke-rationella element som intuition, kreativitet och personlig ärelystnad spelar en mycket stor roll. Logiskt tänkande är en betydelsefull del av vetenskapen, men inte den enda. Filosofen Feyerabend anser till och med att de icke-rationella elementen i den vetenskapliga processen är de dominerande.

Naturvetenskapen bör inte ses som rationalitetens försvarare i samhället, utan bara som en av de viktiga kulturyttringarna, anser Broad och Wade. Inte heller har vetenskapen monopol på rationalitet. Illa anstår det en vetenskapens företrädare att beskriva vetenskapsmännen som något slags förnufts överstepräster som skall lära allmänheten hur den skall tänka.

Fördomar, brist på öppenhet finns det mycket av bland vetenskapens utövare. De klamrar sig gärna fast vid gamla idéer, vill inte överge tankar som de litar på och trivs med, även om bevisningen för att de är felaktiga är överväldigande. Vetenskapens historia är full av sorgliga

exempel på att nya, banbrytande tankar först har nonchalerats eller motarbetats av ledande vetenskapsmän.

Bristande hederlighet hos vetenskapsmän betyder naturligtvis inte att folk som sysslar med vetenskap har ovanligt dålig moral – lika litet som Robert Mendelsohns bok "Den vita lögnen" visar att läkare skulle vara en exceptionellt dålig yrkeskategori. Fusk finns inom alla yrken. Omutlig hederlighet finns också.

SM

Faktum är att det sätt på vilket vetenskapen egentligen arbetar, den process med vars hjälp man utökar och omstrukturerar existerande vetenskaplig kunskap, inte på något sätt kan betraktas som en rationell process.

Att säga att den vetenskapliga processen inbegriper icke-rationella element är inte samma sak som att säga att processen saknar rationalitet. Vetenskapen är både logisk och ologisk, rationell och irrationell, öppen för nya idéer och dogmatisk.

Ur "Sanningens dödgrävare"

Den nya boken "Vetenskap eller villfarelse" skall bli kurslitteratur vid svenska högskolor, sägs det.

Jag föreslår i stället "Sanningens dödgrävare" som kurslitteratur.

SM

Visdom

För att komma till himlen måste vi ta in den i oss.

Henry Drummond

Endast den dag blir till för vilken vi är öppna.

Henry David Thoreau

Frågan är inte vad du tittar på, utan vad du ser.

Henry David Thoreau

Vad vi kallar lyckans hemlighet är inte mer en hemlighet än vår vilja att välja vårt liv.

Leo Buscaglia

Den bästa delen av en god människas liv: hennes små, namnlösa, icke ihågkomna handlingar av vänlighet och kärlek.

William Wordsworth

Visdomens dörrar är aldrig stängda.

Benjamin Franklin

En människas öde beror inte på tillfälligheter, utan på val. Ödet är inte något att stilla vänta på, utan något att sträva efter.

William Jennings Bryan

Den stora medvetenheten kommer sakta, stycke för stycke. Det andliga växandets väg är ett livslångt lärande.

M. Scott Peck

Det onda har vingar, det goda rör sig med snigelfart.

Voltaire

Jag försöker inte dansa bättre än någon annan. Jag försöker bara dansa bättre än mig själv.

Mikhail Baryshnikov

Ingen människa kan få veta om hon är rik eller fattig genom att se efter i sin kassabok. Det är hjärtat som gör en människa rik. Hon är rik beroende på vad hon är, inte på vad hon har.

Henry Ward Beecher

Det är spänningen mellan kreativitet och skepsis som har frambringat de häpnadsväckande och oväntade upptäckterna inom naturvetenskapen.

Carl Sagan

Den som i rikt mått får sina behov tillfredsställa från sitt inre, behöver bara lite utifrån.

Johann Wolfgang von Goethe

Det är bättre för vetenskapen om några vetenskapsmän skapar nya idéer medan andra klandrar allt nytt, än om alla vetenskapsmän är skeptiska och ointresserade av alla nyheter.

Henry M. Bauer

Bär du på en fråga?
Behöver du vägledning?

I Ching, medial kinesisk vägledning, är toppenbra! I Ching bygger på urgammal traditionell kinesisk kunskap, så som akupunktur och Feng Shui också gör. I Ching sägs alltid följa tao, enkelt överstätt livsvägen! Tystnadsplikt och diskret konsultation över telefon. Erbjuder 5 min. information om du vill veta mer innan du beställer! Nöjda klienter och vanligen 1 veckas väntetid för konsultation.

Välkommen att ringa Eva, I Ching Konsult, 0248-40184.

MODERN TEOSOFI
dess uppkomst och karaktär

www.teosofi.net

Gåvor

Per Torstensson-Devadas, 100:-, Povel Randén, 200:-, Margareta Lönnerberg, 50:-, Henning Norgren, 100:-, Stellan Persson, 20:-, Erna Adebjär, 50:-, Anne-Marie Lindskog, 50:-, Ulla-Karin Hallgren, 50:-, Ångs Anders Andersson, 50:-, Göran Olsson, 100:-, Néa Björnsson, 50:-, Elisabeth Lannge, 100:-.

Mycket tack! Red.

Vi förstår inte mycket av någonting. Vi har en vildmark av mysterier att bana oss väg igenom.

Lewis Thomas

**HERCÓLUBUS
ELLER
RÖDA PLANETEN**

Författaren V.M. Rabolú beskriver på ett klart och direkt sätt jordens klimatiska förändringar, som orsakas av den gigantiska planeten Hercólubus. Några förändringar är tydliga redan nu: Upptiningen av jordpolerna, ökningen av den vulkaniska aktiviteten och av jordbävningarna, epidemier o.s.v.

Finns i bokhandeln

www.hercolubus.se

ISBN 3-934192-09-2

magasinet

existensextra

NYHETER FRÅN BROMMADIALOGEN | VÅREN 2005

Ett framtidsforum för möten och dialog.
Skrifter om andlighet och andra existentiella frågor.

Existens

NY BOK!

BESTÄLL DEN
PÅ BAKSIDAN

En vision – tio konferenser

Konsten att leva Harry Månsus (red)
verktyg för en befriande andlighet

BROMMA
DIALOGEN

En bok – tio konferenser

Nu "utlokaliseras" Brommadiologens Höstakademi och redan är tio konferenser inbokade runtom i Sverige och Norden. Några är specialinriktade men de flesta utgår från den nya Existensboken *Konsten att leva – verktyg för en befriande andlighet*.

Konsten att leva öppnar tre nya portar till ett djupare liv för enskilda, grupper och öppna temakvällar. Den första porten till Djupare liv-processen öppnades när Grundkurs i and-

lighet kom ut i Harry Månsus bok *Vägen hem och resan vidare* (2003). Hösten 2006 öppnas den femte när Bibelns befriande andlighet utkommer. Se längst nere på sidan!

NORDISK KONFERENS I SUNNE 16-17 SEPTEMBER
Mystiken, kyrkan och den nya andligheten (se nästa sida)

STOCKHOLMSKONFERENSEN 5-8 OKTOBER
Rastplats 2005 – där vägarna möts (se nästa sida)

TRE REGIONKONFERENSER UNDER SENHÖSTEN:

13-15 okt Sundsgården i Helsingborg
21-22 okt Furuboda (nära Kristianstad) om *Wellbeing*
28-29 okt Vimmerbydialogen (Friskhuset och kyrkorna)

Programmen läggs ut i augusti på www.brommadiologen.se

VÅREN 2006: Södertälje, Oslo och Göteborg

EN BEFRIANDE ANDLIGHET
Tre minikonferenser med **Harry Månsus** om *Konsten att leva*

13-14 aug Fagnäs Camping
(nära Bollnäs)
17-18 sep Karlstad och Kil
(efter Sunnekonferensen)
24-25 sep Lycksele
(efter Fjällvecka på Hemavan 19-24)

Programmen läggs ut i mitten av maj
www.brommadiologen.se

Fyra vägar till ett djupare liv

"...Inne i dig öppnar sig valv bakom valv oändligt. Du blir aldrig färdig, och det är som det skall." (Tomas Tranströmer)

WELLBEING:

Läs Nordströms och Forsbergs avsnitt i *Konsten att leva* och skapa en egen kurs utifrån Howard Clinebells "friskvårdsbibliotek" *Wellbeing – den sjufaldiga vägen till bättre hälsa*.

RECOVERY:

Börja med Hellsten-Månsus "Resan till vuxenlivet" i *Konsten att leva* – sju samlingar om medberoende och våra falska roller. Efter "diagnosen" fortsatt med "medicinen" i Ryans nya bok *Andlig förskola – tolv steg till ett djupare liv* (ingår i *Konsten att leva*).

SOLIDARITET:

Börja med Spalde-Strindlund "En kurs i profetisk andlighet" (fem samlingar) som ingår i *Konsten att leva* och fortsatt med de konkreta utmaningarna från Stefan Edman och Shalomgemenskapen i samma bok.

ANDLIGHET:

Det går också bra att börja med helhetssynen och de existentiella frågorna i Harry Månsus *Grundkurs i andlighet* och sedan fortsätta på en av de tre vägarna ovan. Eller tvärtom, att avsluta "den terapeutiska resan" med en uppfriskande djupdykning i andlighet.

Kyrkan och den nya andligheten. Mystiken och nutidsmänniskan.

NORDISK KONFERENS 16-17 SEPTEMBER 2005

Plats: Quality Hotel Selma Lagerlöf, Sunne, Värmland

Tid: fredag kl 9.00 – lördag 13.00

Andlighetens och mystikens plats tas upp i föreläsningar och seminarier. Var befinner vi oss i dialogen mellan kyrkan och nyandligheten? Förstår vi varandras språk och begrepp? Hur kan vi arbeta som "brobyggare" för ökad kontakt, förståelse och öppenhet mellan kyrkan och den nya andligheten?

Medverkande från Sverige: **Martin Lönnebo** (biskop em), **Staffan Kvassman** (domprost), **Harry Månsus** (Brommadiologen) och (prästerna) **Anders Blomquist**, **Rigmor Borg**, **Olle Carlsson**, **Jerry Högberg** samt

Ingrid Krianon och **Inga-Lill Wener**. Från Norge: **Helge Hognestad**, **Omar Nybraaten**, **Mette Sofi Roberstad**, **Asbjörn Stavenes** samt från Danmark **Steen Bonde**.

Fredag kväll avslutas med Musikmässa i Sunne kyrka och lördag med stort panelsamtal där alla medverkande deltar. För konferensens musik- och sånginslag ansvarar **Jon Anker Holm**, **Gunilla Lagneryd** och **Peter Elmberg**.

Hela programmet med tider, priser och logimöjligheter läggs ut på Brommadiologens hemsida i slutet av april (www.brommadiologen.se).

För intresseanmälan och mer info: 08-564 333 90, 0702-75 88 04 eller e-post: inga-lill.wener@telia.com

OBS! I direkt anslutning **Minikonferens i Karlstad** (17-18 september) med Harry Månsus: *Konsten att leva – Guds verktygslåda och en befriande andlighet*

Rastplats 2005 – där vägarna möts Andlighet som befriar och utmanar

REGIONKONFERENS STOCKHOLM 5-8 OKTOBER

Brommadiologens höstkonferens är inbakad i Fryshuset ID-mässa (6-8 okt) med eldsjälarna från hela landet. Se utförligare när programmet läggs ut www.fryshuset.se. Vår konferensmonter med information och böcker finns mitt i vimlet på Fryshuset, men bland annat följande arrangemang ligger på annan plats:

Kurs i konsten att leva

Utbildningsdag med **Bertil Forsberg** m fl
Onsdag 5 oktober i Kyrkan vid Brommaplan.
Arr: Studieförbundet Bilda

Fem vägar till ett djupare liv

Utbildningsdag med **Harry Månsus**
Fredag 7 oktober 9.30-16.00 (på Söder)

**Pilgrimsrörelsen
– en andlig motkultur**
Inspirationskväll med
Hans-Erik Lindström,
Pilgrimscentrum i
Vadstena fredag (7
okt) 18.00-21.30 (på
Söder)

Nätverksträff för lona- inspirerade

Lördag 8 oktober 10.30-
15.30 (på Söder)

Utförligare information om dessa och flera andra arrangemang under regionkonferensen i Stockholm läggs ut i mitten av maj på www.brommadiologen.se.

BSVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

Avsändare: Brommadiologen, Åkeshovsvägen 29, 168 39 Bromma

BROMMADIALOGEN I SAMARBETE MED BOKFÖRLAGET LIBRIS**Konsten att leva**

verktyg för ett djupare liv

ISBN 9171957502

Rek. Ca-pris 298:-

Häftad, 250 sidor

EXISTENSPRIS: 249:-**Beställ boken****Konsten att leva****– verktyg för en befriande andlighet**

- > En verktygslåda för friskvård, recovery och solidaritet på andlig grund
- > En utgångspunkt för temakvällar i församling, skola eller arbetsplats
- > En inspirationsbok i diakoni och socialt arbete
- > En studiebok för fortsättningen på Alpha-kurser eller dialoggrupper
- > En självhjälpbok för enskilt bruk eller grupper

- JanOlov Nordström skildrar vägar till en bättre hälsa.
- Bertil Forsberg beskriver ett friskvårdsprojekt i Bromma.
- Anette Sundell-Liljedahl hävdar att kroppen och dansen är andlighetens instrument.
- Tommy Hellsten och Harry Månsus visar konkret hur vi kan befrias från medberoende och falska roller.
- Juanita och Dale Ryan ger vägledning utifrån "tolv steg till ett djupare liv".
- Annika Spalde och Pelle Strindlund om hur man kan föra de utsatta människornas och djurens talan.
- Stefan Edman anvisar enkla och handfasta steg till en rimligare värld.
- Eva-Karin Holst och andra från Shalomgemenskapen i Stockholm berättar om sina försök att finna återhämtning och andlig fördjupning.
- Martin Lönnebo reflekterar över vad andlighetens återkomst betyder.

Läs om fler aktuella Existens-böcker och skivor på

WWW.LIBRISBOKHANDEL.SE**JAG BESTÄLLER ____ EX AV BOKEN
KONSTEN ATT LEVA (750-2) PRIS 249:-/ST**

Namn

Adress

Postadress

E-postadress (för bok-erbjudanden och information)

Portot är
betalt**Existensböcker**

Svarspost

Kundnummer 700 018 901

708 00 Örebro

Porto/Frakt tillkommer. Leveranstid 5-7 arbetsdagar efter att vi mottagit din order. Genomförd beställning innebär att du samtycker till att Libris Media AB i samarbete med Brommadiologen/Existens registrerar dina personuppgifter i sitt kundregister för kundvård och marknadsföring. Dessa kommer inte att lämnas ut eller säljas vidare förutom till de partners vi har för betalningsbevakning.